

ПОВІДОМЛЕННЯ

Генеральна Управа Союзу Бувших Українських Вояків і його Станиці, що перебувають на сході Канади, для відзначення 25-их роковин існування СБУВ, улаштовують в неділю 20-го серпня с. р.

ЮВІЛЕЙНУ ЗУСТРІЧ Б. УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ КАНАДИ І США З УКРАЇНСЬКИМ ГРОМАДЯНСТВОМ.

Зустріч відбудеться в оселі "Київ" під Торонтом. Програма Зустрічі буде оголошена додатково. На цю Зустріч вже сьогодні запрошує Побратимів Зброї і Українське Громадянство

Генеральна Управа
СБУВ у Канаді.

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ "БЮЛЕТЕНЯ СБУВ"

В часі від 1-го вересня 1960 року до 1-го травня 1961 року на пресовий фонд "Бюлетеня СБУВ" пожертви склали:

По 8 дол.: п.-о. В. Пилипець. По 5 дол.: Архиєпископ Мстислав, М. Лубик. По 3 дол.: О. Вишнівський, М. Боровський, І. Скляренко, Ю. Сальський, І. Островершенко, С. Ємчук, Д. Харик, пані Р. Харитонюк, М. Рибачук. По 1 дол.: Ю. Гуменюк, В. Гарбер, І. Янішевський, Д. Дмитренко, І. Моралевич, С. Сокач, А. Зубенко, М. Каплистий, С. Вальдштейн, Л. Єрмолаєв, І. Лакуста, І. Гнойовий, А. Шумовський, Я. Редчук, Ю. Артюшенко. По 0.50 дол.: Г. Парнюк.

Усім жертвовавцям складаємо сердечну подяку.

Редакція і Адміністрація
"Бюлетеня СБУВ".

В тому ж часі річну передплату в сумі 2 дол. внесли:

Канада:

П. Тимчук, пані Р. Харитонюк (4 дол.), В. Дзюбенко, М. Боровський, І. Скляренко, А. Мевша, В. Ковальчик, І. Мілович, І. Янішевський (4 дол.), Д. Данилюк, П. Таращук, І. Горішній, І. Рогатинський, С. Сокач, К. Балас (4 дол.), С. Ємчук, Д. Харик, П. Зубчинський, С. Вальдштейн, С. Лапко, П.

Казанівський, М. Лубик, В. Мошинський, М. Карпів, Л. Суп, Д. Литвин, К. Захарчук, Ф. Татарчук, І. Олексів, С. Котляревський, А. Шумовський, Є. Венгринович, Г. Залуський, Я. Редчук, Ю. Стефанович, Д. Сачківський, С. Гайдучук, Й. Савчук, І. Квартюк.

США:

Ф. Савчук, п.-о. В. Левицький, В. Гарбер, В. Романовський, Ю. Сальський, І. Моралевич, В. Лоян, М. Каплистий, Є. Приходько, П. Самутин, Л. Єрмолаєв, Г. Тисаревський, п.-о. В. Пилипець, І. Лакуста, (2.50 дол.), А. Миколаєнко, В. Костецький, І. Коваль, Д. Лимаренко, І. Піддубний, І. Гнойовий, В. Білинський, М. Рибачук, П. Олексієнко, К. Андрущенко (1 дол.), Г. Парнюк.

Франція:

п.-о. В. Гаврик.

Бельгія:

пані В. Побережняк.

З нагоди 25-ліття існування Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді Генеральна Управа СБУВ проголосила 1961-ий рік ювілейним роком в житті нашої Організації.

В цьому Ювілейному Році не забуваймо про "Бюлетень СБУВ" і підтримаймо його своєю передплатою, внесками на пресовий фонд та поширенням кола його читачів і передплатників.

Занотуйте на цих листах і Ваші імена! "Бюлетень СБУВ" — це Ваш літопис, Ваша трибуна і Ваш контакт з Генеральною Уп-

равою СБУВ у Канаді і зі світом. Користайтеся ним і підтримуйте його!

БЮЛЕТЕНЬ
Союзу Бувших Українських Вояків
у Канаді.

Квартальник.

Редакція застерігає собі право виправ-
ляти і скорочувати надіслані матеріали.

Статті підписані прізвищем чи ініція-
лами автора, не завжди є висловом стано-
вища Редакції.

Річна передплата: — \$2.00.

Ціна окремого числа: 50 центів.

АДРЕСА ДЛЯ ЛИСТУВАНЬ І ГРОШЕВИХ

ПЕРЕКАЗІВ:

J. LYPOWECKYJ,
1623 Queen St. W.,
Toronto 3, Ont., Canada.

BULLETIN
of the
UKRAINIAN WAR VETERAN'S
LEAGUE, INC.
Published quarterly
by the
General Headquarters
of the
Ukrainian War Veteran's League
in Canada

Subscription rate:

\$2.00 a Year. Single copy \$0.50

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Біля входу до Церкви св. Софії у Мон-
реалі. Фото зроблене з нагоди від'їзду о.
Симчича — капеляна Канадського Війська
— на фронт до Європи восени 1943 року.
На фотокартці члени I-ої Станції СБУВ ра-
зом з вояками-українцями, що перебували
в Канадській Армії.

ЗМІСТ:

Майор Н. Горбач — Незабутня дата.

М. Ситник — 25 травня 1926 року.

Ген. штабу полк. В. Чабанівський — Моя по-
їздка з Головним Отаманом на фронт.

В 25-ті роковини організації СБУВ:

Сот. В. Мошинський — Перша сторінка істо-
рії СБУВ.

Ювілейне Свято у Монреалі. Члени осново-
положники СБУВ.

Лист до полк. С. Вальдштейна.

Із життя СБУВ у Канаді:

Надзвичайний З'їзд членів СБУВ. Післяз'їз-
довий комунікат ГУ СБУВ. Короткі інфор-
мації із життя СБУВ.

Відійшли у вічність:

Ст. дес. Д. Данилюк. Майор Мирон Луць-
кий. Вістун Матвій Сторож.

Посмертні згадки.

Наши ювіляти, наши прихильники і актив.

Полк. М. Деркач. Майор Н. Горбач. Ст.
дес. М. Лубик. Дес. С. Ємчук.

Із життя ветеранських організацій:

Із життя комбатантів у Келгараах.

О. В-ко — Пам'яти Митрополита-Мученика.

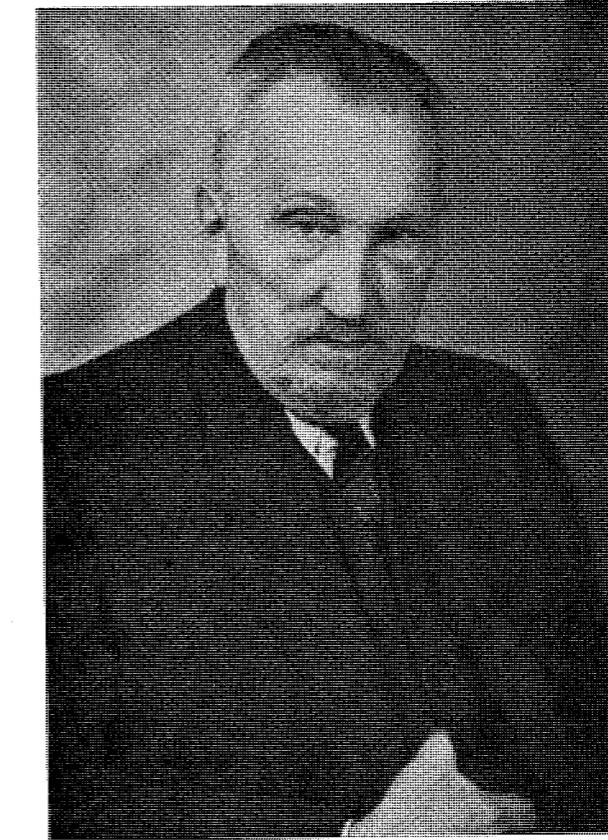
З наших листувань:

На могилі Головного Отамана. Зворуши-
вий вираз підтримки.

Повідомлення Редакції і Адміністрації.

Друковано в друкарні "КНІВ",
686 Річмонд вул. Торонто, Онт.

... “Воююча і змучена Україна має право
вимагати від нас того єднання, без якого
неможлива перемога, неможливе визволен-
ня”...
А. Лівицький

Президент АНДРІЙ ЛІВИЦЬКИЙ

(В 7-му річницю смерти)

Н. Горбач
майор Армії УНР

Незабутня дата

Київ ранком 22-го січня 1919 року... Дзвони церков своїми величавими тонами розносили по всіх закутках України вістку про велику подію в житті українського народу: про день здійснення віковічних пра-гнень-ідеалів, що їх пророкували великі вчителі — провідники народу, ідеалів, за які принесено стільки жертв, пролято стільки крові. Це було здійснення тих заповітів, що їх нам залишили київські і галицько-волинські князі, наші гетьмани — Хмельницький, Дорошенко, Мазепа, духові спадкоємці і мужні носії наших державницьких традицій, а які так пророчисто сформулювали своїм полум'яним словом безсмертні дзвонари українського народу — Шевченко та Франко: визволення можна здобути тільки мечем та кров'ю.

... Свято проголошення Злуки Земель України в одну соборну державу українського народу — Українську Народну Республіку — мало відбутися на Софійському майдані о годині 11-ї ранку. І від самого ранку кияни спішли з усіх близьких і дальших околиць столиці на це місце. За порядком стежить відділ кіннотчиків Української Галицької Армії. Периферію площі займають військові частини різних формаций. З бічних вулиць, одне за одним, прибувають авта. Стає тісно. Десятки тисяч української людності столиці прибуло на Свято Соборності. Довкола, куди не глянь — море голів і скрізь чути тільки рідну мову. А як же інакше воно було з тією мовою до революції!..

Військова оркестра грає "Це не вмерла Україна", а згодом можуть "Слава" залунати понад головами мас. Кожний стає навшпиньки, щоб зібачити що діється на середині майдану. Чути голоси, запити, веселі репліки та короткі характеристики членів Директорії. Чимало посыпалось "компліментів" Винниченкові. Дружні слова довір'я для Петлюри, за яким, як казали, козак усюди піде. Загудів великий дзвін святої Софії, згодом усе стихає, всі здіймають шапки. Виступають представники Української Національної Ради із Західної України. Голова їхньої делегації читає Декларацію про злуку Західної України із своїм материком. На чотирьох кутах майдану діякони голосно відчitують

Акт Злуки Земель України в одно нероздільне тіло. На обличчях у людей від зворушення — сльози радості. І не одному у той великий історичний момент пригадалися віщи слова Франка:

Встане славна мати Україна
Щаслива і вільна,
Від Кубані аж до Сяну-річки
Одна, неподільна.
Щезнуть межі, що помежували
Чужі між собою,
Згорне мати до себе всі діти
Теплою рукою...

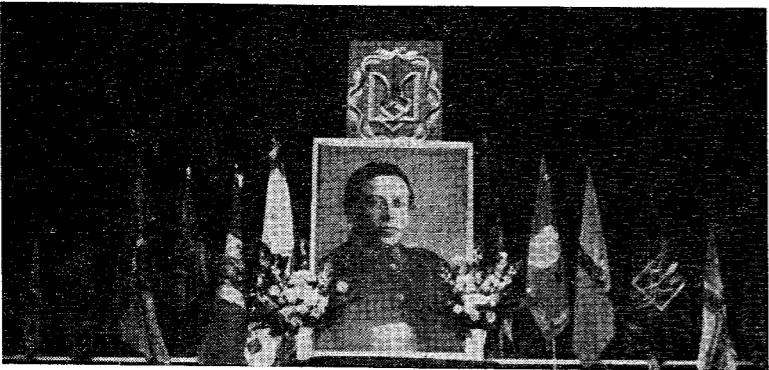
Акт Злуки відчитано. Духовенство править молебень. Охоплює всіх побожний настрій. Полинули гарячі молитви до висот, щоб Бог благословив цю велику подію.

Стрункими рядами продефлювало рідне військо — гордість і надія українського народу. Розходиться із Софійського майдану народ, несучи у своїм серці дороге здійснення вікових мрій...

25 ТРАВНЯ 1926 РОКУ

Сім пострілів, підступних і лукавих, —
На кожну літеру — один набій,
Й зоря погасла в небі голубім,
Своїм мигтінням осягнувші славу.
Сім стрілів, бо сім літер — це Петлюра,
Бо Україна — також літер сім, —
Поєднані у запалі однім
З Твоїм життям у дні лихої бурі.
І від Твоєї дорогої крові,
Здавалось, почорнів старий Париж,
І ми не знали, як благословиши
Ти нас на помсту і на битви нові.
Бо ж не дзвонили дзвони у столиці,
Бо Київ плакав тільки уночі,
А вороги збирались, як січі —
Підстерегти печаль на наших лицах.
А ми, як сироти, поміж собою
Затаємо клялися на шаблях
Підняти вище жовто-синій стяг,
Що впав із рук Твоїх разом з Тобою.
Ми несли прапор, славою повитий,
Бо знали, як і знаємо тепер,
Що наш Отаман лиш в Парижі вмер,
А на Вкраїні буде вічно жити!

М. Ситник

СИМОН ПЕТЛЮРА

Життєвий шлях Симона Петлюри — це вірна служба Україні. Цій ідеї він присвятив свою молодість і кар'єру, цілого себе.

Коли ж надійшов момент, що Провидіння поклало на йому також найвищу відповіальність головного командира збройних сил Української Народної Республіки та обов'язки її першого громадянина в революційно-визвольній добі, він не відмовився і підпорядкувався без вагання.

У цьому році, 25 травня, минає 35 років від тієї хвилини, коли сліпа ненависть перервала насильно нитку його життя. Але Симон Петлюра живий у пам'яті українських воїків, якими він командував і в серці українського народу, якому він був вірний аж до самозабуття.

Дух безстрашного лицаря Симона Петлюри сталить волю українського народу і керує його безкомпромісовою боротьбою у змаганнях з ворожими силами за незалежне й суверенне життя.

Затроєні ненавистю ворожі кулі відбилися від бруку Парижа й вдарили по змовниках. Невинна кров народолюбця, демократа й ідеаліста, яким Симон Петлюра був ціле своє життя, виховує молоде покоління.

Українці Канади, ушановуючи в цьому році пам'ять великого воїна й державного мужа України, відновлять своє приречення стояти на сторожі тих ідеалів, для яких Симон Петлюра жив і за які він віддав своє життя.

Комітет Українців Канади

Вінніпег, 17 квітня 1961.

В. Чабанівський
Ген. Штабу Полковник

МОЯ ПОЇЗДКА З ГОЛОВНИМ ОТАМАНОМ НА ФРОНТ

Після катастрофи українського фронту восени 1919 року, коли половина вояків лежала хвора на тиф, а решта здорових, або видужанців пішла в запілля ворога в Зимовий Похід, навесні 1920 року почало знову все оживати. Варшавський договір з поляками дав можливість знову творити українську армію поза польсько-українським фронтом і збирати старшин і козаків після видужання на теренах перед тим зайнятих большевиками або поляками. Почали діяти наші міністерства в тому числі й Військове на чолі з ген. Сальським, що перебувало в Кам'янці Подільському. Створився Український Генеральний Штаб у Вінниці, начальником якого був призначений ген. В. Петрів. Першим Генерал-Квартирмайстром був полковник Є. Мішковський. Я був призначений Начальником Оперативного Відділу. Ще перед тим у запіллі польської армії — у Бересті Литовському — було зорганізовано 6-ту Січову Стрілецьку дивізію з інтернованих у Польщі вояків.

Наприкінці березня 1920 року пробився з большевицького запілля до польського фронту в районі Старі Ушиці відділ 3-ої Дивізії. Цим відділом командував полк. Удовиченко. З цього відділу полк. Удовиченко знову зформував 3-ю Дивізію. До 3-ої Дивізії прибула з большевицького району Галицька Кінна бригада під командою полк. Шепаровича і стала в районі Могилева Піддільського. Разом із тим приєднався до 3-ої дивізії Кінний Полк донських козаків під командою полк. Фролова.

Крім цих дивізій формувалося дві Запасові Бригади, що мали поповнити фронтові дивізії людським матеріялом.

На початку травня була оголошена мобілізація в кількох повітах і то дало змогу довести 3-ту і 6-ту дивізії до 5 тисяч багнетів кожна. До цих дивізій почали прибу-

вати українці з добровольчої армії та багато вояків, що перебували хворі на тиф по селах у районі Червоної армії.

Нарешті 6 травня 1920 року Українська Армія після Зимового Походу, прорвавши ворожий фронт, зосередилася в районі м. Ямполя і стала на фронті від Ямполя до Млеківки довжиною коло 30 км.

Після шестимісячного Зимового Походу Українська Армія потребувала одпочинку, реорганізації і поповнення людьми, кіньми та матеріальними засобами.

Головний Отаман Петлюра хотів сам побачити як виглядає Армія після Зимового Походу, які має потреби та як її реорганізувати. По дорозі на фронт він заїхав у Вінницю до Генерального Штабу і побажав, щоб з ним поїхав один із старшин, який би все занотував і зробив звіт, як підставу для опрацювання реорганізації і поповнення Армії всім необхідним.

Від Генерального Штабу був приділений до Головного Отамана я. Я мав пріємність перший раз бути в його товаристві та довший час провадити з ним розмови. До того часу я тільки бачився з ним тоді, як він час від часу з'являвся на фронті, але не доводилося мені з ним розмовляти. І от тепер я мав нагоду ближче запізнатися з Головним Отаманом і поговорити з ним. На це було досить часу. З Вінниці ми виїхали автом Головного Отамана раненько, не пригадую дати, але десь у половині травня. Був гарний погідний день. Головний Отаман виїхав із Вінниці зі мною і своїм ад'ютантом сот. Доценком. З Вінниці до Могилева була досить далека дорога і було досить часу на розмову.

Головний Отаман журався тією ситуацією, яка витворилася для України. Журався, що треба було згодитись на Варшавський договір, некорисний для України.

Але після того всього, що сталося восени 1919 року, треба було шукати виходу, щоб далі продовжувати боротьбу з головним ворогом — Москвою. У даному випадкові поляки вже були нашими спільниками і ту ситуацію треба було використати, а договори не є вічні, усе можна з часом направити, щоб тільки стати на ноги та скріпнути. Та для того, щоб провадити боротьбу, треба мати свою сильну армію і то тепер його найбільшою турботою було зорганізувати ту армію та постачити їй усе необхідне, поповнити людьми, здобути зброю і боєві припаси. Без союзників це все здобути було неможливо і тому була підписана між українським та польським урядами Військова Конвенція.

Це все видно глибоко переживав Головний Отаман. Його цікавив стан Української Армії, що повернулась із запілля, бо б дивізія, що вже була на фронті, всім необхідним була забезпечена.

Говорили ми й на військові теми, і я був здивований, що Головний Отаман, не маючи військової освіти, так добре орієнтувався в стратегічних, тактичних та організаційних справах війська.

Тепер тільки я пригадав, що Симон Петлюра ще в травні 1917 року Першим Військовим З'їздом був обраний Головою Військового Генерального Комітету, найвищого органу для організації Української Армії. Він тоді із захопленням віддавався справі її організації. Він був на чолі Гайдамацького Коша Слобідської України, який разом з іншими українськими відділами на початку 1918 року зліквідував повстання комуністів у Києві. Це він із своїми гайдамаками зліквідував большевицьке гніздо, що засіло в київському Арсеналі...

Після цього авторитет Симона Петлюри сильно зрос і він став духовим вождем Української Армії, з нею і з її збройними чинами нерозривно було зв'язане його ім'я. Ставши Головним Отаманом він, як Начальний Вождь, не покидав її аж до кінця її існування.

Приїхавши на фронт, Головний Отаман мав наради з Командармом ген. М. Омеляновичем Павленком, а також із зібраними старшими начальниками частин. Мені казав нотувати все потрібне до опрацювання звіту, нотувати всі потреби армії до найменших подробиць, всі побажання начальників і всі іх болі. Потім робив перегляд частин армії і стверджив, що її дух добрий і що вона буде знову битись із ворогом, як билася перед тим. Тільки треба їй дати все необхідне: умундурування, яке було в жалюгідному стані, бойові припаси, яких було обмаль і добрий харч.

Тут же на фронті Головний Отаман наказав мені скласти список старших начальників, щоб їх підвищити в рангах за бойові заслуги.

Як я уже згадав, перед поверненням Української Армії із Зимового Походу було зорганізовано дві дивізії — 6-ту і 3-тю. Після перегляду Головним Отаманом частин, що повернулись із Зимового Походу, було зорганізовано ще чотири дивізії — 1-шу Запорізьку, 2-гу Волинську, 4-ту Київську і 5-ту Херсонську а також Окрему Кінну Дивізію. Була оголошена мобілізація двох річників і стан армії значно збльшився.

Як бачимо, Головний Отаман сам цікавився всіма її потребами і сам дбав якнайбільше її допомагати.

Він був дійсно Батьком Української Армії, як його й називали козаки.

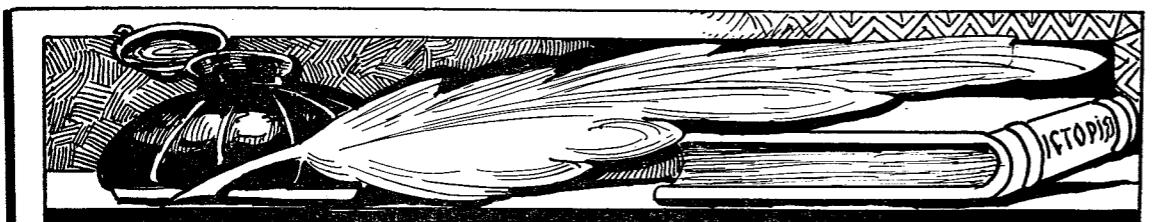
1936

1961

Генеральна Управа СБУВ разом з членами І-ої Станції у Монреалі. Фото зроблене з нагоди 15-ліття Церкви св. Софії у Монреалі в 1941 році.

На світлині: 1-ий ряд — віст. Д. Брацюк, хор. В. Демянчук, пані добр. Л. Слюзар, полк. С. Вальдштейн, ген. капелан о. прот. В. Слюзар, хор. С. Магаляс, віст. А. Гукало; 2-ий ряд — дес. С. Підвісоцький, стр. І. Залуський, дес. М. Окопний, дес. М. Булавка, стр. С. Лучанко, стр. І. Білоніжка; Зій ряд — стр. Цебрій, стр. П. Головач, стр. М. Винничок, стр. Ф. Татарчук, стр. С. Попіль, стр. Викарчук, віст. Михайлук.

25 літ життя і праці

ДО УПРАВ СТАНИЦЬ І ЧЛЕНСТВА СБУВ

Дорогі Побратими!

Зближається небуденна дата в житті нашої Організації: 25 років тому у Монреалі постав Союз Бувших Українських Вояків у Канаді. Організаційні Збори І-ої Станиці відбулися 27 квітня 1936 року. Невеличка група наших побратимів заснувала нашу Організацію в часі глибокої господарської кризи в Канаді і серед напруженої та непевної політичної ситуації, що три роки пізніше привела до 2-ої світової війни. В основу статуту, який було затверджено Канадською Владою 2-го квітня 1937 року, було покладено високопатріотичні цілі, які основоположникам Організації подиктували любов до України та Українського Вояка, що життя своє присвятив українській

вільній боротьбі. Під прапором Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді його 12 Станиць, що постали незабаром, провели на протязі цього чвертьвіччя велику національну роботу.

30 квітня ц. р. І-ша Станиця у Монреалі скромно обходить свій 25-літній ювілей. В цей день душою і думками ми всі будемо разом з нашими побратимами-піонерами, а наші численні привітання на це Свято хай будуть виразом нашої глибокої вдячності за проведену нами велику піонерську роботу.

Хай живе І-ша Піонерська Станиця СБУВ у Канаді!

Генеральна Управа СБУВ у Канаді.

Квітень, 1961 року.

Сот. В. Мошинський

ПЕРША СТОРІНКА ІСТОРІЇ СБУВ

... 27-го квітня 1936 року розкрилася перша сторінка Історії І-ої Станиці Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. 27-го квітня 1936 року в залі Української Православної Громади Церкви св. Софії при вулиці Делоріміє під ч. 1899 у Монреалі відбулися основоположні збори Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. Побратим Степан Король, як голова Тимчасової Екзекутиви, в присутності 31 члена-основоположника урочисто відкрив ці історичні Збори І-ої Станиці, а разом і з цілого СБУВ, і в короткій промові пояснив присутнім їх значення і ціль та попросив обрати предсідника і писарів. Предсідником зборів одно-

голосно був обраний четар Корнило Редкевич.. На писарів покликав він побратимів Д. Брацюка і М. Дзюбу. Після постанови Основоположних Зборів присутні виповнили заяви про вступ до Союзу, які негайно були переглянуті і затверджені.

На цих Основоположних Зборах були зачитані та одноголосно прийняті статут і регулямін СБУВ. Після затвердження статуту відбулося обрання Станичної Команди, до якої увійшли: командант — четар Корнило Редкевич, заступник команданта і скарбник — хор. Семен Антонюк, писар — вістун Демян Брацюк. Контрольна Комісія була вибрана в такому складі: ст. дес.

Іван Стрілецький, вістун Андрій Гукало і стр. Степан Король.

Збори 27-го квітня 1936 року були основоположними зборами не лише І-ої Станиці, але й цілого СБУВ. Тому на цих же зборах було обрано і його першу Генеральну Управу. На голову-команданта СБУВ був обраний полк. Сергій Вальдштейн, на заступника голови і начальника Генеральної Управи — хор. Степан Магаляс, на скарбника — вістун Андрій Гукало. До Контрольної Комісії увійшли: п.-о. Володимир Слюзар, Михайло Дзюб і Федір Татарчук. Суд Чести був обраний у такому складі: Петро Візлинський, Микола Карпів та Іван Герасимів.

На пропозицію полк. С. Вальдштейна на капеляна І-ої Станиці і СБУВ був обраний одноголосно Всеч. п.-о. В. Слюзар і на цьому становищі перебуває він і донині.

Новообраний капелян п.-о. В. Слюзар звернувся до присутніх із такими словами, що стали дорожковазом для нашої Організації:

“Сьогоднішні Збори почали писати першу сторінку нашої історії в Канаді, і ми мусимо бути свідомі того, що ми сьогодні беремо обов’язок невпинної праці і ту працю, яку ми сьогодні розпочали, могли б закінчити на своїх землях! Думка, що виплинула з певних причин, заставила нас організовуватися; ми зрозуміли, що маємо працювати лише для добра Українського Народу! Нашим завданням є непохитно стояти за нашу справу, до котрої кликала нас най-

вища влада України — боронити нашу рідну землю і, коли прийде слушний час, обстати за неї з крісом у руках!..”

25 років життя СБУВ є повне доказів розуміння цього обов’язку невпинної щоденної праці. Завдячуєчи невпинній праці членства та особливо Голові Союзу і Генеральній Управі, кількісний стан членства Союзу з кожним роком збільшується, в різних містах Канади постають нові осередки і Станиці, і не лише в Канаді, бо й у США було багато осіб, що належали до СБУВ. Переглядаючи списки членів СБУВ, можна з гордістю ствердити, що членами Союзу було і є багато видатних членів української суспільноти. Членська відзнака ч. 1. належала покійній Дружині Головного Отамана Ользі Петлюровій. Членом Союзу є Високопреосвященіший Архиєпископ Мстислав і багато інших. На протязі 25-ти літ свого існування як І-ша Станиця, так і СБУВ у цілому, були завжди активні в українському громадському і церковному житті і проробили велику національну роботу.

Любов до Батьківщини примусила нас кинутися у вир боротьби за її крашу будучину 44 роки тому, любов до Батьківщини примусила 25 років тому організуватися в СБУВ, вона примушує нас усіх, об’єднаних нині в Союзі, гордо нести свій прапор і бути вірними великій ідеї визволення поневоленої Батьківщини!

Честь і слава основоположникам Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді!

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО У МОНТРЕАЛІ

Сердечно вітаю Вашу Станицю з 25-ти річчям її діяльності. Нехай Всевишній кріпити віру Українського Вояцтва у перемогу і благословить Ваші труди для визволення Батьківщини.

Д-р Степан Витвицький

Відзначення 25-літнього ювілею І-ої Станиці СБУВ у Монреалі відбулося в днях 29-30 квітня ц. р.

29-го квітня о 7-ї годині вечора в Соборі св. Софії відбулася урочиста панахи-

да за членів Станиці, що відійшли у вічність. Панаходу відправив Капелян І-ої Станиці і СБУВ п.-о. В. Слюзар в асисті п.-о. І. Струся. От. Капелян виголосив також надхненне пастирське слово. Присутніми на панаході, крім членів Станиці і українського громадянства, були гости з Торонто і Гамільтону.

30-го квітня, після служби Божої, в Соборі св. Софії був відправлений молебен у наміренні українського народу. О годині 3-ї в залі УНО почався ювілейний банкет. За президіяльним столом місця зайняли:

ВІДЗНАЧЕННЯ 25-ЛІТтя І-ої СТАНИЦІ: Основоположник СБУВ і його довголітній голова полк. С. Вальдштейн короткою промовою відкриває ювілейний бенкет.

центрі — полк. С. Вальдштейн — голова Ювілейного Комітету, основоположник і довголітній голова СБУВ, праворуч від нього — п.-о. В. Слюзар — капелян СБУВ, пані Л. Деркач, ген. О. Кузьминський — почеший член І-ої Станіці, пані Нема — голова Жіночого Т-ва “Доньки України”, сот. І. Янішевський — б. голова СБУВ, С. Гайдичук — голова Прав. Громади в Монреалі. Ліворуч від голови Ювілейного Комітету місяця зайняли: майор І. Липовецький — голова СБУВ, пані Л. Слюзар, ген. М. Садовський — представник ВО УНРади на Канаду, пор. Д. Сачківський — секретар ГУ СБУВ, ст. лейт. М. Деркач — 1-й заст. голови Союзу, проф. О. Кушнір — делегат Ліги Визволення України, сот. В. Мшинський — командант І-ої Станіці і побр. Я. Редчук — основоположник Союзу, господар бенкету.

Ювілейний бенкет відкрив вступною промовою полк. С. Вальдштейн, передавши

далше провадження бенкету побратимові Я. Редчукові. З промовами на бенкеті виступали — сот. І. Янішевський, ген. О. Кузьминський, майор І. Липовецький, ген. М. Садовський і п.-о. В. Слюзар. Сот. В. Мшинський зачитав святочний реферат зосередивши у ньому увагу присутніх на початках творення СБУВ та на перших його організаційних зборах.

Після закінчення бенкету у тій же залі відбулася забава.

В цей незабутній для членів І-ої Станіці день, на який заслужили вони свою чвертьвіковою працею, відвідати ювілейну імпрезу з'явилися представники майже всіх організацій Монреалю. На бенкеті були зачитані численні привітання, перелік яких подаємо окремо. У привітаннях підкреслено тверду основу, на якій стоїть СБУВ: любов до Батьківщини, до українського вояка і його вояцького чину та вірність прaporам, з якими ми вийшли на чужину.

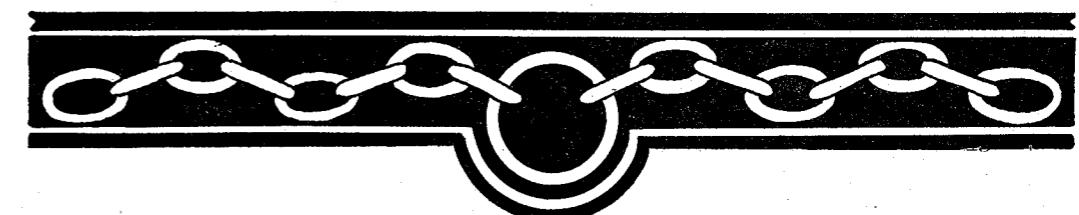

ВІДЗНАЧЕННЯ 25-ЛІТтя І-ої СТАНИЦІ. Командант СБУВ майор І. Липовецький вітає І-шу Станіцю від імені Генеральної Управи.

**ЧЛЕНИ ОСНОВОПОЛОЖНИКИ СОЮЗУ БУВШИХ
УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ У КАНАДІ,
що взяли участь в Основоположних Зборах 27 квітня 1936 р.**

І. Полк Вальдштейн Сергій, 2. пор. от. Слюзар Володимир, 3. четар Редкевич Корнило, 4. хор. Магаляс Степан, 5. хор. Антонюк Семен, 6. ст. дес. Віzlінський Петро, 7. ст. дес. Стрелецький Іван, 8. ст. дес. Кітлак Микола, 9. дес. Окопний Михайло, 10. дес. Литвин Данило, 11. вістун Брацюк Дем'ян, 12. вістун Гукало Андрій, 13. вістун Карпів Микола, 14. вістун Стецьків Мартин, 15. ст. стр. Смоляк Іван, 16. стр. Король Степан, 17. стр. Дзюб Михайло, 18. стр. Головач Петро, 19. Гонсов Іван, 20. стр. Лучанко Степан, 21. стр. Герасимів Роман, 22. стр. Шпак Петро, 23. стр. Бартків Андрій, 24. стр. Рудакевич Семен, 25. стр. Татарчук Федір, 26. стр. Бартків Іван, 27. стр. Попіль Степан, 28. стр. Залуський Григорій, 29. стр. Немий Петро, 30. стр. Білоніжка Іван, 31. стр. Порхило Андрій.

Це ті члени І-ої Станіці, що 25 років тому у Монреалі заснували Союз Бувших Українських Вояків у Канаді, які є його піонерами та які віддавали свою душу і працю для будови Союзу. Честь їм і слава!

ВІДЗНАЧЕННЯ 25-ЛІТтя І-ої СТАНИЦІ. На світлині генеральний капелян СБУВ о. прот. В. Слюзар, голова Генер. Управи СБУВ майор І. Липовецький (зліва) і б. голова Генер. Управи сот. І. Янішевський

1-ШУ СТАНИЦЮ СБУВ В ДЕНЬ ЇЇ 25-ГО ЮВІЛЕЮ ПРИВІТАЛИ:

Президент УНР в екзилі
д-р Ст. Витвицький,
Віцепрезидент УНР ген.-пор.

О. Удовиченко,
Голова Виконавчого Органу УНРади
М. Лівицький,
Керманич Ресорту Військових Справ
ген.-пор. А. Вовк,
Представництво УНРади в США,
Представництво УНРади у Канаді,
Високопреосвященнійший Архієпископ

Мстислав,

Високодостойна пані Марія Лівицька, Високодостойна пані Лідія Смовська, ген.-пор. О. Загродський, ген.-хор. М. Крат, ген.-хор. О. Вишнівський, ген.-хор. П. Самутин, протодиякон (полковник Армії УНР) М. Рибачук, ігумен Святослав (хор. С. Магалас), капелян 5-ої Станіці о. Ю. Цукорник, Управи Станіць СБУВ: 4-ої у Вінніпегу, 5-ої

у Торонто, 7-ої у Гамільтоні, 8-ої у Ст. Кетрінс, 10-ої у Саскатуні.

Головна Управа Союзу Українських Воєнних Інвалідів, Головна Управа Української Стрілецької Громади, Союз Українських Ветеранів в Міннеаполісі, Відділи УСГ в Монреалі і Келгарах.

Головна Управа Українського Національно-Державного Союзу в США, Т-во Сприяння УНРаді в Міннеаполісі і Монреалі.

Монреальські відділи: Комітету Українців Канади, Українського Канадського Легіону ім. І. Мазепи, Т-ва кол. Вояків І-ої Дивізії УНА, Т-ва Українських Самостійників, СУЖЕРО, Ліги Визволення України, Спілки Української Молоді, Т-ва Просвіта, Жіночого Т-ва "Доньки України", Жіночого Т-ва ім. Лесі Українки, Українського Технічного Т-ва, СУЖЕРО у Лашіні,

Побратими: В. Різник, Д. Гамонів з Келгар та інші.

ПРИВІТ ВІД КАНАДІЙСЬКОГО ЛЕГІОНУ

Оцінюючи велику працю Союзу Бувших Українських Вояків, ми молоді вояки Канадського Легіону ім. Мазепи, з одушевленням вітаємо 25-літній ювілей. Ми свідомі того, що Українські Вояки об'єднані в Союзі Бувших Українських Вояків — це сильний бастіон, якого не зломить ніяка ворожа сила.

Нехай здобуті осяги додадуть Вам свіжих сил до дальшої праці на добро і славу нашої Батьківщини за яку ви так хоробрі боролись.

Управа Канадського Легіону, Відділ 183 — Мазепа.

ПРИВІТ ВІД СУЖЕРО

Управа І-ої Станіці дісталася від СУЖЕРО — відділ у Лашін привітання, яке тут подаємо:

"Привіт Вам, що перші взяли зброю в руки в обороні Вітчизни проти навали московсько - комуністичних народовбивців!"

Привіт Вам, що своїми грудьми і кров'ю уможливили українському урядові перевести в життя державно-законодавчі акти та акт соборності, що вже понад 40 років присвічують дорогу до всенационального ідеалу, і ті акти будуть так довго світити, поки буде жити українська нація!

лю보ви до Батьківщини, сторожкости до ворога, та помсти за кривди, заподіяні нам, — в сімбіозі яких знайдемо вірний шлях до звільнення і програму для будівництва!"

Найкращі побажання в день Ювілею Вашої І-ої Станіці складають ті, що осяяні ідеєю тих, що цю ідею окропили кров'ю на полі бою!

ЛІСТ ДО ПОЛК. С. ВАЛЬДШТЕЙНА

Високоповажаний і дорогий
Пане Полковнику!

Дозвольте мені цією дорогою скласти Вам сердечну подяку від Команди І-ої Станіці за організацію Свята І-ої Станіці — її 25-літнього ювілею, що відбувся в днях 29 - 30 квітня ц. р. Я радію, що саме Вам припала честь стояти на чолі Ювілейного Комітету, нашо Ви мали право більш ніж хто інший, бож це Ви були одним із перших, що подбали про засновання нашої Організації; бож це Ви були тим, хто поклав найбільше праці при опрацюванні статуту нашої Організації, який на протязі 25 років незмінно діє та був і є основою і писаним законом для Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді; бож то Ви були тим, хто перший уявив на себе тягар праці і відповідальності Голови Союзу, працював при його організації, а потім на протязі довгих 15 років був головою Союзу і високо тримав прапор цієї, любої нам усім, вояцької Організації!

Час минає, все міняється! Організації навколо нас або перестають існувати, або

міняють своє обличчя. Наша Організація — Союз Бувших Українських Вояків у Канаді — залишається все на тих же самих підвалах, на яких вона була створена. А це тому, що від самого початку в її будову були покладені міцні, здорові підвалини, на яких вона стояла, стоїть і буде стояти! І ви, дорогий Пане Полковнику, є одним із тих головних осіб, що ці підвалини поклали. Честь Вам і слава!

Команда І-ої Станіці радіє з того, що Ювілейне Свято пройшло добре, бо було правильно організоване. За Ваш труд, що Ви вложили в організацію цього незабутнього Свята Команда Станіці висловлює Вам своє признання і подяку.

Разом із цим Команда І-ої Станіці висловлює своє признання і подяку членам Ювілейного Комітету ст. дес. Д. Литвинові і побратимові І. Олексієву, що разом з Вами працювали при організації ювілею Станіці.

За Команду І-ої Станіці СБУВ:
сот. В. Мошинський
Командант Станіці.

ВІДЗНАЧЕННЯ 25-ЛІТТЯ І-ОЇ СТАНИЦІ.
Генер. капелян СБУВ о. прот. В. Слюзар виголошує святочну промову.

Високопреосвященіший Владика Архиєпископ Михаїл у сослуженню п-отців П. Самця, Д. Фотія і М. Овчаренка відправляє панахиду на Вояцькій Могилі на Цвинтарі Проспект у Торонті.

ІЗ ЖИТЯ СБУВ В КАНАДІ

НАДЗВИЧАЙНИЙ З'ЇЗД ЧЛЕНІВ СБУВ

“Вітаю сердечно З’їзд Різдв’яними і Новорічними бажаннями, нехай Господь кріпить і благословить Вас у Вашій лицарській службі Україні”.

Ст. Витвицький

1960-тий рік Союз Бувших Українських Вояків у Канаді закінчив Надзвичайним З’їздом членства, який відбувся 31 грудня ц. р. в приміщенні Української Православної Громади у Торонті.

З’їзд відбувся в присутності 25 делегатів, переважно зі Східної Канади. Станиці, що перебувають на Заході Канади відбули перед з’їздом загальні збори членства і, обговоривши на них актуальні проблеми із життя СБУВ, передали свої уповноваження заступати їх на З’їзді, а також відповідні

директиви окремим побратимам, що перебувають у Торонті.

З’їзд був відкритий молитвою, яку в заступництві Генерального Капеляна СБУВ о. В. Слюзаря, відчитав Капелян 5-ої Станиці о. Ю. Цукорник і канадським гимном, який на фортеп’яні виконала панна Марта Фотій. З’їздом керувала президія у складі: сотн. І. Янішевський — голова, полк. С. Вальдштейн — заст. голови і побратим Ф. Ігнатюк — секретар.

З’їзд відбувся напередодні Нового Року, тому й першим його завданням було глянути на пройдений організацією шлях та на пророблену нею роботу (звичайні З’їзди СБУВ відбуваються що три роки). З другого боку — відбувся цей З’їзд і на передодні 25-ліття існування СБУВ у Канаді, бож 27 квітня 1936 року постала 1-ша Станиця в Монреалі. Тому й головними точками З’їзу були дві інформаційні доповіді, що їх виголосив голова СБУВ майор І. Липовецький: — “Сучасний стан СБУВ у Канаді” і “Відзначення 25-ліття існування СБУВ”. Із широкого обміну думок, що відбувся після доповіді голови СБУВ, та з додаткових інформацій представників окремих станиць був вироблений спільний план праці на найближчій рік, який у житті Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді пройде під знаком широких ювілейних святкувань.

Також молитвою і співом українського національного гимну було закрито цей З’їзд. У буфетовій залі Православної Громади відбулося чайне приняття для учас-

ників З’їзу, на якому було виголошено низку промов. Ці промови, що зосереджували увагу присутніх на окремих моментах мінувшини СБУВ у Канаді, були вже першим поклоном піонерській праці побратимів, що 25 літ тому, серед у високій мірі несприятливих економічних обставин, заснували організацію і згуртували в її рядах українське колишнє вояцтво для всебічної національної праці.

На закінчення цього вечора голова З’їзу сотник І. Янішевський висловив подяку всім учасникам З’їзу, що в атмосфері воїцької солідарності, єдності і дисципліни проробили велику і позитивну роботу, а також паням — дружинам побратимів — за організацію чайного прийняття.

ДО УПРАВ СТАНИЦЬ І ЧЛЕНСТВА СБУВ

Дорогі Побратими!

Виконуючи постанови Надзвичайного З’їзу Членства СБУВ у Канаді, що відбувся у Торонті 31-го грудня 1960 року, Генеральна Управа СБУВ повідомляє:

1. У зв’язку з 25-ти літтям існування СБУВ у Канаді період часу від 1-го квітня 1961 року до 1-го квітня 1962 року проголошується ювілейним роком у житті СБУВ.

2. 25-ліття існування СБУВ кожна його Станиця має відзначити окремою імпрезою. Прибутки із цих імпрез мають бути передані до Генеральної Управи СБУВ на ювілейний фонд.

3. Генеральна Управа в ювілейному році а) опрацює і видасть друком пропам’ятну книгу СБУВ у Канаді, б) присвятить одне число Бюлетеня 25-літтю існування СБУВ у Канаді, в) організує виставку “25 років життя і праці СБУВ у Канаді”, в якій буде виставлено світlinи, друки, важніші документи, газетні вирізки, афіші, летючки і т. ін., що характеризують життя і працю СБУВ, г) 20 серпня ц. р. в оселі Київ під Торонтом організує величну зустріч б. українського вояцтва Канади і США з українським громадянством, д) на початку 1962

року влаштує спеціальну академію-концерт або іншу імпрезу в Торонті, якою буде відзначено 25-ліття існування СБУВ, е) Четвертий З’їзд членства СБУВ, що згідно зі статутовими вимогами має відбутися на початку 1962 року, також має пройти під знаком 25-ліття існування СБУВ.

Це є лише головніші точки програми наших ювілейних святкувань. Переведення в життя всіх цих точок вимагатиме тісної співпраці Генеральної Управи з Управами Станиць і членством СБУВ.

У зв’язку із цим Генеральна Управа СБУВ просить подати до відома членства Вашої Станиці вищенаведений план ювілейних святкувань і просити співпраці в проведенні цього програму у житті. Зокрема Генеральна Управа просить про надсилку спогадів, матеріалів і фот із життя СБУВ, фот померлих членів, із зазначенням дати смерті, короткого життєпису і місця, де поховані, фот членів узагалі, газетних вирізок із згадками про СБУВ із зазначенням назви і дат газети, афіш, летючик з імпрез і т. ін.

Подайте, щоб місце, призначене для Вашої Станиці в пропам’ятній книзі і на

ювілейній виставці, Вами було належно використане.

Ми надіємося, що в Ювілейному Році контакт Генеральної Управи з Управами Станиць буде ще більш інтенсивний і що

спільними силами — всі накреслені пляни ювілейних святкувань будуть з успіхом проведені в житті.

Генеральна Управа
Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді

КОРОТКІ ІНФОРМАЦІЇ ІЗ ЖИТТЯ СБУВ

— 15-го січня ц. р. в залі Православної Громади при Соборі св. Володимира у Торонті відбувся концерт, улаштований заходами Генеральної Управи СБУВ. У концерті виступила ціла низка артистичних сил, а серед них: подружжя Іраїда і Петро Черняки, Петро Бубела, Ірина Дольницька. Зворушливими були виступи (декламації і танки) дітей з Рідної Школи при Катедрі і декламації П. Глушка. Панночки Марта Фотій і Валентина Літвінов по-мистецьки виконали на піяні Марш Шуберта і Запорізький Марш. Військовий водевіль Ю. Стефановича — “Денщик переплутав” замикав програму. Акомпаніювала пані А. Ярошевич. Концерт закінчено національним гімном.

— 20-го січня ц. р. у Монреалі відбулися надзвичайні Загальні збори членів I-ої Станиці, на яких полк. С. Вальдштейн і сот. В. Мошинський зложили вичерпний звіт з перебігу та ухвал Надзвичайного З'їзду СБУВ, що відбувся в Торонті 31-го грудня ц. р. На цих же зборах було обрано Комітет для організації 25-літнього ювілею I-ої Станиці, до якого увійшли — полк. С. Вальдштейн, ст. дес. Д. Литвин і стр. І. Олексів.

— 26-го лютого 1961 року у Торонті відбулися річні загальні збори членів 5-ої Станиці. Управа Станиці зложила справо-знання з її діяльності за минулий рік. Було обрано нові керівні органи на наступний рік. Широка і многогранна діяльність Управи знайшла належне визнання у членів Станиці, які висловили їй свою ширу вояцьку подяку. У промовах ген. М. Садовського і голови Генеральної Управи майора І. Липовецького було підкреслено особливо жертовну працю комandanта Станиці сот. З. Шкурупія. Головував на зборах сот. І. Янішевський, секретарем був хор. М. Сокіл.

До нової Управи обрано: сот. З. Шкурупій — голова, сот. В. Мулевич — заст. голови, ст. дес. С. Бігун — секретар, побр. І. Радкевич — скарбник, Л. Сайн і П. Куць — члени Управи.

— 12-го березня ц. р. відбулися річні загальні збори членів 7-ої Станиці у Гамільтоні. Було заслухано звіти Управи і обрано Управу на наступний рік. До нової Управи увійшли: бунч. І. Надоличний — голова, дес. Т. Мельник — заст. голови, ст. лейт. М. Деркач — секретар і ст. Ф. Ігнатюк — скарбник, побратими М. Гудима, І. Коваленко і І. Данилюк — до складу Контрольної Комісії, а хор. Червінський, стр. П. Логин і стр. А. Дибко — до Суду Чести. При Управі створено культурно-освітню референтуру, до якої увійшли побратими — М. Деркач, Т. Мельник та Ф. Ігнатюк.

— На Зелені Свята і у цьому році на спільній Вояцькій Могилі на цвинтарі “Пропспект” у Торонті відбулася урочиста панахида, яку відправив Владика Архиєпископ Михаїл у сослуженню п.-отців П. Самця, Д. Фотія та М. Овчаренка. Віддати похілі померлим воякам в цей день з'явилася поважна кількість громадянства і українських ветеранів на чолі з Генеральною Управою СБУВ. Українську молодь репрезентувала група Пластунів і Пластунок.

— 4-го червня ц. р. представники Генеральної Управи в особах майора І. Липовецького і сот. П. Федоренка відвідали 8-му станицю СБУВ у Ст. Кетеринс. На надзвичайних Зборах членів Станиці, що відбулися із цієї нагоди, голова Генеральної Управи поінформував присутніх про сучасний стан СБУВ та накреслив напрямні для праці, яку спільним зусиллям Генеральної Управи і управ станиць належить перевести в біжучому ювілейному році. Голова Управи

побр. Ф. Мороз подав інформації про життя Станиці. Після інформацій відбувається жвавий обмін думок.

— 11 червня ц. р. представники Генеральної Управи в особах майора І. Липовецького і пор. Д. Сачківського відвідали 7-му Станицю в Гамільтоні. На загальних зборах членів Станиці після інформаційних докладів представників Генеральної Управи

і Управи 7-ої Станиці було узгіднено плян праці на біжучий ювілейний рік.

— Минуло вже 10 літ від часу засновання 7-ої Станиці у Гамільтоні. Управа Станиці вирішила відзначити ці роковини ширшою ювілейною імпрезою, а також видати ювілейний збірник та зафіксувати у ньому головні моменти з життя і праці 7-ої Станиці.

УПРАВА 8-ОЇ СТАНИЦІ У СТ. КЕТРИНС: (зліва направо) Федір Мороз — командаант Станиці, Михайло Яремій — секретар і Трохим Поліщук — скарбник. На стіні поруч Канадійського Прапору — Прапор 8-ої Станиці. Квітень 1961 року.

ВІДІЙШЛИ У ВІЧНІСТЬ

Св. пам. Д. Данилюк

СТАРШИЙ ДЕСЯТНИК ДМИТРО ДАНИЛЮК

У Торонті відбувався Надзвичайний З'їзд членства СБУВ. В певному моменті зачинали привітання від різних організацій та осіб і серед них не було Едмонтону. А завжди, чи то листом, чи телеграмою, а часто-густо і грошовим переказом Едмонтон вітав усі наші вояцькі імпрези і під цими привітаннями, так само завжди, був незмінний підпис — "Дмитро Данилюк"... Кілька днів пізніше пошта принесла нам сумний і болючий рапорт — "Цим сповіщаємо Вас, що 1-го січня ц. р. помер наш побратим Данилюк".

Рапорт сумний... Мимовільна "хвилина мовчанки", якою вшановуємо померлих побратимів, хвилина, на протязі якої на екрані пам'яти проходить усе життя покійного і все, що нас лучило з ним.

Побратим Дмитро Данилюк був сином сумного галицького Поділля. Народився він 24 травня 1891 року в с. Княже снятинського повіту. Довгим і багатим у небезпеку

був його вояцький шлях, яким пройшов він від рідної Коломиї до Відня і сербського фронту, а потім від Холмщини до далеких Катеринослава та Одеси... Від Рааньчи до чортківської офензиви і польської неволі.

Від 1923 року побратим Д. Данилюк перебував у Канаді, де зі своєю родиною фармував на розлеглих і родючих ланах Алберти. Здавалося, що прийшов час на засłużений відпочинок. Але від цього часу його життєвим гаслом стає — "Не можу воювати зброєю, то поможу визвольній справі в міру моїх сил грішми". Це особливо бачимо в едмонтонському періоді його життя. Він був одним з небагатьох, що постановив "аж доки вистачить сил до праці" відчуваючи на УНРаду по 10 дол. місячно і це своє приречення виконував з годинникою точністю. Якби продовженням його визвольної боротьби — була і його пріналежність до Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді, якого на едмонтонському терені був він серцем і душою. Належав до основоположників і керівництва 2-ої Станиці, в його мешканню відбувалися засідання і збори, у нього переховувалися станичні архіви. Змінялися особи на керівних становищах, вибували побратими з рядів Станиці, але Дмитро Данилюк незмінно стояв на своєму пості до останніх хвилин свого життя.

Поховали побратима Д. Данилюка 5-го січня 1961 року, поховали урочисто і з усіма почестями, на які заслужив він за свого життя. Сумно засурмила сурма жалібну вістку, що в могилу зложено тлінні останки ще одного українського вояка. Могилу вкрила гора квітів і вінків, серед яких був і вінок від СБУВ.

Як учасник українських визвольних збройних змагань, св. пам. Д. Данилюк нагороджений Воєнним Хрестом. Був він та-

кож лицарем Хреста Симона Петлюри і пропам'ятного Хреста УГА.

Дякуємо Тобі, дорогий Побраториме, за все добре, що Ти за свого життя зробив

для нас і для ідеї, якій ми всі служимо! Пам'ять по Тобі назавжди збережемо ми у наших серцях!

Торонтонські друзі.

МАЙОР МИРОН ЛУЦЬКИЙ

10 березня 1961 року невблаганна смерть зняла з посту національної роботи ще одного визначного ветерана: у Торонті по короткій недузі помер сотник Мирон Луцький, якого Уряд УНР в екзилі недавно підвищив до ранги майора.

Не є річчю легкою в короткій посмертній згадці глянути на пройдений цим визначним українським ветераном життєвий шлях, шлях довгий, бо Покійний помер на 70-му році життя, шлях широкий, оскільки брати на увагу обсяг національно-громадської праці, яку Покійний провадив. Ім'я бл. пам. М. Луцького є тісно зв'язане з розвитком української кооперації у Польщі, коли він займав становище голови "Сільського Господаря". Його ім'я увійде до історії, як ім'я визначного мецената українського мистецтва і культури, визначного громадсько-політичного діяча, як хороброго

вояка-патріота, що на провідних постах пройшов через вогні і бурі української визвольної боротьби.

Народився бл. пам. М. Луцький 29 березня 1891 року в селі Лука в Західній Україні. Від 1913 року перебував в Австрійській Армії. В 1918 році був у Дивізії Сірожупанників, а трохи пізніше був призначений до УСС, де з часом зайняв становище начальника штабу I-ої Бригади. Брав участь у боях за Львів, був у "трикутникові смерті", пережив катастрофу УГА і польський полон у Тухолі. Вояком залишився до останніх хвилин свого життя, які присвятив ідеї об'єднання українських комбатантів. Був ініціатором і першим головою Українського Ветеранського Комітету у Торонті.

Хай буде Йому легкою вільна канадійська земля!

ВІСТУН МАТВІЙ СТОРОЖ

(В 1-шу річницю смерті)

Із сумом прочитали ми в свій час в "Українському Голосі" вістку, що у Форт Вілліямі, 14 червня 1960 року помер побратим Матвій Сторож, член Братства УСС, колишній підстаршина УГА і Армії УНР.

Ще не так давно промовляючи на Святі Державності у Форт Вілліямі, 23-го січня 1960 року, він говорив: "Наша програ в 1920 році не зломила Українського Народу, бо ніхто ніколи і ніде не переміг нас морально, ніхто — ні вороги України, ні її приятели, — не може сказати, що Український Нарід склав свою зброю... Не здобули в тяжких і нерівних боях волі для Українського Народу батьки, та ми свято переконані і твердо віримо, що волю і самостійність Україні таки здобудуть наші сини і внуки"...

Із цією вірою в українську перемогу він відійшов у ліпший Світ.

Народився св. пам. М. Сторож в селі Кошилівці, в Західній Україні. В лавах УСС брав участь у боях за Львів, в об'єднаній Армії УНР брав участь у боях за Київ, пережив страхіття польських тaborів і конфінтування, із запалом віддавався культурно-освітній і кооперативній праці у рідному селі, належав до підпільній організації УВО, робив усе, що міг, щоб зміцнити у своєму оточенні український національний потенціяль.

Не менша активність характеризувала життя М. Сторожа і в Канаді, до якої приїхав він в 1927 році, оселившись настало в 1929 році у Форт Вілліямі. Із цією своєю

небуденою енергією кидається він і тут у вир українського національного життя, швидко висовуючись у ньому на провідні становища. Був чотири роки головою Т-ва Просвіти, був кількаразово головою відділу Т-ва Взаємна Поміч, головою Громади при Українській Греко-Православній Церкві, активним членом Союзу Українських Самостійників.

“Я бувший вояк Української Армії”, — пише С. Пуляк у посмертній згадці про нього, — він непохитно піддержував ідею Української Народної Республіки, в обороні якої він проливав свою кров. Тому він непохитно піддержував також Український Державний Центр в екзилі. Цією ідеєю він жив і для цієї ідеї він завжди був жертвенним та примірним працівником”...

Тому й не є дивним, що при всьому надмірі різних національних обов’язків св. п. М. Сторож перебував довший час і на ста-

новиці місцевого фінансового уповноваженого Представництва ВО УНРади на Канаду і своєю невисипулою працею поставив місцеве Т-во Сприяння УНРаді на височину, на якій стоїть Едмонтон, Вінніпег і Торонто.

Тому не є дивним також, що М. Сторож був прихильником Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді, хоч офіційно і не належав до нього.

З Генеральною Управою СБУВ він перебував у сталому кореспонденційному контакті, мав замір оживити ветеранське життя у Форт Вілліамі і заснувати тут клітину СБУВ, був передплатником Бюлетеня СБУВ, його ім’я фігурує на листі учасників визвольних змагань, що одержали Воєнний Хрест... Ale невблагана смерть раптово перервала це, енергією кипуче життя, українського вояка.

Вічна пам’ять Тобі, дорогий Побрратиме!

21-го листопада 1960 року у Німеччині помер ген. штабу полковник Армії УНР **Анатолій Силін**. Покійний народився 27 жовтня 1880 року в Староконстантинові на Волині. До Української Армії вступив на початку 1918 року, перебуваючи в 3-ій Залізній, а пізніше в 4-ій Київській дивізіях. Пройшов через усі етапи української збройної боротьби, перебував на еміграції в Польщі і Німеччині.

12 грудня 1960 року в Судбурах у Канаді помер **Іван Чайка** — кол. сот. УГА і командант 3-го куреня 5-ої Сокальської бригади. Покійний народився 22 жовтня 1892 року в селі Стрільче, коло Городенки. Короткий час належав до судбурського осередку СБУВ.

4 січня 1961 року в Німеччині в Бад Айблінгу помер інж. **Микита Косаківський**. Брав активну участь у визвольній боротьбі в рядах Армії УНР, в Карпатській Сіці і у 2-ї світовій війні. Народився 23 квітня 1900 року в Кетросах на Поділлі.

Вічна пам’ять Дорогим Побрратимам!

5 лютого 1961 р. в Шикаго в США помер **Михайло Баран-Кобель** — б. УСС і учасник визвольних змагань 1914-1920 років.

6 березня 1961 р. у Сакраменто, Каліфорнія, несподівано помер полк. **Віктор Коваленко**. Покійний належав до 3-ої Залізної дивізії, з якою в 1920 році перейшов Збруч. На еміграції у Польщі перебував в таборі Каліш.

13 березня 1961 року в Нью-Йорку ненадійно помер підполк. **Роман Долинський**, видатний старшина і член Братства кол. Вояків I-ої Української Дивізії УНА.

11 травня 1961 року в Нью-Йорку помер о. протопресвітер **Василь Майданський** — активний учасник українських збройних визвольних змагань, учасник Зимового Покходу, лицар Хреста Симона Петлюри і Залізного Хреста. На еміграції у Польщі перебував у таборі Стшалково. В 1942 році в Каліші був висвячений у священичий стан. Від 1956 року перебував в США на парафіях у Філадельфії, Сієтель і Сагінав.

НАШ ЮВІЛЯТИ, НАШ ПРИХИЛЬНИКИ, НАШ АКТИВ

Полк. М. Деркач

Майор Н. Горбач

ПОЛК. МИХАЙЛО ДЕРКАЧ

Щиро вітаємо дорогого побратима полк. Армії УНР Михайла Деркача, якому у вересні 1960 року минуло 80 років життя і який, відірваний від життя кипучих українських осередків, нині тихо доживає своє віку в західній частині США, перебуваючи у сталому кореспонденційному kontaktі з Генеральною Управою СБУВ у Канаді.

Полк. М. Деркач народився 24 серпня 1880 року в м. Лубнях на Полтавщині. Службу в Українській Армії розпочав з кінцем 1917 року. В 1918 році був у складі Полку ім. К. Гордієнка. З наказу ген. Натієва сформував і очолив Окремий Охоронний Курінь, з яким брав участь у поході на Крим. В 1919 році Військовий міністр О. Шаповал командував його в запілля Добровольчої Армії, де він мав обов’язок зібрати інформаційний матеріал про її організаційний стан. В 1920 році його було призначено на становище начальника культурно-освітнього відділу Штабу 3-ої Залізної дивізії в складі якої, перейшовши в 1920 році Збруч, він провадив широку культурно-освітню працю.

Майор Армії УНР **Никифор Горбач**, діл пис якого ми містимо напочатку цього числа Бюлетеня, народився 2-го червня 1892 року. В 1913 році, після закінчення землемірної школи, був покликаний до військової служби. На весні 1915 року закінчив Київську Константинівську військову школу і брав участь у першій світовій війні. Учасник української визвольної боротьби від самого її початку. Як командир кулеметної сотні при команданті м. Вінниця брав участь у жовтневих боях 1917 року в обороні цього міста від більшевиків. В листопаді 1918 року брав участь в бойовому розброєнні німецької залоги м. Вінниця. Остання військова частина, з якою вийшов на еміграцію, була Охорона Головного Отамана, в якій він брав участь в боях в листопаді 1920 року в складі групи, що складалася з Охорони Головного Отамана і Юнацької Школи під командою полк. Трутенка. На еміграції у Польщі, по виході з табору інтернованих у Каліші, працював як землемір. Нині перебуває в США.

Ст. дес. М. Лубик

Дес. С. Ємчук

СТ. ДЕСЯТНИК МИХАЙЛО ЛУБІК

Коли згадаємо Саскатунь і Едмонтон, на думку завжди приходить побр. Михайло Лубик — основоположник і б. голова 10-ої Станиці в Саскатуні, а нині діяльний член СБУВ, що після смерти св. пам. побр. Д. Данилюка залишився головним репрезентантом нашої Організації в Едмонтоні.

Ст. дес. М. Лубик народився 4-го жовтня 1898 року в селі Чортовець на Городенщині. Світова війна застала його ще на шкільній лаві, але в 1916 році він вже був в рядах Австрійської Армії, службу в якій розпочав артилерійським вишколом у Відні. В листопаді 1918 року всупає він в ряди УГА, з якою бере участь в українських збройних визвольних змаганнях. Особливо неласкавим був для М. Лубика 1920 рік, коли не маючи змоги прилучитися до Армії УНР, він подався на схід і злучився з повстанцями у Холодному Яру. Тут, під час одної розвідчої акції, він був арештований большевиками і лише чудом урятувався від смерті, побувавши довший час у черкаській тюрмі.

В 1921 році, одружившися в Черкасах,

М. Лубик повертається до Галичини, в 1926 році він виїздить до Канади. Короткий час належить до Української Стрілецької Громади, був одним з ініціаторів будови Стрілецького Дому в Саскатуні. Залишивши УСГ, вступає в ряди СБУВ, беручи в його житті активну участь на провідних постах 10-ої Станиці.

Побр. М. Лубик перебуває і нині в тісному контакті з Генеральною Управою СБУВ. В редакційній течці "Бюллетеня СБУВ" зберігається кілька його цікавих спогадів із часів української збройної боротьби. "Як Бог продовжить віку — пише він до нас в одному зі своїх листів, — напишу більше. В пам'яті залишилося дещо — Австрійська Армія, бував в Албанії, Болгарії, в Українській Армії, у партизанах, в більшевицькій тюрмі в Черкасах"...

Побрратим М. Лубик має Хрест Симона Петлюри і відзнаку УГА. Нагороджений він нині також Воєнним Хрестом. Родина Лубиків має двох, вихованих в українському дусі і з вищою освітою, синів. Усім їм бажаємо довгих літ щасливого життя.

ДЕСЯТНИК СТЕПАН ЄМЧУК

Щирій вояцький привіт і найкращі побажання побратимові Ст. Ємчукові з нагоди 60-ліття його життя.

Десятирік УГА Ст. Ємчук народився 27 грудня 1900 року в с. Поточиська Городенського повіту. 17-літнім хлопцем був узятий до Австрійської Армії. Відбувши перший військовий вишкіл, перебував на італійському фронті. До Української Армії вступив в січні 1919 року, брав участь у багатьох боях у часі українських визвольних змагань.

В 1926 році побр. С. Ємчук прибув до Канади. Уже у Форт Віллемі активно вклучається він в місцеве українське життя: був діяльним членом "Просвіти", секретарем "Взаємної Помочі". В 1929 році бере активну участь в праці Т-ва Просвіта у Віндзорі, куди він прибув шукаючи заробітку.

В листопаді 1929 року в Гамільтоні належить до основоположників місцевого Т-ва Просвіти і стає його першим фінансовим секретарем. В 1935 році працює в Просвіті і вчить дітей у Рідній Школі в Сарнії. Від 1936 року перебуває в Содбурах, де кілька разів був головою Української Греко-Православної Громади. За його головування в 1954 році збудовано тут прекрасну церкву.

Нині побр. С. Ємчук займає стан. голови Т-ва Сприяння УНРаді, є він також секретарем Т-ва Українських Самостійників і вже десять літ без перерви — фінансовим секретарем місцевого Т-ва Взаємна Поміч. Перебуває у сталому kontaktі з Генеральною Управою СБУВ, якого є ширим прихильником. Як учасник українських визвольних змагань нагороджений нині Воєнним Хрестом.

ІЗ ЖИТТЯ ВЕТЕРАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ІЗ ЖИТТЯ КОМБАТАНТІВ У КЕЛГАРАХ

Поряд інших укр. національних організацій в Келгарах існує й комбатантська — Відділ Укр. Стрілецької Громади.

Ініціаторами та основоположниками відділу були б. стрільці УГА. Заснувався відділ 27 серпня 1937 року, маючи 7 членів; до кінця цього ж року число членів збільшилось до 14.

У часі 2-ої Світової війни, з різних причин, чисельний стан відділу значно зменшився і фактично перестав існувати.

У повоєнні роки приплив свіжої еміграції, а також певні зміни точок статуту щодо прийняття членів — спричинились до зросту членства і відділ розпочав своє організаційне життя.

Сучасний стан відділу — 14 членів. Пояходять члени з армій: УНР, УГА, Російської (сов.), Польської (Ген. Андерса), I Української Дивізії УНА та різних укр. формаций

2-ої Світової війни.

Серед членів є 2 старшини та 2 священики (один з них — б. пор. Капелян УГА). Решта членів — підстаршини та стрільці.

До 2-ої Світової війни відділ приймав активну участь в українському житті на терені Келгар: улаштовував академії для відзначення наших історичних річниць, провадив збірки на поміч воєнним інвалідам у краю, був у kontaktі з місцевим Канадським Легіоном і щорічно брав участь в урочистостях зложення вінка на могилі Незнаного Вояка. Нині — за браком уніформів та властивого прапору — участі не приймає.

З огляду на малочисельний стан та здебільшого старший вік членів — відділ не може розвинути ширшої праці, але в силу своїх спроможностей улаштовує академії для відзначення річниць, переважно зв'яза-

них з військом чи його діями, перепроваджує збірки пожертв для інвалідів та на інші громадські цілі.

Відділ також співпрацює з місцевим відділом КУК: в біжучому році (1960/61) управу КУК очолює Голова Управи відділу УСГ — п. В. Різник, а минулого року — сотн. М. Ковалський.

Кількох членів відділу УСГ — є також членами СБУВ.

В минулому році відділ УСГ в Келгараах

зложив пожертву на I цеголку на будову Храму-Пам'ятника Св. Симона в Парижі.

В другій половині м. року в Келгарах постала ще одна комбатантська організація — Станція Братства б. вояків І-ої Укр. Див. УНА, яка нараховує 18 членів.

Є надія, що стан членства станиці значно збільшиться, як також є надія, що станиця розгорне ширшу працю — якщо буде виключно організацією б. військовиків.

Ветеран

ПАМ'ЯТИ МИТРОПОЛИТА - МУЧЕНИКА

З ініціативи Товариства Прихильників УНР в Ст. Пол.-Міннеаполісі, 18 груд. 1960 року відбувся вечір, присвячений св. пам. Митрополитові Василеві Липківському.

Урочистість відкрив молитвою о. прот. А. Кість. Вступне слово виголосив голова Товариства полк. В. Філонович, який нареклив могутню постать Митрополита в процесі визвольної боротьби українського народу. Реферат відчитав проф. О. Грановський. Прелегент, як сучасник подій, оперуючи документальними даними і власними спогадами та переживаннями, яскраво передав ту бурхливу добу відродження Української Церкви і велич духа св. пам. Митрополита Василя Липківського. Цю величного духа яскраво характеризують два наступні епізоди:

Під час першого арешту Митрополита в 1923 році начальник Київського ГПУ погрозливо його запитує: "Чи Ви знаєте, що Вас чекає?" — "Так, знаю, як знав Ісус Христос, коли ішов на Голготу" — відповідає великий мученик.

Під час другого арешту в 1925 році слід-

чий НКВД насмішливо запитує: "Чи думате Ви, жалюгідний чоловіче, своєю релігійною агітацією перемогти комуністичну партію і її науку"? Митрополит відповідає: — "Ісус Христос не тоді переміг коли проповідував, а тоді коли був на Хресті". Цією відповіддю Митрополит уже тоді підписав собі смертний вирок, вже тоді Він взяв на плечі свій хрест і вже тоді почався Його страдальницький шлях на Голготу України.

Наша громадська і культурна діячка пані О. Костюк написала панегірік, присвячений св. пам. Митрополитові Василеві Липківському, який і був прочитаний того вечора. Пані Євгенія Глянько продекламувала вірш-молитву. Хор, зібраний із хористів всіх трьох наших православних церков, під керівництвом о. М. Брінья проспівав низку релігійних канатів і молитов. Академію закінчено співом "Боже Єдиний Великий". Чистий збір з академії призначений і пересланий — половину на будову Церкви-пам'ятника в Бавн-Бруку і половину на — УНРаду.

О. В-ко.

НА МОГИЛІ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА

У свому листі до Редакції сот. І. Вонарха-Варнак згадує наступний епізод:

"У кінці жовтня і на початку листопада був у Парижі на З'їзді Т-ва Був. Вояків... Зраня група бувших вояків поклала вінок на могилі Головного Отамана, по обіді, у другому кінці Парижа, відбулася панахида на могилі митрополита Полікарпа, командарма ген. М. Омеляновича-Павленка і І. Косенка. О годині 5-ї пополудні — панахида на могилі Головного Отамана. Цікавий епізод мав я о год. 10-ї ранку, коли прийшов упорядкувати дещо могилу Головного Отамана. До могили підійшла якесь уже літня пані. Обличчя нордійське, або східно-степове. Французькою мовою питала, хто тут похованій. "Я тут буваю часто, — каже вона, — бо тут недалеко є рідні мені могили. Щоразу, коли я приходжу сюди і дивлюсь на цей бюст, я відчуваю, що він говорить до мене. Але не знаю хто тут лежить і не можу зрозуміти, про що може говорити мені це обличчя..." Коротко розповідаю про Головного Отамана і про його трагічну смерть. "Тож він мабуть і хоче розказати мені про свої болі за свій нарід, вашу Україну" ... — відповіла незнайома. Я буду молитися тепер за нього і за ваш край". Питаю хто вона. Француженка з-під еспанського кордону. О 5-ї годині пополудні, коли на могилі Головного Отамана правили панахиду, там серед вінків і квітів стояла ваза, з прекрасними квітами і написом у французькій мові..."

З наших листувань

ЗВОРУШЛИВИЙ ВИРАЗ ПІДТРИМКИ

Недавно листоноша приніс нам грубеньку поштову посилку. Розкриваємо коверту... два листи, маса газетних вирізок із статтями і фотами, а також річна передплата "Бюлетеня". В одному з листів читаємо:

"Бюлетень Ваш моїми думками повернув мене в мій Рідний Край, у мою пригноблену многострадальну Україну, і я вирішив переглянути мій архів. Не все, але дещо вибрав і надсилаю Вам, перегляньте і що буде подобатися поступово використовуйте в Бюлетені"...

Автором листа був всеч. п.-о. протоєрей Т. Гаврик, що перебуває у Франції і мимо своїх 83 літ життя, ще знаходить у собі силу для національно-громадської праці.

У другому листі — заклик включитися в збірку пожертв на будову храму Св. Симона у Парижі і багатий матеріял, присвячений цій акції. "Я не маю на думці українських вояків, — пише у цьому листі всеч. о. Т. Гаврик, — що, як і я, перебувають в похилому віці і матеріально мало забезпечені, але я добре знаю, що вони — учасники визвольних змагань і великі патріоти напевно мають контакт з заможними українцями Канади і з "Бюлетенем" в руках, у якому будуть уміщені ці матеріяли, вони зможуть чимало допомогти у цій надзвичайно важливій справі..."

Щиро дякуємо Вам, Всеч. Панотче, за зворушливі вирази Вашої підтримки нашої праці і за контакт із нами. У міру наших можливостей ми виконаємо всі Ваші побажання.

ПОДЯКА

Генеральна Управа Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді складає найщирішу подяку всім артистам, співакам співучасникам концерту, який був улаштований Генеральною Управою і відбувся 15 січня ц. р. у Торонті, а саме: п-ву Ір. і П. Чернякам, П. Бубелі, пані І. Дольницькій, П. Бал-

децькому, панночкам М. Фотій і В. Літвіновій, О. Сандулові, М. Клименкові, пані А. Ярошевич, п-ву Глушкам і всім діточкам, які брали участь у цій імпрезі, підготовленим Рідною Школою Української Православної Катедральної Громади.

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ "БЮЛЕТЕНЯ СБУВ"

В часі від 1-го травня до 20-го жовтня ц. р. на пресовий фонд "Бюлетењ СБУВ" пожертви склали:

По 5 дол.: Високопреосв. Владика Андрій. По 3 дол.: І. Драбатий, А. Негребецький, М. Чорнокосинський, В. Мулевич, М. Деркач (США), Н. Горбач, М. Креєр, Т. Білоус, І. Журжа, К. Клепачівський, М. Зубчевський. По 2.50 дол.: С. Ківерчук. По 2 дол.: Ю. Артишенко, М. Годованяк, І. Радченко, М. Петренко, І. Макогоник, І. Кіріченко, Л. Панасенко, С. Кравченко. По 1 дол.: М. Лубик, М. Золотників, п.-о. І. Кулик, П. Куриленко, Ар. Гладчук, П. Олексієнко, О. Матух, Ф. Боланюк, І. Моралевич, М. Іваненко, І. Гарасимчук, М. Отрешко-Арський, А. Берегулька, В. Білинський, Д. Дмитренко, М. Каплистий, І. Радкевич, П.

Біланюк, Ф. Савчук, І. Гуменюк, пані В. Янда, пані В. Побережняк (Бельгія).

З нагоди 25-літнього ювілею СБУВ, як ювілейний дар, на пресовий фонд "Бюлетењ СБУВ" зложили:

М. Золотників — 10 дол., Д. Сачківський — 5 дол., Ю. Сальський — 5 дол.: І. Скляренко — 5 дол., О. Гудзяк — 5 дол., А. Шумовський — 3 дол., пані О. Костюк — 3 дол., І. Гнойовий — 2 дол.

Управа І-ої Станиці у Монреалі перевела збірку і надіслала, як ювілейний дар, — 40 долярів.

Усім жертвовавцям складаємо сердечну подяку.

Редакція і Адміністрація "Бюлетењ СБУВ"

В тому ж часі передплату в сумі два дол. внесли:

Канада:

М. Лубик, Е. Венгринович, М. Золотників, п.-о. І. Кулик, А. Ільницький, Ар. Гладчук (4 дол.), В. Мулевич, Г. Шиманський (4 дол.), Т. Витвицький, М. Іваненко, І. Гарасимчук, М. Годованяк, І. Огінський, І. Макогоник, Бібліотека Укр. Прав. Церкви в Келгарах, Ф. Колісник, І. Радкевич, П. Тимчук, І. Липка, Й. Добрянський, І. Кіріченко, Л. Сайн, І. Гуменюк, д-р Новоселецький, С. Кравченко, М. Зубчевський.

США:

С. Куропась, А. Негребецький, Т. Лисенко, М. Чорнокосинський, П. Куриленко,

Ю. Артишенко, В. Доманицький (4 дол.), В. Горонович (1 дол.), В. Філонович (4 дол.), М. Білок, Ф. Боланюк, І. Моралевич, І. Драбатий, Ф. Ківерчук, Д. Пасішніченко (2.50 дол.), А. Романенко (6 дол.), М. Деркач, М. Отрешко-Арський, А. Берегулька, Д. Гурин, В. Білинський, М. Креєр, І. Радченко, М. Петренко, С. Татаринський, М. Каплистий, А. Козловський, П. Біланюк, В. Дмитріюк, Ф. Савчук, А. Кущинський, А. Герчанівський (4.50 дол.), Ст. Шипилівий, П. Проданчук, І. Журжа, К. Клепачівський і Д. Лимаренко.

Нових передплатників придбали: Д. Гамонів, Д. Сачківський і І. Липовецький.

Занотуйте на цих листах і Ваші імена! "Бюлетењ СБУВ" — це Ваш літопис, Ваша трибуна і Ваш контакт з Генеральною Управою СБУВ і зі світом. Користайтеся ним і підтримуйте його!

БЮЛЕТЕНЬ
Союзу Бувших Українських Вояків
у Канаді.

Квартальник.

Редакція застерігає собі право виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Статті підписані прізвищем чи ініціалами автора, не завжди є висловом становища Редакції.

Річна передплата: — \$2.00.

Ціна окремого числа 50 центів.

**АДРЕСА ДЛЯ ЛИСТУВАНЬ І ГРОШЕВИХ
ПЕРЕКАЗІВ:**

J. LYPOWECKYJ,

1623 Queen St. W.,
Toronto 3, Ont., Canada.

BULLETIN
of the
UKRAINIAN WAR VETERAN'S
LEAGUE, INC.
Published quarterly
by the
General Headquarters
of the
Ukrainian War Veteran's League
in Canada

Subscription rate:
\$2.00 a Year. Single copy \$0.50

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Неділя 9-го липня 1961 року. Прем'єр Канади Джан Діфенбейкер тільки що біля величавого будинку Манітобського Парламенту відкрив пам'ятник Тарасові Шевченкові. Найбільш зворушлива хвилина Всенародного Здвигу. Багатотисячні маси народу спонтанно співають "Заповіт". Прем'єр Діфенбейкер стоїть на струнко біля пам'ятника. В почесній стійці — члени Канадського Легіону. Зліва — церемонійні майстри — П. Юзик і Р. Брик.

ЗМІСТ:

З Комунікату Комітету Українців Канади.
Зміцнімо листопадову традицію допомоги інвалідам.

В 40-ву РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ВІРИ БАБЕНКО:

I. ГОРІШНІЙ — Пам'яти Віри Бабенко.
ПАВЛО СТЕП — Віра Бабенко.

ФРАГМЕНТИ З МИNUЛОГО:

М. ЛУБИК — Сорок років тому.
О. БІЛОЗЕРСЬКИЙ — Епізод з боротьби.

ІЗ ЖИТТЯ СБУВ У КАНАДІ:

Ювілейна Зустріч СБУВ.
ІГУМЕН СВЯТОСЛАВ — Здається, що це було лише вчора...
Г. МІГОВИЧ — Свято в оселі "Київ".
Ювілейне Свято 7-ої Станиці.
Сот. В. МОШИНСЬКИЙ — Ще один незабутній день.
Короткі інформації із життя СБУВ. Рада Воєнного Хреста.

ВІДІЙЩІ У ВІЧНІСТЬ:

Булавний Михайло Білозерський.
Посмертні згадки.

**НАШІ ЮВІЛЯТИ, НАШІ ПРИХІЛЬНИКИ,
НАШ АКТИВ:**

Ген.-пор. I. Омелянович-Павленко. О. Ігумен Святослав. Леонія Слюзар.

З НАШИХ ЛИСТУВАНЬ:

Ще один музей історичних пам'яток.

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ СБУВ.

Друкарня "КИЇВ", 686 Річмонд вул. Торонто, Онт.

ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК ОЛЕКСАНДЕР ЗАГРОДСЬКИЙ

командир Запорізької дивізії в 1919 році. Командир 2-ої Волинської стрілецької дивізії в 1919 - 1920 роках. Сьогодні — Начальник канцелярії Президента Української Народної Республіки в ексилі.

БОРІТЕСЯ - ПОБОРЕТЕ !

Всенародній Шевченківський Здиг і відкриття величного пам'ятника національному Пророкові України Шевченкові, з незабутніми й до глибини серця зворушливими моментами, проминули, хоча в пам'яті народу вони залишаються назавжди.

Українці Канади започаткували гідно Шевченківську добу, в якій повинні запанувати між нами основні принципи Шевченка — братерство, соборна думка та єдність.

Усі, що трудилися і помагали в тому великому ділі, стали пionерами тієї нової Шевченківської доби...

Комітет Українців Канади

ЗМІЦНІМО ЛИСТОПАДОВУ ТРАДИЦІЮ ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ

Шістсот Інвалідів певні того, що як минулими роками, так і в цьому, в дні Першого Листопада, українська громада не забуде про них. Не забуде тимбільш у Листопаді Шевченківського Року та в Листопаді, коли над світом збираються черговий раз темні хмари і всі ми, — теж нашою допомогою Інвалідам, — мусимо доказати, що доросли до висоти моменту й завдань, що перед нами.

У Листопаді 1961 року збірка для Інвалідів — це справа кожного з нас і справа чести всієї нашої спільноти у Вільній Канаді!

За збірковими лістами звертайтеся і висилайте свої пожертви на адресу:

**UKRAINIAN CANADIAN RELIEF FUND,
416 Main St., 722 McIntyre Bldg., Winnipeg 2., Man.**

ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

**Українська Стрілецька
Громада**

**Союз Українських
Канадійських Ветеранів**

Союз Бувших Українських Вояків

**Братство
Карпатських Січовиків**

**Братство Кол. Вояків
I. Української Дивізії УНА**

Братство Українських Січових Стрільців

Об'єднання Кол. Вояків УПА

Товариство Був. Вояків УПА

I. Горішній

ПАМ'ЯТИ ВІРИ БАБЕНКО

(В сорокову річницю геройської смерті)

... “Ми поляжем, щоб славу, і волю, і честь,
Рідний Краю, здобути тобі”...

Від недавнього часу ім'я славної патріотки-героїні Віри Бабенко почало все частіше і частіше згадуватися в доповідях, пресі і радіо. Уперше в цьому році по ній відправлено панаходу. Її ім'я увійшло до історії Українських Визвольних Змагань 1917-1921 років. Про неї є згадки в Енциклопедії Українознавства (стор. 78). Ісаак Мазепа в “Україна в огні і бурі революції” (том 3-й, стор. 89) пише: “Одного разу, як делегатка від повстанців, прийшла молода дівчина Віра Бабенко, учениця з Весело-Тернівської гімназії, Верхнедніпровського повіту на Катеринославщині. На початку березня вона з'явилася в Тарнові в кокушку і синій хустинці з дорученням від повстанської організації свого району. В Тарнові вона пробула кілька днів і вернулася назад щасливо. Але незабаром большевики заарештували її разом з іншими членами повстанської організації і розстріляли”...

Образ Віри Бабенко відображен в цілому ряді мистецьких творів: “В Херсонських степах”, “Зв'язкова Віра” — Ю. Степового; “Віра Бабенко” — драматичний твір, видання Союзу Українок Канади, 1936 рік; “Панцирний поїзд” “Стрілець”; Лірична поема — “Віра Бабенко” — Павло Степ. В історичному романі О. Лугового — “За Україну”, надрукованому в американському щоденнику “Свобода” за 1938 рік, Віра Бабенко фігурує як головний герой. Тож, як бачимо, Віра Бабенко — постать історична.

Мені відомі лише дві особи, одна в Лондоні (Англія), друга в Нью-Йорку, які зна-

ли її довший час особисто, а тому немає сумніву, що кожному цікавіше послухати чи прочитати про неї з першоджерел.

Уважаю за свій національний обов'язок розповісти про Віру Бабенко так, як я її знав, так, як вона, геройня, на сьогодні залишилася і живе у моїй пам'яті, а лишилось у пам'яті чимало, хоч і минуло 44 роки. Тоді, восени 1917 року, на Запоріжжя, чи міг я думати, що на мою долю випаде писати про неї спогад далеко-далеко від того Запоріжжя, аж за океаном, у Торонто, писати теж восени... 1961 року...

Довелося мені разом з нею вчитися в тій же самій українській Весело-Тернівській гімназії Верхнедніпровського повіту на Катеринославщині, ба, більше, вчитися в тій же самій класі 6 - 7-й, від жовтня 1917 року аж до 19 січня 1919 року. Гімназія була мішана, містилась в колишній Харинській економії, мала понад 20 викладачів і більше 400 учнів.

Уперше я побачив її всередині жовтня в 6-ій класі. Була вона уважна і серйозна, як на її роки, слухала лекції з великим зацікавленням, особливо глибоко патріотичні і проймаючі виклади І. М. Прохоренка. Проті часи у мене залишилися якнайприємніші спогади. Я ніколи не забуду запальних лекцій проф. Прохоренка, його голос і дотепер бринить у моїх вухах. Я ніби й тепер бачу його перед собою, запального, енергійного. Віра Бабенко сиділа на першій лавці з Надією Киць, ученицею з П'ятихаток. Завжди чисто одягнена, гарна з обличчя, середнього росту, з великими допитливими очима. З надхненням, переживаючи, декламувала вона Шевченкові поезії, мала гарний голос, співала в гімназійному хорі. На

різдвяні вакації її атестовано: "Поведінка зразкова, успішність відмінна".

У грудні 1917 року на станції Колачевська, біля каси, (тоді було так, де натовп — там і мітінг) я вперше почув, як вона сміливо давала гідну і гостру відсіч російській і малоросійській пропаганді (яка тоді і пізніш так любила глузувати нібито зі слів літературної української мови — "самопер", "мордописня") і кваліфікованим пропагандистам, які наспіх складали і ширili приповідки на зразок "А Марусі (тобто Україні) не сидиться, хоче віділиться" і пізніш "Від Ростова до Берліна ще не вмерла Україна". І Віра, і всі ми оборонялися і наступали проти одвертих і прихованих, свідомих і несвідомих, але явно вороже наставлених до Незалежної Самостійної України.

Незабутній епізод назавжди залишився в моїй пам'яті. Січень. Гімназійна заля. Стояв цілий збір учнів, учителів, директор. Збоку гімназійний хор. Біля самого керівника В. П... — кращі співачки: Віра, Надія Киць, Настя Бень, Маруся Осавуленко. Директор гімназії Литвин читав IV-ий Універсал Української Центральної Ради. Якось особливо звучали слова Правди, слова Надії... "Відніні Українська Народня Республіка стає вільною, ні від кого незалежною, суверенною Державою Українського Народу"... Яскраві проміння сонця освітлювали присутніх і здавалось сама природа веселиться і раділа разом з нами в цей неповторний час: і засніжені дерева Харинського парку, і білий, пребілий, мов кришталевий, Харинський Палац, де містилася наша гімназія...

Надійшов неспокійний 1918 рік. "Червона Гвардія" перед утечею особливо лютувала, погрожуючи розігнати гімназію, пострілявши учителів. Шевченківські роковини відкладено з огляду на тривожні і лічені дні большевицького свавілля. Віра Бабенко, проявляючи велику хоробрість, разом з іншими гімназистами вечорами, у сніговій, прибивала до телеграфних стовпів листівки-заклик (друковані українською і німецькою мовами), що "Червона Гвардія" буде амnestована, якщо припинить терор і добровільно складе зброю перед наступа-

ючим українсько-німецьким військом. А вранці приходили до гімназії невиспані ані вчителі, ані учні, розповідаючи про нічні пригоди.

Большевицька "Червона Гвардія" з її місцевим ватажком Задорожнім у другій половині березня панічно відступала, тікаючи на схід, залишивши Веселі Терни, Кривий Ріг, Колачевське, Долгінцево. Гімназія і місцеве населення вкінці березня дуже урочисто святкували роковини Шевченка в залі кіна на станції Колачевське. Заля була переповнена. Виступав прекрасний гімназійний хор з мистецькими виконаннями піснями. З глибокою патріотичною доповідю про Шевченка виступила, в українському вбранні, молода, квітуча, життерадісна гімназистка — Віра Бабенко. Як зараз пригадую її повний оптимізм, зворушливий виступ, який сприймали слухачі довготривалими оплесками. Без перебільшення, її палкі слова западали тоді багатьом маловірам у душу, розбуджуючи прислану століттями національну свідомість, викликаючи у присутніх почуття єдиної української родини.

В історії народів є дати, які ділять її ніби надвое: темне минуле і світле майбутнє. Усім тоді здавалось, що вже "Забулась давня срамотня година і ожила добра слава, Слава України"... Успіх був нечуваний: її вітали, тиснули руки, говорили, як про доброго промовця, сміливого патріота, вірячи, що вона не завагається віддати своє життя за реальну, існуючу тоді Україну, що вона не тільки палкими словами, а й ділами боронитиме Україну.

Час швидко минав. Настали літні вакації. Попрощались, роз'їхались в різні закутки України аж на три місяці...

Осінь 1918 року. Ідуть дощі, холодні, осінні. Гімназія гостинно розчинила двері для нового навчального року, та багатьом не судилося перебути той довгий рік. В житті гімназії відбулась неабияка подія. Учні 7-ої кляси прощаються зі своїм найбільш улюбленним лектором Прохоренком, який дістав призначення до Університету в Січеві (Катеринослав). Віра ініціювала проводи. Випав на диво соняшний день. Починалось справжнє бабине літо. З гімназії пі-

шли пішки до станції Калачевське півтора кілометра. Підійшов потяг. Понад 20 учнів розмістилось у вагоні навколо дорогої Івана Максимовича. Жартували, співали пісень, їduчи разом до роз'їзду Терни. Подорожні звертали увагу, бувши не мало здивовані такою незвичайною пошаною й, любов'ю до свого вчителя. Віра, передаючи подарунок (письмовий прибор), сказала коротке прощальне слово подяки, запевняючи, що це не останнє побачення. Поверталися назад сумні, наче поховали когось близького...

Зима кінця 1918 й початку 1919 років була особливо сурова. Перед Різдвом сніги впали велиki. В гімназії почалися різдвяні вакації, останні для нас. Надходили тривожні часи. Кожен день ніс новини, розповідали про звірства й страхіття наступаючих большевицьких частин і з півночі, і зі сходу. Люди не могли спати по нічах. Прокидались, очікуючи чогось неминучого, страшного...

Було їх сімнадцять, молодих хлопців-гімназистів. 19 січня 1919 року востаннє виходили озброєні з Веселих Тернів під мокрим снігом, співаючи. Ішли на роз'їзд Терни. Свідоміш люди з Веселих Тернів і з сусідніх місцевостей поприходили на залізницю попрощатись. Паротя сичав, випускаючи білу пару, спинився на роз'їзді. Юнаки зі своїми клунками повсюдя вагон. Замаяли жовто-блакитні прaporи, замахали в повітрі білі хустинки. Біля вагону учні гімназії, все знайомі, наче рідні, а попереду Віра промовляла до натовпу і до нас доліали лише окремі слова. "Будьте мужні! До побачення! Ми з вами ще зустрінемось!.." "Ще не вмерла Україна" розлягся спів і заглушив гуркіт вагонів.

Так, справді, вона залишилася з нами, працюючи в підпіллі, лишаючись вірною до останнього подиху ідеї — Самостійній, Незалежній Україні — Українській Народній Республіці. Відповідальна і небезпечна була її праця, коли, здавалося, вчораши одно думці ставали зрадниками, що "за шмат гнилої ковбаси батька й матір (образ України) продаси". Був це улюблений вислів Івана Максимовича Прохоренка, який не-

наче передчував, що і в нашому, здавалось, такому тісному колі знайдеться зрадник-чекіст. І він знайшовся. Збулись пророчі слова Л. Українки: "... Народ мій, мов дитя сліпє зроду, звіку сонця не видав, за ворогів іде в огонь і в воду, катам своїх проводарів oddav..."

Та найбільш героїчний чин, подвиг Українська Жанна д'Арк — Віра Бабенко дозвірила на початку 1921 року. Як зв'язкова Повстанського Штабу Катеринослави, вона, перемагаючи нелюдські труднощі, пройшла щойно окуповану большевиками Україну з усевладним ЧА-КА, виконала, як повстанець, завдання перед Урядом Української Народної Республіки в Тарнові (Польща), побачивши навіть із самим Головним Отаманом Симоном Петлюрою, і щасливо повернулась назад, також з відповідним дорученням, пройшовши зимою в дуже небезпечних умовах біля двох тисяч кілометрів. Імовірний маршрут: Катеринослав — Київ — Житомир — Львів — Сянік — Новий Санч — Криниця — Тарнів. Ніхто із зв'язкових не повертається, а вона повернулася, пов'язавшись із Центральним Повстанчим Штабом у Києві, з поетом Грицьком Чупринкою, готовуючи на серпень 1921 року Всенародне Повстання на Україні проти московського комуністичного поневолення.

Ранньою весною 1922 року, повертуючись із Києва на Донбас, я спинився на станції П'ятихатка і розшукав Надію Киць, колишню ученицю Тернівської гімназії. Пізно ввечері я постукав у віконце. Вона була більш наляканою, ніж здивована, упізнавши мене, зарослого, обдергого, виснаженого. Вона мені коротко розповіла про героїчні вчинки Віри Бабенко і мученицьку смерть її та інших. Розповіла і про зрадника гімназиста Олексу Кравченка, порадивши мені якнайшвидше зникнути в темряві, яка оповіла, огорнула всю Україну. Повертаючись під враженням щойно почутого, я все думав тоді і пізніше, що і світло (ідеали Віри) в темряві світяться і темрява його (іх) не огорнула...

ВІРА БАБЕНКО

(Життєвий шлях)

Родилася Віра в степах чорноземних,
Коли достигали черешні в саду...
Майбутній біограф шукав би даремно
Осіб особливих у неї в роду.

Були це селяни із прадіда й діда,
Як здавна у нашому краї велось,
Та зліднів ніхто з них ніколи не відав,
Не знав, щоб забракло в господі чогось.

Працюючи чесно на власному полю,
Об землю журбою готові щомить
Ударить завзято... І край свій, і волю,
Як треба, бувало, — ішли боронить.

Хоробрі були і в усьому завзяті,
В боях непохитні і мужні були,
Традиції наші — і в полі, і в хаті —
Усі старовинні весь час берегли.

У предків так само і Віра вдалася:
Удачею, хистом була — як вони...
Училася старанно, до світла тягнися,
Любила легенди, і правду, і сни.

Дбайливо і пильно себе гартувала,
Сама ж цвітувала, як рожа в саду...
Тоді ж Україна в борні знемагала,
Здригнулась, як риба взимі на льоду.

Війною це сила північних сусідів
Ішла у червоній тоді машкарі...
І ті московіти у повній огиді
Себе проявили в кривавій тій грі...

Тож Віра, не мігши спокійно дивитись
На край свій, що гнувся в чужому ярмі,
Пішла у повстання — із ворогом битись,
Щоб завжди при кермі були ми самі!

У власній бо хаті — і сила, і воля,
Як нам провістив невмирущий Пророк, —
Бо з долею нації кожного доля
Так в'яжеться міцно — щомить і щокрок!

На смерть не зважала. Що смерть бо для неї,
Коли у неволі укоханий край,
Тож юности теж не жаліла своєї,
Бо серце веліло: “Іди, здобувай

Ту вольную волю для краю й народу!”

І Віра на поклик сумління пішла:
Любов полум'яну, і юність, і вроду —
На волі жертвовник усе понесла...

Бережений псами московських ординців,
Як тяжко було переходить кордон...
Алеж за Державу Нову українців —
Була вона ладна на смерть, на полон.

До Центру Державного Віра ходила, —
Вона ж зв'язкова щонайкраща була...
Та сила ворожа повстанців розбила,
Недобитків — люта! — в полон узяла...

На Ново-Дворянській в старім Січеславі
Була там модерна “советська” тюрма,
І там, у підвалі, катюги криваві
Її мордували разом з усіма...

Наситивши вволю інстинкти звіряті,
Нахабністю, люттю ісповнені вщерь,
Незламних і гордих нащадків козачих,
Усіх засудивши, — ведуть їх на смерть.

Та Віра Бабенко на дусі не впала,
Спокійна й бадьора, як завжди, була:
Вона не ридала й катів не благала...
“Шалійте, шалійте...” співати почала.

З погордою потім звернулася дзвінко
До ката, що очі хотів зав'язати:
— “Не треба! Облиште! Таж я — українка,
А ми, українці, — умієм вмирать!”

...Усіх розстріляли в ніч темну осінню,
У Балці Жандармській, над синім Дніпром...
І вітер бурхливий з тужним голосінням
Накрив їх, як мати, пухнатим крилом...

Фрагменти минулого

Михайло Лубик

СОРОК РОКІВ ТОМУ

(Пам'яті поручника Михайла Гоя присвячую, в 40-ліття його смерти)

Одного дня на початку революції у Львові, ми, до двадцяти вояків, їли перекуску в Народнім Домі, де наші жінки зорганізували кухню. Входить старшина, досить обхляпаний болотом, бо на дворі падав дрібний дощ. По відзнаках можна було пізнати, що це був старшина з 36-го австрійського полку. Як ми згодом довідалися, називався він Михайло Гой. Глянувши на всі сторони, звертається до нас і каже: "Десять-двадцять хлопців зі мною! Пойдемо на головний двірець. Беріть шоломи. Іхатимемо вантажним автом". Беремо шоломи, з великої купи різноманітного оружжя, відбраного в австрійців та німців і знесеного до Народного Дому. Ідемо попри Головну Пошту, аж спиняє нас якийсь старшина і хоче підмоги, хоч з п'ять вояків. Поручник Гой каже: "Не можу, мушу змінити службу на головному двірці". Ідемо до двірця, по дорозі до нас долучилося ще кілька вояків, кажуть, що були атаковані поляками. На головному двірці змінюємо вартових. В одному місці лежить в кутку гарний кріс, а вартового Біг-ма. Я подумав чи й між нами часом немає таких. Стало якось лячно.

Почерез двірець переходить багато військових. Пропонуємо приєднуватися до нас, але відповідь одна й та сама: "Я вже маю досить тої "войни".

Через п'ять годин прийшли нас змінити. Були це довгі години. Довкола чути стріли. Ідемо до Народного Дому, коло дів'ятої години вечора. Не встигли обігрітися, як поручник Гой каже: "Мої козаки, ідемо до ратуша. З бічної вулиці поляки намагаються дістатися до нього".

На ратуші повіває синьо-жовтий прапор. До ранку тримаємо ринок в барикаді. Наступними днями бої йшли щораз завзятіше.

Частина, в якій я був, відступила на схід, і так я стратив цього добродушного борця за столицю Галицької України — Львів. За кілька тижнів під Львів прийшов генерал Павленко і я був приділений до так званої "групи генерала Павленка". Два дні до Різдвяних свят до Наварії прийшла сотня, сподіючись наступу поляків. З розмови довідуєсь, що командантом сотні є поручник Гой. Відшукав його, сердечно привітались, згадували перші дні боїв.

Армію було реорганізовано. Сформовано бригади й корпуси. Ми належали до II-го корпусу третьої бригади. За наказом командування, відступили за Збруч і пішли в напрямку Бердичів-Житомир. Восени 1919 року перейшли на денікінський фронт, на схід від Немирова. Чekaємо на денікінців, а їх кат-ма. Надходить холод, несучи з собою ненажерливий тиф, що так нещадно здесяtkував нашу армію. Не довелось і мені довго чекати на цей тифозний гостинець. Одного дня, занедужавши, попрощався з побратимами і був відправлений до Немирова, де примістили мене в так званій "земській лічниці". Сьогодні навіть страшно згадувати про те, що в тій лічниці тоді творилося: скрізь на соломі покотом лежать гарячуючи безтямні вояки. Хто молиться, хто плаче, а дехто нестяжно кричить. Будучи ще при пам'яті, я подумав, що тут і здоровий стратить розум. В лічниці було до двадцяти ліжок і на мое щастя рано якийсь небіжчик опорожнив для мене ліжко, на якому мене й примістили. Пополудні прийшов о. д-р Вергун. Подивився, що я ще живий, пощупав пульс і каже: "Цьому, не треба нічого".

Так я пролежав чотири дні без їжі й без жодної санітарної обслуги. П'ятого дня о. д-р Вергун припадково навідався й здиво-

вано спитав: "Ти ще живеш?" Дав укол, чарку горілки, бо ліків ніяких не було. Так до тижня я почав вставати й розглядатись що діється довкола мене. Все це не до описання. Треба було власними очима бачити й замкнути очі, щоб не дивитися на муки ось цих ще так недавно боєвих вояків, що гордо несли український прапор до перемоги над ворогом.

Входить вояк і каже: "Сотник Мур застрілився". Мені стиснуло в горлі. Знав я цього сотника з-під Львова. Казали, що до нього ворожі кулі не бралися, як до дійсного муру. Хочу ще мертвого побачити. Пошкандивав до трупарні, здається от-от вітер звалить мене з ніг. Лежить цей лицар з розбитим черепом, здорової будови, як македонський цар. Не міг перенести тифозної наруги, не хотів бачити кінця трагедії нашої молодої держави і відішов у вічність.

Кажуть, що в місті є денікінці. Вертаюсь до лічниці. Глянув — в кутку лежить поручник М. Гой. Приступаю і питаю: "Як чуєтесь, пане поручнику?" Нічого не говорить, лише очима водить. Я заопікувався ним і щодня пересиджував коло нього.

Союз з Денікіним ситуації не врятував. Наказано відступати. Здоровіші шукають підвод, тяжко хворих лишають на "ласку Божу". Знайшов я підводу. На щастя мій дядько був добрягою. Знаючи, що везтиме хворого, взяв подушку й добрий кожух. Дорога ні саньми, ні возом. Бралася замерзлою груддю. Ідемо возом. О, Господи! Яка ж була кара для хворого і для нас здорових. Ідемо скоро, поручник Гой кричить: "Їдьте помалу, бо гину", ідемо помалу, кричить: "Скоро, бо замерзаю". Таки ми доїхали пізнім вечером до містечка Печери і заїхали до "земської лічниці". Лічниця гарна, чиста, з обслугою медсестер. Примітив хворого поручника і для себе знайшов квартиру. Другого дня приходжу до лічниці. Поручник мій всміхається. Кажу йому: "Пекло перебули, а тепер в раю". Я й не думав, що це передсмертна усмішка.

Пішов до міста подивитись скільки здорових сюди переїхало, і що дальнє буде. Надвечір приходжу до шпиталю. Коло поручника Гоя місцевий лікар щось пораєть-

ся і каже: "Мала надія, щоб жив". Приступаю, поручник хоче щось сказати, допитуюсь. "Перекажи їй, що я..." — і замкнув очі на вік-вічно, цей невтомний борець за волю України в м. Печери дня 22-го лютого 1920 року. Хто була вона так і не доказав. Я забрав його документи. Всі вони дані австрійською владою й передав поручникові М. Маракові, адютантові третьої бригади.

Через два дні відбувся похорон. Разом хоронили ще другого старшину, та на жаль не пригадую його прізвища. Це був величавий похорон, як нікому попередньо. Місцевий парох, в супроводі двох діяконів, супроводжав. Що кілька хвилин читалося Євангеліє. Домовини везли на санях дві пари волів. В церкві дзвонили і цим сумним подзвінням проводжали померлих старшин — борців за волю України в останню дорогу. Старшини співали псалми, вояки несли хрест і хоругви. Хтось з вояків молитовно вимовляє: "Чи далеко до Суботова, чи чуєш Богдане?.. Праправнука ховають. Встань Богдане! Дай пораду, бо всі пропадаєм". Це була хвиля, коли не було вигляду на життя. Спочили ці старшини на кладовищі, на узгірю ріки Бог, де вznісся високий дубовий хрест спільноЯ могили.

Живемо з дня на день. Доходять всілякі тривожні вістки. Нарешті команда висилає місію до большевиків. Від наших частин делеговано отамана Ю. Шипаровича. Хоч смерть за плечима, алі вояк страху не має. Чимало було й сміху. Отаман Шипарович міняв кілька разів уніформу, а полковник Р. Вольф каже: "Ти й так без штанів повернеш, якщо не підеш на гуляш!"

Злука з большевиками. Між нами є два лікарі й кілька денікінських старшин. Переодягаємо їх в наші уніформи, а вони старанно виучують "галіцьку" мову. Як потепліло на початку травня, вони попрощались і пішли до своїх.

Збірний пункт в містечку Бершаді. Це був тихий наказ, десь коло 20-го березня. Переїжджаю до м. Бершадь. Багато війська. Большиники прислали своїх комісарів. Між ними відомий коломийський комуніст Затонський. Роблять розкладову роботу, щоб знищити старшинський склад. Це їм не вдається.

Слід ще згадати і цю радісну хвилю. В ту пору, коли весняне сонце ясним промінням освічувало довколишні села, в яких відпочивало наше козацтво, прийшла радісна вістка, що до Берщаді зближається наша рідна армія Зимового Походу й скоро підімло до бою проти нашого спільногого ворога москаля. Чому так не сталося, це справа команди.

Козаків Зимового Походу ми стрінули

з надзвичайним ентузіазмом. Давали їм що мав, переважно все те, що мало воєнну вартість. Навіть підмінювали ослаблених коней. Вони з великим поспіхом подались на захід на злуку з армією Української Народної Республіки.

Від того часу проминуло сорок років, але ці радісні дні і сумні хвили з часу визволення нашої Батьківщини лишилися незабутніми до сивої старості.

О. Білозерський

ЕПІЗОД З БОРОТЬБИ

Була прекрасна українська весна. Рясно цвіли вишневі садки, повні пташинного щебету і аромату квітів. В зацвілом гіллі гralo соняшне проміння. Але тривогою бились українські серця, бо передчували, що наближається страшний гураган...

Недалеко лісу стояла школа большевицьких "унтерів" у силі біля 800 багнетів, а на правому крилі від неї — два полки Таращанської дивізії в силі 3500 багнетів. Вони прийшли "хахлів трохи провчити", бо "хахол здумал воєвати — Україну отобрати" — співали вони.

Напроти цих большевицьких частин стояв Кінний Гайдамацький полк, в розвідчій команді якого перебував молодий чото-
вий Михайло Білозерський.

Надходив бій... Команда Гайдамацького полку, не знаючи сили ворога, висилає вночі чотового Білозерського з трьома козаками, як казали, "взяти язика". Коли сонце зайшло за обрій і ніч огорнула землю своїми чорними шатами — чотири постаті підкрались до ворожих позицій. Місяць то виходив, то ховався за хмари на лоні прекрасного українського неба. Видно було, як большевики поблизу лісу розставляли свої стежі, готовуючись до спання.

Михайло Білозерський зі своїми побратимами лежали в рові не далеко дороги, що круто поверталася до лісу. Коли б місяць так не світив, то можна було б підліти і ближче...

"Ану дивись, Михайлі, що це нам у руки само лізе" — промовив один із ко-

заків. За якихось 300 метрів від них забовваніли три большевицькі вершники, що повільно наблизилися до гайдамаків, які наче мертві, лежали в рові.

— Ані одного пострілу! — прошепотів Михайло Білозерський. Коли зрівняються з нами, беріть перших двох, а я останнього... Пам'ятайте, щоб ані один з них не вирвався з наших рук...

Большевики наблизилися, чути вже було їхню розмову. Коли зрівнялися з козаками, Михайло дав знак. Немов чотири тигри кинулись гайдамаки на большевиків і за хвилину вони вже лежали пов'язані на землі.

"Швидше, хлопці, кладіть їх на коні і без шуму вертаймось до наших!"

Коли сонце почало лише показуватися з-за обрію, Гайдамацький Кінний полк стояв готовий до бою, знаючи розташування ворога і його силу. В силі лише чотирьохсот шабель він розторочив і "унтерів", і два полки таращанців, які певні своєї сили ніколи й не думали, що петлюрівці наважаться їх зачепити. Увесь штаб і сам командир таращанської дивізії попались тоді у руки нашим...

Це лише один маленький епізод з боротьби за волю України, в якій брав участь, тоді ще юнак, Михайло Білозерський. А їх, цих епізодів, можна було б привести тут багато, багато. Ними можна було б виповнити цілу книгу...

ЗУСТРІЧІ І КОНФЕРЕНЦІЇ

Група нагороджених Воєнним Хрестом і почесні гості на Ювілейній Зустрічі СБУВ
20 серпня 1961 року в оселі "Київ".

ІЗ ЖИТТЯ СБУВ В КАНАДІ

ЮВІЛЕЙНА ЗУСТРІЧ СБУВ

"Сердечно вітаю Вашу Організацію з 25-тилітнім ювілеєм її діяльності. Через 25 років Ви оберігали традицію Українського Війська, вдергували Його Славу і серед важких обставин еміграційного побуту вірно служили Україні.

Бажаю Вам незламності вояцького духа і дальших осягів у Вашій праці"...

Д-р Степан Витвицький
(З привітання на Вояцьку Зустріч 20. 8. 61)

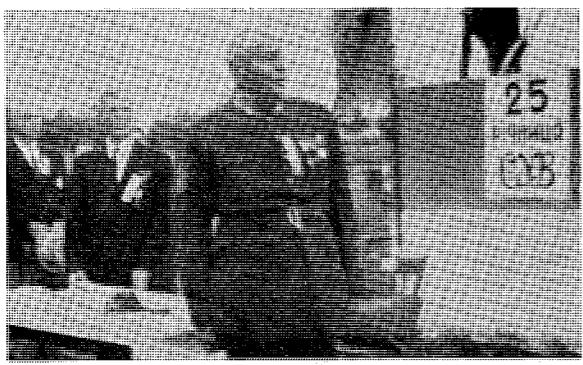
20-го серпня ц. р. відбулася чергова імпреза СБУВ — Ювілейна Зустріч б. Українського Вояцтва з Українським Громадянством.

Зустріч відбулася в оселі "Київ" під Торонтом. Взяло в ній участь до сотки ветеранів з Торонта, Гемілтону, Сан Кетрінс

та його околиць, Лондону, Судбур і Віндзору. Досить численною була делегація українських ветеранів з Бафала на чолі з генералами П. Самутином і В. Герасименком. З Нью-Йорку на Зустріч прибув ген. О. Загродський, з Міямі — о. ігумен Святослав

Серед численних гостей багато чоловіків представників українського громадянства на чолі із сот. С. Павлюком — президентом Українського Відділу Канадського Легіону, І. Гуменюком, що презентував Союз Українських Самостійників та Інститут св. Володимира, інж. Є. Пастернаком — головою Українського Національно-Демократичного Союзу в Канаді, інж. І. Янішевським — головою Української Православної Катедральної Громади та ін.

Програма Зустрічі була досить широка і складалася з польового молебня, ювілейного віча, спільногого обіду, вручення Вое-

**Перед удекоруванням нагороджених вояків
Воєнним Хрестом ген. О. Загродський звернувся
до них з палким вояцьким словом.**

**Тихо повівають прапори Станиць, пестячи очі
присутніх своїми барвами... З трибуни промовляє
ген. М. Садовський.**

**В імені Генеральної Управи СБУВ промовляє
Командант 5-ої Станиці сот. З. Шкурупій.**

ного Хреста учасникам українських визвольних змагань і ювілейного концерту. По закінченні офіційної програми відбулася забава для молоді.

Молебень в інтенції українського народу, основників та членів СБУВ і українського вояцтва в місцевій церкві відправив п. о. Легенюк. Його палке душпастирське слово, з яким він звернувся до вояків, витиснули не одну сльозу з очей присутніх.

Ювілейне віче відбулося на відкритому повітрі. На спеціально для цього збудованій трибуні повівали прапори 5-ої, 7-ої і 8-ої станиць СБУВ, Буковинського Куреня та Українського Відділу Канадійського Легіону. Державні прапори — канадійський і український — були вміщені при головному в'їзді до оселі. На трибуні над прапорами — два велиki написи-дороговкази: Тараса Шевченка — "Борітесь — поборете!" і Симона Петлюри — "Не забуваймо про меч!" Із цими гаслами СБУВ у Канаді вийшов на свою цьогорічну ювілейну зустріч.

Ювілейне віче вступною промовою відкрив голова Генеральної Управи майор І. Липовецький, вітаючи гостей, підкреслюючи значення Ювілейної Зустрічі та передаючи дальше провадження вічем сот. Ю. Стефановичеві. Секретар Генеральної Управи сот. Д. Сачківський зачитав привітання, що на цей день надійшли до Генеральної Управи, а в тому від чолових представників Державного Центру УНР, від Представництва Вик. Органу УНРади у Великій Британії, Т-ва Бувших Українських Вояків у Бельгії і цілої низки представників української генеральної і булавної старшини та окремих побратимів.

Далі йшли промови. Від імені Генеральної Управи СБУВ промовляв командант 5-ої Станиці сот. З. Шкурупій, від Виконавчого Органу УНРади — ген. М. Садовський, від Головної Управи Українського Національно-Демократичного Союзу у Канаді інж. Е. Пастернак. Вітав наш Союз в 25-ті роковини його існування і капелян 5-ої Станиці всеч. п.-о. Ю. Цукорник. Дальшийтяг промов слідував за спільним обідом у критій залі оселі "Київ". Там промовляли — ген. О. Загродський, сот. С. Павлюк, ген. П. Са-

мутин, І. Гуменюк і о. ігумен Святослав. В усіх промовах було висловлено багатодумок, що торкалися, як самої оцінки діяльності СБУВ, так і характеристики пройденого ним 25-літнього шляху.

Після спільног обіду, по короткій перерві, слідувала найбільш урочиста та нетерпляче очікувана хвилина — вручення Воєнного Хреста учасникам визвольних змагань. Ветерани і гости знову займають місця біля трибуни. За окремим столом перед трибуною — ген. О. Загродський і два секретарі: Генеральної Управи СБУВ — сот. Д. Сачківський і Ради Воєнного Хреста — сот. П. Федоренко. Ветерани, що їх імена були на листі відзначених Воєнним Хрестом, ладнаються в окремий шерег. Голова Генеральної Управи, майор І. Липовецький, відкриваючи цю урочистість, звертається до зібраних з промовою, в якій подає історію Воєнного Хреста і підкреслює ролю, яку відіграла в реалізації цієї ідеї Генеральна Управа СБУВ як попереднього, так і сучасного її складу. Ще в 1957 році, в тодішній Генеральній Управі СБУВ виникла ініціатива відзначити 40-ві роковини відродження Українського Війська якоюсь тривалою нагрудною відзнакою в пам'ять геройських зусиль, трудів і жертв, що їх понесло наше вояцтво у важкій, упертій і непохитній боротьбі за волю і державність України. З бігом часу цю ідею було переведено в життя. Воєнний Хрест виготовлено за проектом пполк. М. Битинського, що був також присутній на цій Ювілейній Зустрічі.

З ПРОМОВИ КОМАНДАНТА 5-ОЇ СТАНИЦІ СБУВ

Виступаючи з промовою на Ювілейному Вічі, як речник Генеральної Управи СБУВ, і давши в цій промові загальний огляд його 25-літнього шляху, командант 5-ої Станиці сот. З. Шкурупій закінчив свою промову наступними словами:

... "Сьогодні не час і не місце робити підсумки нашої праці. За нас це зроблять інші. Це зробить історія, бо в велику кни-

команду — "Струнко!" Випростовуються вояцькі постаті. Голова Генеральної Управи звертається до виленданого в шерег вояцтва з промовою, яку розпочинає словами: "Дорогі Побратьми! За хвилину на Ваших грудях своїм золотим сяєвом заблістить Воєнний Хрест..." і просить ген. О. Загродського перевести церемонія удекоровання Воєнним Хрестом. Генерал О. Загродський виголошує промову, тверде вояцьке слово, що сягає до найбільш глибоких закутків вояцької душі... На трибуну спрямовано вісім фотоапаратів, діє апарат до фільмування... По черзі декоруються Воєнним хрестом — ген.-пор. М. Садовський, ген.-хор. П. Самутин, пполк. М. Битинський, майор І. Липовецький, сот. П. Федоренко та інші побратими. Всього удекоровано Воєнним Хрестом на Вояцькій Зустрічі 20 серпня ц. р. було 32 особи. Не помилуємося, як скажемо, що це було перше, урочисте і прилюдне, удекоровання Воєнним Хрестом.

У концерті, що відбувся після цього, взяла участь Капеля Кобзарів ім. О. Вересая під мистецьким керівництвом побр. П. Казанівського, що виконала кілька точок, та учні Інституту св. Володимира, що виконали кілька декламацій. Концерт закінчено українським національним гімном. Не помилуємося також, коли скажемо, що ця Вояцька Зустріч для багатьох її учасників буде тим днем, який надовго залишиться в пам'яті, днем незабутнім...

гу битія нашого на скітальщині наш Союз гідно вписав своє ім'я.

Пройшовши зорганізованими і карніми лавами наш чвертьвіковий шлях, — ми ні на хвилину не зупиняємося і йдемо далі, до тої святої мети, до якої кличе нас наш вояцький обов'язок, і який присвічує заповіт Симона Петлюри — "ДОВЕРШИТИ НЕДОВЕРШЕНЕ!"...

Голова Генеральної Управи СБУВ майор І. Липовецький, поінформувавши присутніх на Зустрічі про історію Воєнного Хреста, читас Звернення до нагороджених цим Хрестом.

ЗВЕРНЕННЯ КОМАНДАНТА СБУВ ДО НАГОРОДЖЕНИХ ВОЄННИМ ХРЕСТОМ

Дорогі Побратими!

За хвилину на Ваших грудях своїм золотим сяєвом заблищить ВОЄННИЙ ХРЕСТ, який у пам'ять 40-х роковин відродження Українських Збройних Сил відповідним законом схвалив державний Центр Української Народної Республіки. ВОЄННИЙ ХРЕСТ, який є спадкоємним, який передаватиметься з покоління до покоління і який віками нагадуватиме про Ваш лицарський чин і Вашу самопосвяту в служенні Україні.

Чину удекорування Воєнном Хрестом доконає найстарший з присутніх на нашій Зустрічі Панів Генералів — генерал-полковник Олександер Загродський — начальник канцелярії Пана Президента УНР.

На нашій сьогоднішній Зустрічі, присвяченій 25-літтю існування СБУВ у Канаді, має місце це ПЕРШЕ УРОЧИСТЕ І ПРИЛЮДНЕ ВРУЧЕННЯ ВОЄННОГО ХРЕСТА УЧАСНИКАМ УКРАЇНСЬКИХ ВІЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ. Це не є випадок. Ви перші з Вашою ініціативою і підтримкою спри-

чинилися до появи цього Хреста, — Ви перші його одержуєте.

Належить підкреслити тут, що Військовий Ресорт Виконного Органу УНРади на чолі з генерал-поручником Андрієм Вовком доклав усіх старань, щоб цей Хрест ми одержали на цій сьогоднішній нашій Зустрічі.

Висловлюючи нашу подяку панові Міністрів Військових Справ, пригадую його звернення до нас вояків, що в ньому він казав:

...“Пригадую всім учасникам Збройного Чину, що Мета, за яку хоробро і мужньо Ви змагалися на побоювищах слави, ще не осягнена. Бій триває далі!..

Хай же пропам'ятний Воєнний Хрест буде для всіх Вас не лише символом довершених Вами героїчних чинів, жертовної самопосвяти за світлу ідею Державності України, але й пригадкою Ваших обов'язків супроти поневоленої Батьківщини.

Будьте вірні до кінця світлим заповітам Лицарів, що впали на полі бою, але не зрадили України!”

МОМЕНТ ДЕКОРУВАННЯ ВОЄННИМ ХРЕСТОМ:

Капеляна 5-ої Станції Всеч. п.-о. Ю. Цукорника Члена Генеральної Управи сот. П. Федоренка

Ігумен Святослав

ЗДАЄТЬСЯ, ЩО ЦЕ БУЛО ЛІШЕ ВЧОРА...

(Скорочена промова на Ювілейній Зустрічі 20 серпня 1961 року)

Сьогодні припала мені велика честь промовляти до Вас з нагоди відзначення 25-их роковин існування нашої станової Організації — Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. Промовляю в імені тих піонерів, які поклали підвальнину під будову цієї Організації і через далеку віддалу не могли прибути на це Свято, як також і від тих, які вже відійшли від нас у вічність. Покладена ними праця не була легкою. Вона вимагала не лише часу і сили, але й гроша, а особливо самовідданості і дисципліни. Все це, в міру своїх сил і спроможностей, вони віддали Організації і тим самим поставили її на твердий ґрунт, на якому перебуває вона повних 25 років. За цей час було багато зроблено в напрямку реалізації цілей і завдань Організації, як цього торкнувся у своїй промові шановний презентант Генеральної Управи.

Зі скромних початків діяльності Організації слід відмітити подію, що сталася

в 1936 році у Монреалі, коли туди приїхав св. пам. генерал В. Сікевич з метою дати відчит для бувшого вояцтва. Темні сили комуністичного інтернаціоналу хотіли не допустити до цього, але українське вояцтво, що перебувало тоді у Монреалі, гідно зареагувало на цей замір і організовано ударемнило всякі спроби зірвати відчит свого репрезентанта. Відчит відбувся, а сама подія, що вимагала спільнотої реакції і чину, була яскравим доказом потреби стального об'єднання українського вояцтва. До цього відразу взялися наші піонери-вояки, створивши свою станову Організацію та поширили її по цілій Канаді, а навіть і в Сполучених Штатах Америки.

Помічну руку організованому вояцтву подав тоді редактор “Українського Голосу” бл. пам. Мирослав Стечишин, який віддав до диспозиції Організації цілу другу сторінку часопису, як секція “Союзу Бувших Українських Вояків”.

МОМЕНТ ДЕКОРУВАННЯ ВОЄННИМ ХРЕСТОМ:

Побратима О. Семотюка

Побратима Г. Міговича

В ній безперервно містилися матеріали з життя і діяльності Організації, статті св. пам. генералів — В. Сікевича, В. Петріва, М. Омеляновича-Павленка і багатьох інших військових публіцистів, спогади з минулих збройних визвольних змагань, що авторами їх були члени Організації. В цьому розділі містилися також статті по-лемічного характеру, що захищали честь українського вояцтва і його Організацію. Це тривало від 1936 року до вибуху другої світової війни. Коли б було для нас можливим зібрати всі ці матеріали в одну цілість, то вони дали би нам досить об'ємистий том лектури.

З вибухом другої світової війни припинився розмах організаційної праці. Треба було працювати на оборону держави. Багато бувшого вояцтва стало в ряди Канадської Армії, багато виїхало до інших місцевостей. Але до тих, що залишилися в рядах Організації охоче приєднувалися молоді вояки Канадської Армії і виповнювали прогалини в праці. Такими працівниками у першій Станції у Монреалі був

сотник Б. Панчук, його колеги С. Калин, Ю. Войцехівський і інші. Опісля за морем заснували вони на взірець СБУВ і свою організацію — СУКВ, що довший час носив характер “молодої війни” СБУВ. Після закінчення війни вони приєдналися до своєї природної організації — Канадського Легіону. Таким чином, як “стара війна” з рамени СБУВ, так і “мода війна” з рамени СУКВ мали спільні інтереси і працю майже в усіх ділянках життя. Зокрема на увагу заслуговує праця СБУВ в часі відвідин Канади Королем Юрієм П'ятим, який висловив листовну подяку станицям Монреалу, Торонта і Вінніпегу за активну участь в охороні...

Споглядаючи у минулі не можна не згадати і того моменту, коли, із закінченням 2-ої світової війни, був скликаний I-ий З'їзд членства СБУВ, що відбувся в Торонті в листопаді 1952 року, який пройшов з великим успіхом і на якому керму Організації було передано новій Генеральній Управі на чолі з генералом М. Садовським. Це був початок дальнього і нового розросту

Організації — чисельний стан Союзу збільшується новими вояками, що прибувають з Європи, зроджуються нові ідеї, кресляться нові пляни, до роботи беруться нові люди, постають нові станиці і кожна з них в загальній структурі української спільноти у Канаді проводить національну роботу, якої вимагають обставини і яку диктує статут Союзу...

Час швидко минає! Організованими лавами під прапором СБУВ пройшли ми вже чверть століття. Здається, що це було лише вчора, а на ділі минуло вже повних 25 років... Ювілейна Вояцька зустріч! Мене, що поклав багато мозольної праці для розвитку дорогої мені Організації, це дуже зворушує. Я тішуся її розростом, збільшенням її членства, тішуся тим, що бачу на цьому

Святі тих, що кермували Визвольною Збройною Боротьбою — наших славних генералів, з котрих Високодостойного генерала О. Загродського ми не називали в армії інакше, як “наш Лев”. Сьогодні він між нами. Бачимо воєнного публіциста, що в журналі “За Державність” виовітлив цілу кампанію Армії УНР. Ним є Високодостойний генерал М. Садовський. Бачимо Високодостойних генералів — О. Кузмінського, П. Самутина, В. Герасименка. Бачимо старшин усіх рангів. Бачимо підстаршин і козаків усіх родів зброї нашої славетної Української Армії. Бачимо перед собою стяги, які надавали нам сили та відваги. І все це упевняє мене у тому, що наша станована організація — СБУВ в об'єднанні українського вояцтва стала на правильний шлях...

З ПРОМОВИ ГЕН. П. САМУТИНА

Свою промову на Ювілейній Зустрічі СБУВ ген.-хор. П. Самутин розпочав наступними словами:

Сьогоднішня Зустріч — це радість і щасливі хвилини не тільки для тих, що своєю працею на протязі 25 років довели до розросту та великої активності Союз Бувших Українських Вояків у Канаді, але це — наша спільна гордість і ми щасливі разом з вами брати участь у цім вашім святі та разом переживати ці хвилини.

Своїм вкладом праці і своєю енергією

ви зуміли на протязі 25 років не випускати керми організації з ваших рук, Ви зуміли утримати організацію на високому моральному рівні, як і належиться воякам. Ви зуміли зберегти в своїх рядах найбільшу святість вояка — ІДЕЮ НАШОЇ ДЕРЖАВНОСТИ. Ви зуміли утримати духовий зв'язок з нашими побратимами у цілому світі і в цьому ваша найбільша заслуга...

Хай ці слова дорогого нашого Побратима будуть для нас не тільки словами призначення, але й заохотою до дальнішої праці.

Гр. Мігович

ВОЯЦЬКЕ СВЯТО В ОСЕЛІ “КІЇВ”

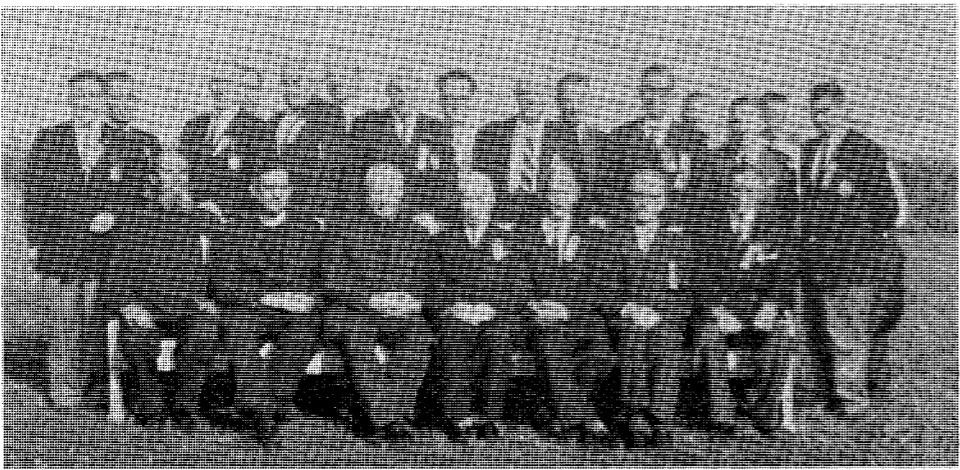
Із гордістю ми кажем — “Київ”!
Столиця славна над Дніпром.
Згадаєм славу — серце млє:
Пишались вільні — ми добром.

Але сусіди всі й ординці
Топтали город наш святий...
Не раз гуртом і поодинці —
Ішли в далекі ми світи.

Ми не скорялися тиранам...
І от світ-заочі пішли
І аж за синім океаном
Ми волю в чужині знайшли...

Оселю “Киевом” назвали.
Радили ми надбанням тим...

Ми тут у лави поставали
Із побратимом побратим.
Подав наказ-команду — “Струнко”!
Наш Липовецький побратим...
І в споминах озвалось лунко
Те все, що серце в'яже з ним.
Настали радісні хвилини,
Коли Загродський генерал
Борців за волю України
“Хрестом Воєнним” надіяв.
Проймає думка всіх єдина —
Плекати волі дух палкий:
Соборна, Вільна Україна!
Оце наш поклик бойовий.

Група ветеранів і почесних гостей на Ювілейному Святі 7-ої Станиці СБУВ, що відбулося 3-го вересня 1961 року в оселі "Золота Брама".

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО 7-ОЇ СТАНИЦІ

"Ми не служимо ні одиницям, ні партіям і в тому наша сила"...

о. прот. В. Слюзар
(З промови на Святі 7-ої Станиці)

Два тижні після Вояцької Зустрічі в оселі "Київ", 3-го вересня ц. р., 7-ма Станиця у Гамільтоні відзначила 10-ту річницю свого існування.

Ювілейне Свято відбулося в оселі "Золота Брама" біля Гамільтону в присутності кількох соток ветеранів і українського громадянства, головно з Гамільтону і Торонта. З Монреалю на Ювілейне Свято завітали — б. довголітній голова СБУВ полк. С. Вальдштайн, генеральний капелян СБУВ Всеч. п.-о. В. Слюзар і пані Н. Шкурат з донькою. Також і на цьому Святі численно була репрезентована делегація ветеранів з Бофало (США) на чолі з ген. В. Герасименком.

Програма Свята складалася з двох головних точок: польової Служби Божої, яку відправив ген. капелян о. прот. В. Слюзар з капеляном 7-ої Станиці о. прот. В. Федаком, і спільног обіду. За спільним столом відбуто і офіційну частину Свята: доповідь ст. лейт. М. Деркача, привіти і промови.

Ювілейне Свято відкрив короткою промовою комендант 7-ої Станиці бунч. І. Надоличний, передавши дальнє провадження Свята побр. М. Деркачеві, який привітав гостей і представив їм президіальний стіл. Темою доповіді, яку він виголосив після цього, була коротка історія заснування Станиці та побіжний огляд осягів її десятилітньої праці, а також аналіза сучасних наших завдань.

З промовами на Святі виступали: голова Ген. Управи майор І. Липовецький, передавши Станиці привіт від Генеральної Управи СБУВ та висловивши подяку за пороблену нею працю на протязі її десятилітнього існування;

генерал М. Садовський, давши загальну характеристику діяльності Станиці;

генерал О. Кузьмінський, привітавши Станицю в імені Українського Відділу Канадського Легіону;

генерал В. Герасименко, зложивши привіт і підкресливши велику активність Станиці в українському громадському житті, полк. С. Вальдштайн, подавши кілька фрагментів із життя СБУВ у початковій стадії його існування;

о. прот. В. Слюзар, підкресливши, деякі ідеологічні моменти в житті СБУВ;

о. прот. В. Федак, зазначивши, що йому мило бачити цей цінний елемент, яким є учасники українських визвольних змагань та висловивши побажання, щоб вони ще довго були між нами та давали нам провід у нашій національній роботі;

о. Ілля Хінь, зложивши Станиці привіт і побажання дальших успіхів у її праці.

Останньою точкою програми Свята 7-ої Станиці була цікава і вичерпна доповідь пані В. Янди з Едмонтону про її враження з недавно відбutoї подорожі в Україну.

Після офіційної частини Ювілейного Свята гості ще довго залишалися у "Золотій Брамі", проводячи час у товариських і ділових розмовах, бо і Свято 7-ої Станиці, згромадивши учасників з різних місцевостей Канади і США, носило характер вояцької зустрічі, на якій використовувалося кожну хвилину часу, щоб із багатьма побачитися, обмінятися думками, а навіть відбутi ділові розмови. Бо хто знає, коли і де а також при яких обставинах доведеться нам зустрінутися знову...

Полк. С. Вальдштайн, ген. О. Кузьмінський, пані Надолічна, ген. М. Садовський і ст. лейт. М. Деркач. Внизу: панна Женя і пані Нат. Шкурат. На Ювілейному Святі 7-ої Станиці.

Сот. В. Мошинський

ЩЕ ОДИН НЕЗАБУТНІЙ ДЕНЬ

7-го жовтня 1961 року в залі Собору св. Софії в Монреалі відбулося уdeкорування 12 членів I-ої Станиці Воєнним Хрестом. Того дня ввечері капеляном I-ої Станиці митр. прот. В. Слюзарем, в асисті п.-о. І. Струса, була відслужена Всенічна, а по ній — урочистий молебень в інтенції Українського Народу і членів I-ої Станиці.

Після молебня всі присутні перейшли до залі, де командант I-ої Станиці сот. В.

Управа і членство 7-ої Станиці СБУВ сердечно дякують усім, хто своєю присутністю звеличив Святочний Ювілей Станиці, що відбувся 3-го вересня 1961 року в оселі "Золота Брама".

Сердечну подяку складаємо митр. прот. о. В. Слюзареві, що прибув з Монреалю і відправив польову Службу Божу, гостям від I-ої Станиці — полк. С. Вальдштайнові і пані Н. Шкурат з донечкою Женею, панам генералам М. Садовському, О. Кузьмінському і В. Герасименкові, Генеральній Управі СБУВ на чолі з майором І. Липовецьким, членам 5-ої Станиці на чолі з командантом сот. З. Шкурупієм, членам ОбВУА з Бофало і українському громадянству.

Дякуємо також за привітання надіслані нам від Братніх Станиць, організацій, окремих побратимів та громадян.

Батьківщині “свою душу і тіло”! “Душу й тіло ми положим за нашу свободу”!.. із цими словами на устах вони йшли в бій. І не один раз, як правдиві месники, налітали на ворога, нищучи його. Не один раз смертельна куля виривала із їхніх рядів дорогих товаришів-побратимів, що плече-в-плече разом боролися, але полягли на полі бою, поганяючи своєю кров'ю рідну землю!..

Львів... Чортків... Трикутник Смерти... Кам'янець... Прокурів... Валнярка... Дорогий Золотоверхий... Бердичів... Одеса... Бірзула... усе проходить у думках, як на екрані, і здається, що не довгих сорок років минуло, а нібіто ще вчора було!..

Та ось лунає команда команданта — “Струнко, панове старшини”!.. і входить полковник Сергій Вальдштайн в асисті пор. Нікандр Палія і писаря Станиці хор. Олекси Хоменка, які несуть довгожданні Воєнні Хрести.

Урочисто проходить чин удекорування побратимів. По черзі підходять військовим кроком до полк. С. Вальдштайна, який довгі роки був головою СБУВ, і стають струнко перед своїм старим командантом...

“Митрофорний протоієрей поручник о. Володимир Слюзар” — викликає писар хор. О. Хоменка. Полк. С. Вальдштайн удекоровує Генерального Капеляна, заслуженого священика, що замінив зброю на хрест й довгі роки стоїть в рядах Христового Во-

Полк. С. Вальдштайн удекоровує Воєнним Хрестом пані добр. Леонію Слюзар.

їнства. Другим підходить десятник Яким Редчук, старий УСС, який молодим хлопчиком із запалом в серці вступив в ряди Українських Січових Стрільців і несе той запал ще й донині. А далі десятник артилерії Данило Литвин, заступник команданта вістун М. Карпів, вістун Й. Савчук, вістун І. Квартюк, стрілець І. Олексів, козак К. Захарчук, стрілець Г. Залуський, стрілець Ф. Татарчук, командант Станиці сот. В. Мощинський, військова урядничка — добродійка Леонія Слюзар.

Хрест бл. пам. четаря В. Дем'янчука передано вдові по померлу — пані Дем'янчук для передачі спадкоємцеві синові покійного Володимирові, який на цьому святі І-ої Станиці не міг бути присутнім.

Після удекорування відбулася спільна перекуска.

На цьому святі був один цікавий момент, який підкреслив значення Воєнного Хреста, це — присуність на святі унука побратима Захарчука. Цей дев'ятирічний хлопчик, батько якого є француз, дуже добре говорить по-українському і хотів конче бути на цьому святі, де мали декорувати його діда. Він говорив, хвалючись своїм товаришам по школі — французам, що його дід є великим героєм і за те дають йому велику нагороду — Воєнний Хрест...

Полк. С. Вальдштайн удекоровує Воєнним Хрестом заст. команданта І-ої Станиці побратима М. Карпова.

КОРОТКІ ІНФОРМАЦІЇ ІЗ ЖИТТЯ СБУВ

— Генеральну Управу СБУВ на Всенародному Шевченківському Здвиді 8-9 липня ц. р. у Вінніпезі презентував сот. Д. Сачківський. Організаційним прапором на це свято був визначений прапор 5-ої Станиці.

— 17 липня ц. р., з ініціативи хор. С. Кравченка, в українській православній церкві в західному Торонті було відправлено панаходу за св. пам. побратимами Михайла Білозерського, ігумена Ростислава (в мирі пполк. Нетреба) та ін. Панаходу відправив п.-о. М. Овчаренко.

— 17 вересня ц. р., в 40-ві роковини мученицької смерті св. пам. Віри Бабенка, з ініціативи Управи 5-ої Станиці, в Українському Православному Катедральному Соборі у Торонті відбулася урочиста панахода за спокій її душі. Панаходу відправив Високопреосв. Владика Михаїл в сослуженні п.-отців П. Самця і Д. Фотія. Співав ка-

тедральний хор під керівництвом п. Ю. Головка. Всеч. п.-о. Д. Фотій виголосив пастирське слово, коротко схарактеризувавши у ньому геройчу постаті Віри Бабенко.

— 29 вересня ц. р. відбулися Загальні Збори членів І-ої Станиці у Монреалі. Головними точками нарад були — участь у цьогорічному Листопадовому Святі і програма урочистого удекорування Воєнним Хрестом.

— В неділю 1-го жовтня ц. р. відбулися чергові квартальні збори членів 5-ої Станиці у Торонті. Після короткого звіту Управи про життя Станиці обговорено справу належного відзначення 40-их роковин геройської смерті 359-ти старшин і козаків Армії УНР під Базарем. Член Станиці — побр. І. Горішній виголосив доповідь про Віру Бабенку, побр. П. Степ про читав свій, їй присвячений, віршований твір — “Життєвий шлях Віри Бабенко”.

РАДА ВОЄННОГО ХРЕСТА ПРИ ГЕНЕРАЛЬНІЙ УПРАВІ СБУВ У КАНАДІ.

На фотознімках (зліва направо): пполк. М. Битинський — голова Ради, сот. П. Федоренко — секретар і хор. С. Кравченко — член Ради.

На протязі двох років Рада Воєнного Хреста проробила велику роботу, розглянувши і заопініювавши 145 внесень на Воєнний Хрест і біля 50 внесень на Хрест Симона Петлюри. Голова Ради пполк. М. Битинський є одночасно проєктором як самого Воєнного Хреста, так і грамоти до нього.

ВІДІЙШИЙ У ВІЧНІСТЬ

БУЛАВНИЙ МИХАЙЛО БІЛОЗЕРСЬКИЙ

Св. пам. М. Білозерський

7-го липня 1961 року на 64 році життя упокоївся в Бозі член Української Православної Громади в Лашін та учасник українських збройних визвольних змагань св. пам. булавний Михайло Білозерський. Довгий вояцький шлях Покійного описала Його родина в "Українському Голосі" (13. 8. 61), де читаемо:

...“Михайло Іванович Білозерський народився 27. IX. 1897 р. на хуторі Мазаїв, біля села Локнистого на Чернігівщині, в сім'ї заможних родичів, які походили із старо-козацького роду. Батько покійного, освічена людина, бувши священиком православної церкви, був звільнений царем Миколою II від своїх обов'язків за патріотичне наставлення до “мазепинського руху” і відправлювання літургії в українській мові. Мати покійного походила з роду Шевченків і завжди була українкою душою!..

Коли вибухла революція проти царської тюрми народів, покійний Михайло вступив у ряди Сердюцької дивізії гетьмана Скоропадського. Але побачивши, що гетьман оточений чужими людьми, Михайло підмовляє старшин і козаків і при вході Слобідського Коша під командуванням Головного Отама С. Петлюри переходить на бік УНР. Від того часу покійний пройшов майже всі бої, які звела Армія Української Народної Республіки під головним командуванням С. Петлюри. Київ, Бахмач, Жмеринка, Житомир, Старо-Константинів, трикутник смерті і Замостя це лише маленька вітка боїв, в яких брав він участь... Пройшов Покійний все — і славу, і голод, холод, недуги — все, що перейшла Армія УНР, але ніколи не падав духом”...

Покійний вірив у перемогу Української Правди і, як вояк-патріот, використовував кожну нагоду щоб допомогти в її здійсненні. В 1939 році він зі зброєю в руках допомагає визволятись з під мадярського ярма своїм “закарпатським братам”. З приходом німців до Польщі, він іде в ряди Української Повстанської Армії і переходить з нею Волинь, Підляшша і Холмщину.

Останньою військовою частиною, в якій перебував Покійний при переході Збруча в 1920 році, була 6-та Січова Стрілецька дивізія. З нею перебув він й часи інтернування в тaborах Олександров Куювський і Щепіорно.

Як учасник українських збройних визвольних змагань св. пам. булавний М. Білозерський нагороджений Воєнним Хрестом.

Відпочивай спокійно після тяжкого вояцького труду, дорогий Побрратиме! Хай буде Тобі легкою гостинна канадійська земля!..

— 24 червня 1961 року на 63 році життя в Буенос-Айресі помер бл. пам. ІВАН СУХАР — кол. УСС, вояк УГА і старшина Дивізії Галичина.

— 17 серпня 1961 року в трагічній смерті відійшов у вічність на 69 році життя полковник Армії УНР св. пам. МИХАЙЛО ЄВТУШЕНКО — учасник Визвольних Змагань, Зиморих Походів, лицар ордену Залізного Хреста і Хреста Симона Петлюри. Похований в Мілвокі, Вісконсін, в США.

— 2 вересня 1961 року помер св. пам. МИКОЛА КРАВЕЦЬ — учасник визвольної боротьби в лавах Українських Січових Стрільців.

— 6 жовтня 1961 року в Бостоні на 72 році життя відійшов на вічний спочинок св. пам. ВАСИЛЬ ШУЛЬГА — полковник Армії УНР, учасник Зимового Походу, лицар Ордену Залізного Хреста і Хреста Симона Петлюри. Похований на цвинтарі Консисторії Української Православної Церкви в Бавнд Бруку в США.

— 8 жовтня 1961 року в Ньюарку (США) помер св. пам. Павло Будник — учасник українських визвольних змагань, член ОбВУА.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ
ДОРОГИМ ПОБРАТИМАМ!

НАШІ ЮВІЛЯТИ, НАШІ ПРИХІЛЬНИКИ, НАШ АКТИВ

ГЕНЕРАЛ-ПОРУЧНИК ІВАН ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО

I. Омелянович - Павленко, ген.-пор. Армії УНР

31 серпня 1961 року минуло 80 років життя ген.-пор. I. Омеляновича-Павленка.

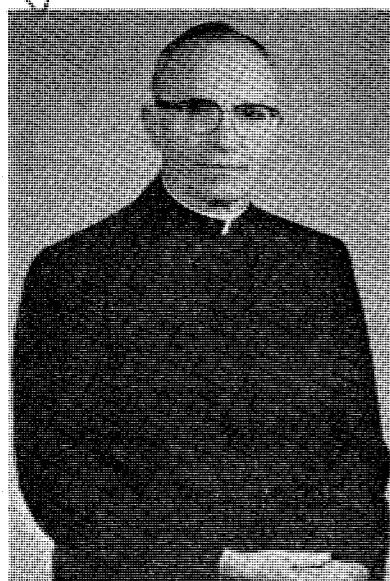
Син російського генерала і грузинської княжни, рідний брат Командарма, генерал I. Омелянович-Павленко, проішовши через Сибірський Кадетський Корпус, Константинівську Артилерійську, а також Старшинську Кавалерійську Школу в Петербурзі, в серпні 1901 року одержав першу старшинську рангу підпоручника в Російській Армії. В роках 1904-1905 брав участь в Російсько-Японській війні, в 1914-1917 роках — у I-ї світовій війні. За бойові заслуги у цьому часі був відзначений багатьма військовими нагородами, до золотої зброї включено.

В ранзі полковника в жовтні 1917 року генерал I. Омелянович-Павленко вступив до Української Армії, в якій займав різні

відповіальні командні становища. За часів Директорії коротко перебував в УГА. 6-го березня 1920 року був призначений на становище командира Окремої Кінної дивізії і інспектора кінноти Армії УНР. Під його командою Окрема Кінна дивізія всла-

вила себе цілою низкою блискучих перемог над ворогом. Прикриваючи відступ Української Армії, він зі своєю дивізією в с. Ожигівцях останній перейшов Збруч, останніми набоями віддавши останній салют Україні.

О. ІГУМЕН СВЯТОСЛАВ

Ігумен Святослав

Милим гостем на Ювілейній Зустрічі 20 серпня ц. р. був довголітній Начальник Канцелярії Головної Управи СБУВ і його голова напередодні І-го З'їзду СБУВ — хорунжий Армії УНР Ст. Магаляс, нині — о. ігумен Святослав. Його промову, що була виголошена на цій Зустрічі, подаємо в скроченні в цьому числі "Бюллетеня". Від нього, напередодні Зустрічі, Генеральна Управа дістала, ним скомпоновану, мелодію до вірша "Отаман наш поліг". Є це цінний ювілейний дар.

О. ігумен Святослав народився 15 вересня 1898 року на Київщині. Уже в трав-

ЛЕОНІЯ СЛЮЗАР

Пані Леонія Слюзар — заслужена постать серед пionерок жіночого руху у Канаді. Учителька по фаху — несла своє знан-

ні 1917 року він був в рядах Української Армії — у 3-ому пішому ім. гетьмана Петра Дорошенка полку. Восени 1917 року брав участь у боях за Київ, 27 січня 1918 року брав участь у бою під Крутами, восени 1918 року — у бою за Умань. В 1919 році перебуває в складі I-ої Запорізької дивізії, в 1920-ому році — в інформаційному відділі при Ставці Головного Отамана, як старшина для доручень.

О. ігумен Святослав душпастирську освіту здобув у таборі. На пропозицію Блаженішого Митрополита Полікарпа — прийняв духовний стан. Високопреосв. Владика Мстислав поставив його в стан ігумена і призначив до грінсбійського монастиря. З ліквідацією монастиря у Грінсбі, о. ігумен Святослав переходить до церкви Св. Тройці в Бoffalo, потім до катедрального храму св. Володимира в Чікаго, а звідсіля до церкви св. Миколая в Міамі.

Прийнявши духовний стан о. ігумен Святослав не тратить контакту зі своєю вояцькою організацією, якій присвятив 15 років свого життя. Будучи в Грінсбі засновує 7-му і 8-му Станіці СБУВ. Здавши керівництво канцелярії Генеральної Управи св. пам. хор. В. Дем'янчукові, залишається і далі в Генеральній Управі на становищі заступника голови, а потім і голови СБУВ. На цьому становищі організує І-ий З'їзд СБУВ, що відбувся в днях 21-23 листопада 1952 року у Торонто і Генеральну Управу передає торонтонським побратимам на чолі з генералом М. Садовським.

ЛЕОНІЯ СЛЮЗАР

ня і до інших. Організувала жінок і ніколи не переставала щиро трудитись, кликала інших до праці, але й сама не жалувала сво-

Леонія Слюзар

їх рук. Положила багато праці при організації Союзу Українок Канади. Була першою жінкою, що виступила з промовою на українському народному з'їзді у Канаді.

ЩЕ ОДИН МУЗЕЙ ИСТОРИЧНЫХ ПАМ'ЯТОК

В листі до нас, датованим кінцем липня ц. р., побратимом П. Олексієнко з Денверу пише:

"Цим сповіщаю Вас, що в біжучому місяці я вже відкрив довгожданий ІСТОРИЧНИЙ ЗБІРНИК ВІЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ. Багато наших мешканців Денверу оглядали і були захоплені цією збіркою історичного матеріалу, здебільшого — фотографій українських президентів, генералітету і учасників визвольних змагань взагалі, бойових дій та українського життя на еміграції. Серед тих матеріалів є й мистецькі олійні образи — ген. І. Омеляновича-Павленка, ген. Б. Палія-Неїла, пані К. Антонович з Вінніпегу та чотири образи історичної вартості маляра Петрука з Німеччини. В роботі є праці інж. Сластіона з Денверу. Крім того виставлено тисячі фотографій, що виконані мною всі одного розміру: 5 на 7 інчів. Поки що він кінчена одна велика кімната, друга є на

Це було в Саскатуні в 1925 році. На тому з'їзді вона вже тоді говорила про обов'язки в родині і громаді та про потребу створення жіночої організації. Разом з Савелею Стечишин була вибрана для організації і започаткування жіночої сторінки в "Українському Голосі", де уміщувала також свої цінні статті. Брала участь в багатьох жіночих конференціях — Союзу Українок Канади, Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, Міжнародної Жіночої Ради, Союзу Українок Америки і інших. В 1952 році її обдаровано почесним членством Союзу Українок Канади. По 13 роках проводу в Т-ві "Доньки України" її обрано почесним головою цього Т-ва.

Пані добродійка Леонія Слюзар вже від листопада 1918 року перебувала в Українській Армії, як військовий урядовець. Нагороджена Хрестом Симона Петлюри і Воєнним Хрестом. Належить до основоположників СБУВ, в життю якого завжди приймає активну участь.

З НАШИХ ЛИСТУВАНЬ

викінченню, а третя буде закінчена на другий рік на весну.

Крім згаданих експонатів є виставлені сотки різних українських листівок як Різдвяних, так і Великодніх, багато українських поштових марок, грошей, військові ордени і відзнаки, прапори ветеранських організацій і т. ін. Також є меч із Запоріжжя, що має понад 300 років...

Маю замір, коли буде закінчена друга кімната, зробити офіційне відкриття і запросити ширші кола громадянства та американську пресу, а коли будуть удекоровані всі три кімнати, я хочу скликати громадян Денверу та передати все це майно Українській Громаді з тим, що коли буде вільна Українська Держава, то щоб цей весь матеріал було перевезено до Києва, бо він є цінним джерелом для дослідів нашої мінувшини — як українських визвольних змагань, так і нашого перебування на еміграції"...

Щастя Боже, дорогий Побрратиме!..

Фрагменти минулого

Українські ветерани складають вінок на могину незнаного вояка у Паризі.

На фотознімці: ген. О. Удовиченко вписує своє ім'я до пропам'ятної книжки.
На першому пляні: ред. М. Ковальський, С. Кравченко, ген. О. Удовиченко і ред. Галіяна.

Повідомлення Адміністрації "Бюлетея СБУВ"

В часі від 20 жовтня до 15 грудня ц. р. на пресовий фонд "Бюлетея СБУВ" пожертвували:

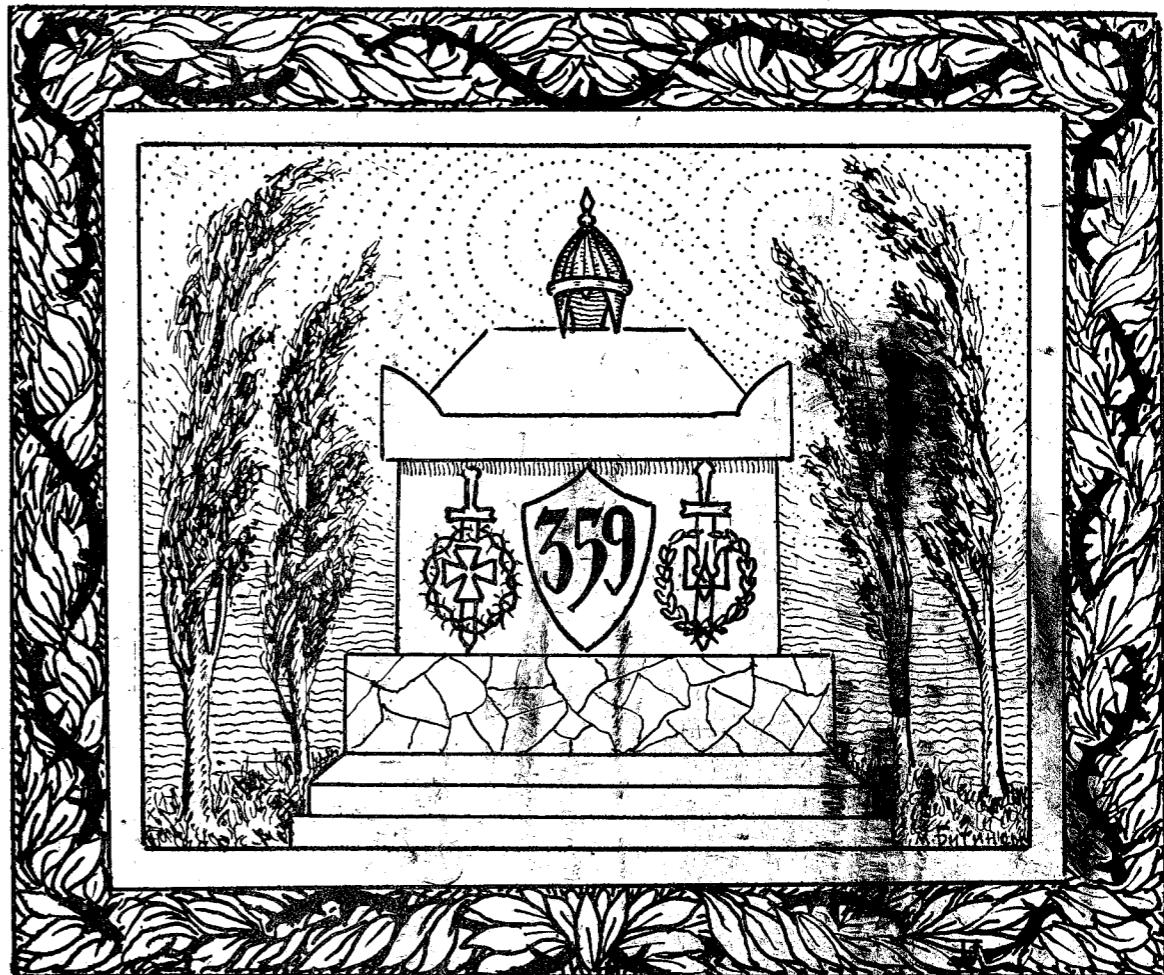
По 3 дол.: М. Деркач (США). По 2,5 дол.: І. Скларенко. По 2 дол.: В. Гарбер, С. Клішковський. По 1 дол.: П. Адамчик, І. Коваль, М. Сокіл, Ф. Винник, М. Кузьменко.

З нагоди 25-літнього ювілею СБУВ, як ювілейний дар, на пресовий фонд "Бюлетея СБУВ" зложили:

К. Варварів — 5 дол., Г. Сосідко — 5 дол., К. Бризгун — 3 дол.

В тому ж часі передплату в сумі 2 дол. внесли:

Занотуйте на цих листах і Ваші імена! "Бюлетея СБУВ" — це Ваш літопис, Ваша трибуна і Ваш контакт з Генеральною Управою СБУВ у Канаді і зі світом. Користуйте ним і підтримуйте його!

БЮЛЕТЕНЬ
Союзу Бувших Українських Вояків
у Канаді.

Квартальник.

Редакція застерігає собі право виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Статті підписані прізвищем чи ініціалами автора, не завжди є висловом становища Редакції.

Річна передплата: — \$2.00.

Ціна окремого числа 50 центів.

**АДРЕСА ДЛЯ ЛИСТУВАНЬ І ГРОШЕВИХ
ПЕРЕКАЗІВ:**

J. LYPOWECKYJ,

1623 Queen St. W.,
Toronto 3, Ont., Canada.

**BULLETIN
of the
UKRAINIAN WAR VETERAN'S
LEAGUE, INC.**

Published quarterly
by the
General Headquarters
of the
Ukrainian War Veteran's League
in Canada

Subscription rate:

\$2.00 a Year. Single copy \$0.50

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Символічний саркофаг на уявній могилі Лицарів Базарських, представлений на урочистій академії, присвяченій св. пам. 359-ти, що відбулася в Торонто 3-го грудня 1961 року.

ЗМІСТ:

З промови д-ра Ст. Витвицького

В 40-ву РІЧНИЦЮ ЛИСТОПАДОВОГО РЕЙДУ:

В. Філонович — Слава Героям!

Олександра Костюк — Уривок з "Думи про девять і триста п'ятдесят".

М. Крат — "Базар".

М. Оверкович — Епітафія на могилу 359 Лицарів Базарських.

I. Липовецький — Могила Лицарів Базару.

O. Вдовиченко — Рейд генерала Гулого-Гуленка.

ІЗ ЖИТТЯ СБУВ В КАНАДІ:

I. Л-ий — Торонто пам'яті Героїв Базару.

C. Магаляс — До історії 7-ої Станіці СБУВ.

M. Деркач — Десятилітній шлях 7-ої Станіці.

У ПОШАНІ НЕВМИРУЩИМ:

Міннеаполіс. Бофало. Дітройт. Ніагара Фалс.

O. В-ко. Відзначення Шевченківських роковин у Міннеаполісі.

ОГЛЯД ПРЕСИ:

Пам'яті Грицька Чупринки. Героїчний чин 359-ти.

Від Редакції. "Бюлетень СБУВ" в оцінці його читачів.

Повідомлення Адміністрації.

Друкарня "КІЇВ", 686 Річмонд вул. Торонто, Онт.

В 30-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Генерал-полковник МИКОЛА ЮНАКІВ

5. XII. 1871 — I. VIII. 1931

Професор Академії Генерального Штабу в Петрограді. Командуючий 9-ю Російською Армією в 1917 році. Начальник Штабу Головного Отамана З'єднаних Армій УНР і УГА. Голова Вищої Військової Ради УНР.

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА

“...У своєму змагу з ворожою Москвою народ наш не знає ані ніяких партійних противенств, ані окремих ідеологій, у нього є тільки одна ідеологія, яка називається — Україна. Приступаючи до наших нарад, схилімо наші голови перед героїзмом нашого народу, єднаючись із ним у хвілі своїх важливих рішень, посилаючи йому наш гарячий привіт. Починаймо ж наші наради з вірою в українську людину, в український народ і в його остаточну перемогу.

Один з великих істориків сказав колись, що кожна епоха провадить до Бога. Нехай нас не залякує брутальна сила большевизму. Ніяка імперія, заснована на злочинстві й терорі, не може вдергатися на довший час. Доля народів ходить Божими дорогами. Не нарікаймо на лиху долю, а будьмо вдячні Провидінню, що дало нам змогу жити в таку пору, в якій можемо прислужитись найбільшою жертвою народній справі. Тому вірмо в нашу перемогу. Ми йдемо по ясному шляху до тієї краси і правди, якій на ім'я — Україна!

Д-р Ст. Витвицький

(З промови на відкритті 5-ої Сесії УНРади
17 листопада 1961 року)

В. Філонович

Слава Героям!

(до сорокаліття листопадового походу)

Український народ за останні 2-3 роки відмітив багато своїх ювілеїв, на місяць листопад ц. р. припадає 40-ова річниця Листопадового Походу, а разом з нею святкуємо і сорокову річницю славної героїчної смерти 359 Героїв-Мучеників, розстріляних відвічним ворогом України — Москвою в м. Базарі на Волині.

Минуло 40 років від тої великої, знаменної, а разом із тим і сумної події. Здавалося тоді, що по вимушенному відході Армії УНР з України, визвольна боротьба припинилася, що всі надії на визволення були втрачені, та свіжий ще в пам'яті був недавній всенародний рух, оте бажання вибороти собі Волю, і Україна знову зароїлася повстанчими загонами, Український Народ самотужки розпочав боротьбу. В цьому відпорному рухові не могли не взяти участі ті, що протягом трьох років збройно боролися. Армія сиділа за колючими дротами та проте старшини й козаки її добровільно зголосилися до походу, до дальнії збройної боротьби з ворогом. Здобуття Волі України, бажання допомогти своєму народові в його запеклій боротьбі були тим стимулом, який підняв їх до дальшої боротьби.

Перебіг Листопадового Походу, помимо сорокалітньої давності, є нам всім добре відомий, немає потреби сьогодні довше над ним зупинятися. Сам похід заламався, переміг наших Героїв не ворог, а природа та надзвичайно несприятливі умови походу. Завзяття і відваги

у наших Борців не бракувало, але бракувало їм одягу, взуття, а головне — зброї.

Листопадовий Похід розпочався уночі з 3-го на 4-те листопада 1921 р., а закінчився, також вночі, з 19-го на 20-те листопада. Ця Головна Група Повстанчої Армії протягом 15 діб зробила біля 600 км. марш, що дає пересічно 47 верстов на одну добу. Навіть при дуже сприятливих умовах це є подиву гідний марш. Коли пригадаємо ті страшні умови цього маршу — холод, сніги, бездоріжжя, багна, напівзамерзлі річки, через які доводилося переходити вбірд, а до того ще й голод, брак узуття та одягу, перебування в безперестанному бою, то такий марш мусимо зарахувати до героїчних.

Яскравий вияв незвичайної мужності, упертості і витривалості може постати лише у людей, які знають за що вони борються, у людей, які вірять у правоту своєї ідеї, це є вияв невмирущої той ідеї, є це незламна віра в майбутнє своєї Батьківщини.

Для порівнання величі цього походу і мужності її героїв мусимо сказати, що навіть усесвітня воєнна історія має мало, дуже мало, подібних героїчних прикладів, хоч у нашій українській воєнній історії зустрічаємо подібний вияв мужності, а саме — у бою під Берестечком. Тоді в багнах р. Пляшевої 300 козаків гетьмана Б. Хмельницького не піддалися полякам, не прийняли за зраду ідеї обіцяне їм життя і всі згинули в бою, але не зрадили

України. І наші 359 Героїв з-під Базару неначе перегукнулися зі своїми прадідами запорожцями, вони засвідчили своєю смертю несплямовану честь рідної Зброй.

Листопадовий Похід закінчився трагічним боєм в с. Малі Миньки. Кіннота Котовського оточила Повстанчу Групу, з цього кола смерти не було жодного виходу. Настало замішання, безпорадність... та залунала команда — “Брати Козаки! Не піддаваймося! Бймося до останнього! Вперед! За Україну! Слава!”

Всі кинулись в останній нерівний бій і бились до останнього набою, до останньої гранати та і ці останні набої докінчували власне життя. Вичерпались набої, не стало гранат — зброя обернулася в непотрібний кусень деревя.

Це був останній бій Повстанчої Армії УНР, це був останній збройний зудар у низці боїв новітніх Визвольних Змагань. Останній Бій! Їх було переможено, переможено фізично, бо лицарської чести, невмирущої ідеї большевики не перемогли.

Захоплених полонених большевики замкнути в холодній церкві в с. Малих Миньках. Над полоненими страшенно знущалися, ворог не знов жалю. Почався поголовний допит. Допитував сам Котовський. Перепитавши всіх, Котовський запропонував полоненим перейти на службу до Червоної армії. Цим хотів він підкреслити безідейність Борців, однак він по-милився — з групи полонених залунав мужній голос козака СТЕПАНА ЩЕРБАКА — “Я КОЗАК 6-ОЇ СІЧОВОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ДИВІЗІЇ — ЩЕРБАК!.. ВІД СЕБЕ І КАЗАКІВ, ЯКИХ Я ЗНАЮ, КАЖУ ВАМ: МИ ЗНАЄМО, ЩО НАС ЧЕКАЄ, І МИ НЕ БОІМОСЯ СМЕРТИ, АЛЕ ДО ВАС СЛУЖИТИ НЕ ПІДЕМО. КОЛИ Ж ВИ ПОВБИВАЄТЕ НАС, ТО ЗНАЙТЕ, ЩО ЗА НАС ВАМ ПОМСТИТЬ УВЕСЬ УКРАЇНСКИЙ НАРОД! КОЛИ ДО УКРАЇНСКИХ КАЗАКІВ ДІЙДЕ ЧУТКА ПРО ВАШУ ГАНЕБНУ РОБОТУ, ТО ЗА КРОВ НАШУ ВОНИ БУДУТЬ НИЩИТИ ВСЕ, ЩО ТІЛЬКИ МАЄ, ХОЧ МАЛИЙ ЗВ'ЯЗОК З ВАМИ, КАТИ!...”

Допитів уже більше не було. Котовський вийшов із церкви, а на другий день пізно ввечері полонених, оточених кіннотою, перевели до містечка Базару, де мав відбутися над ними польовий суд.

Запрацювала “ЧРЕЗВИЧАЙНАЯ КОМИ-

СІЯ”, яка її винесла вирок, а трохи пізніше нашій армії пощастило його захопити в одногоді полоненого большевика.

Протокол підписали: голова “чрезвичайної комісії” — Гаркавий, члени: Лівшиц, Іванов, Котовський, Фріновський і секретар Літвінов. Наказ підписали: командир київської воєнної округи — Якір, член реввоенсовета Затонський та начальник штабу округи ген. штабу Паука.

За день і ніч селяни, з наказу большевиків, викопали велику яму (70 х 4 кроки). Засуджених вишикували перед ямою. Ішли вони гордо, з піднятим чолом стали над своєю могилою. Знову большевицький комисар запропонував покаятися та перейти до Червоної Армії. Після короткої тиші залунало декілька голосів — “Старшини! Козаки! Умираємо за волю нашого народу! Нашої смерти не прости ворогам! Про нас не забуде народ! Свідомо вмираємо за волю України!” А за цими словами залунало над могилою гучне “Слава!” А за ним — “Ще не вмерла Україна!..”

Це був останній салют Героїв-Мучеників, останній привіт своїй Матері-Україні. Заклекотали кулемети, обірвався спів, один по одному валилися Герої. Ранених не добивали і вкинувши в яму засипали живими. Так на поневоленій нашій Батьківщині-Україні під м. Базарем постала велика могила Героїв-Мучеників.

Колись, сидючи на острові св. Олени, Наполеон писав: “Росіяни є варвари, у яких немає батьківщини. Згадають мене, коли московські варвари заволодіють Європою”. Які пророчі слова сказав великий полководець! Чи ж не є розстріл безборонних Героїв москалями тому доказом? Наполеон добре знов зірну душу москаля, як знаємо це і ми — українці, але, на жаль, не знають її провідні верстви сьогоднішнього Заходу. Розстріл чужинцями-зайдами московськими на українській землі 359 старшин і козаків Армії УНР, розстріл Героїв, що за Волю і Державність Батьківщини збройно на ворога встали, — цей розстріл ганебний! Цей вчинок міг зробити лише варний! Цей вчинок, який міг зробити лише варвар, варвар, який не має батьківщини і тому не розуміє ідеї боротьби за неї. Бож не бандити то були, а борці за Волю, за Державність твої землі, на якій вони боролися і яка була

їх Батьківщиною. Не на чужій території полонив їх ворог, а таки на їхній рідній землі, де бандитами були саме москвина-большевики, а не Герої, які віддали своє життя за Україну. Це була їх жертва і в цій великій жертві 359 Героїв наші визвольні змагання свою кров'ю мученицькою освятили; бо героїчністю надзвичайної смерти своєї, як найбільшим, найсвятішим заприєженням, вони наши визвольні ідеї непереможними зробили; бо світлою красою лицарського гордого чину вони стару нашу прадідівську славу та несплямовану честь козацької нашої зброй ствердили.

На землі українській під м. Базаром на

Волині знаходиться велика труна 359 Героїв-Мучеників. Немає над нею ні хреста, ні надгробка, ні навіть по нашему рідному старому звичаю могили на ній не насипано. Зі страху перед пам'ятю Героїв, борців за свободу, ворог-чужинець і кат брудним своїм лаптем затоптає святе місце, де проліялася кров найліпших синів України.

Хай же вічно живе світла пам'ять про тих, що за Волю і Державність України на краю своєї могили безстрашно, гордо і мужньо страдницький келех до останньої краплі додили!

Слава Героям!

Олександра Костюк

УРИВОК З “ДУМИ ПРО ДЕВЯТЬ І ТРИСТА П'ЯТДЕСЯТЬ”

...“О, Зглянься! Доки ж то терпіти
Знущання ворога над Матір'ю синам,
Що вже не в силі боронити...
Дозволь над Україною літати нам
Аж поки прийде слушний час,
І стежить, щоби запал не вглас,
А коли Волі час настане —
Допомогти скидать кайдани!..

Як той далекий грім глас Божий прогримів:
“Буде, як просите! Ви ждати з Тарасом будете
доти,
Поки таких, як Ви багато, багато вродиться,
тоді...
Не в силі будуть постріляти всіх, ані у землю
закопати...
Та що єдиність в Вас була, щоб подолати
супостату!
Ідіть! Настане Волі день — Вас Маті Божа
приведе
Тоді у праведних Оселя!..”

Михайло Крат

„БАЗАР“

Ця стаття була уміщена в "Українській Газеті" з датою 1. XI. 1961.

Редакція

П'ята українсько-московська війна 1917-1921 рр., що її москалі зневажливо звуть "гражданською" аби знецінити боротьбу України за Волю і Державність, скінчилися Другим Зимовим Походом та трагедією під Базаром.

Події ці загально знані, але й... загально забуті. А всеж шана до пам'яти поляглих і замучених вимагає згадки про геройів бодай у сорокову річницю їхньої смерті.

Роки 1920 і 1921, по відході Армії УНР за Збруч, відзначились на Східній Україні виразним зростом Нації, що старалася здійснити фальшиве нібито визнання Москвою самостійності т. зв. "Укр. Сов. Соц. Республіки". Але Москва не здавалась і всякими засобами старалася перешкодити українському відродженню. Тут і там аранжують більшевики політичні процеси, але на ділі без суду в застінках Чека розстрілюють тисячі українських інтелігентів і селян. Грабують народне господарство України. Тоді скрізь вибухають селянські повстання. Голод 1921 року на півдні України, спричинений посухою та неврожаєм, Москва використовує для здавлення селянського спротиву. Вона скеровує в Україну десятки тисяч голодних з над Волги, "викачує" решту зерна з голодуючих областей України та заперечує факт голоду перед Америкою, яка хотіла допомогти Україні. І от допомога американців іде транзитом через Україну тільки на Волгу.

Наша еміграція вважає, що така політика Москви неминуче викличе всенародне повстання.

Це підтверджується. До нашого екзильного уряду в Тарнові (Польща) прибуває учени-

ця гімназії із с. Веселі Терни, Верходніпровського повіту на Січеславщині (перед 1917 роком — Катеринославщина) Віра Бабенко, і приносить відомості про все, що діється на Батьківщині та про організацію повстання, яке має вибухнути в кінці літа 1921 р. До того ж польські політичні кола готуються до нової війни з Москвою, згоджуються на повернення зброї інтернованій нашій армії та на її марш в Україну. У польських таборах наше козацтво рветься в Україну на з'єднання з повстанцями. В таких умовах Головний Отаман згоджується на формування т. зв. "Української Повстанської Армії" з охочих — старшин та козаків — переважно з 3-ої, 4-ої та 6-ої дивізій. Одяг, зброя та взуття мали дати поляки. Досвідчений партизан ген.-хор. Юрій Тютюнник був визначений командиром.

Почалась підготовка до походу, котра, на жаль, мала багато недостач та помилок. До того ж більшевики через своїх агентів у Тарнові та в повстанчому штабі у Львові докладно знали про все, що діється в Україні та за кордоном.

Уже в червні 1921 р. почалось нищення повстанчих осередків та організацій на Україні. Тоді в страшних муках згинули: Віра Бабенко, поет Грицько Чупринка, один із чільних організаторів повстання, та багато незнаних. Ген. Тютюнник уже в серпні вирішив негайно рушити в Україну, але поляки не дали своєчасно зброї і згодились випустити за кордон тільки 1000 вояків. Польща в той час не хотіла допомогти Україні, а мала намір тільки лякати більшевиків перспективами заворушення, сіяти хаос та безладдя. Бо сусід ослаблений безладдям, менше страшний та небезпечний.

Тільки в листопаді почався т. зв. Другий Зимовий Похід силами 1280 вояків. Озброєна була менша половина бойового стану. Жодного одягу й чобіт поляки взагалі не дали. 4

листопада почався цей безнадійний похід на Батьківщину, де було сконцентровано ворогом 13 піших дивізій і кінний корпус. Ген. Тютюнник пропонував старшині й козацтву вертатись до таборів, але наші геройі, діставши до рук зброю, вже не хотіли її випустити. Як пише один із учасників походу: "Вони не вірили в успіх походу, але вірили в Україну". Два тижні відбувався цей марш, що своїм героїзмом перевинує все, що коли небудь занотовано всесвітньою історією. Бо був колись геройчний марш греків з Персії "Анабазіс", були марші різних військ на з'єднання з іншими для виходу з оточення, але ніколи ще історія не занотувала, щоб 1200 обідраних, голодних вояків у снігу і в морозі, в личаках замість чобіт, ішли на зустріч із ворогом. Ішли тому, що могли на чужині бути байдужими до недолівого народу.

Спочатку обидві колони — волинська (ген. Тютюнник) і подільська (полк. Чорний)* мали успіхи: звільнювали з в'язниць в'язнів, роздавали селянам пограбоване збіжжя, розстрілювали комісарів. Та незабаром ворог стягнув більші сили й під постійним тиском кінноти колони мусили вертатись до кордону. Стероризоване й обеззброєне селянство, позбавлене своїх отаманів, збройно армії не підтримало. Під час походу зроблено понад 600 км. маршу з безперервними боями; тобто пересічно 40 км. денно.

17 листопада був останній бій головної

Микола Оверкович

ЕПІТАФІЯ на могилу 359 Лицарів Базарських

Вкраїна нам звеліла, і пішли,
І впали тут ми, вірні заповіту
Батьків своїх. О, хто б ви не були,
Підіть, скажіть про нашу долю світу.
Хай знає брат, хай знає чужинець,
Хай знає друг, і ворог хай почує,
Що марний наш і страдницький кінець
Змагань святих за волю не вгамує,

Хає знає брат, що тягне ще ярмо,
Хай знає друг, і ворог хай почує,
Що тільки тілом тут ми лежимо,
А вічний дух наш Волю скрізь чатує.

групи під с. Малі Миньки, коли 700 вояків із відмороженими ногами бились проти 3000 кінноти та 1500 піхоти.

500 старшин і козаків, вистрілявши всі набої, трапили до полону. До них приходив командир більшевицької кіної бригади Котовський і пропонував перейти на службу Москві. Устами козака 6-ої дивізії Щербака герой відмовився.

22 листопада 1921 року в м. Базар 359 старшин і козаків розстріляно. Їхній спів "Ще не вмерла" перервали стріли катівських кулепромітів.

Українська нація не сміє забути тих "359", Віри Бабенко, Грицька Чупринки та інших повстанців, що їхні імена один Бог знає...

Коли світ знає Вінницю і Катинь, мусить теж знати і Базар.

Ще два роки над Дніпром наше селянство збройно боролось із окупантами. Загальний опір України проти Москви тривав шість років.

Нам треба менше плакати перед світом про свою недолю та кризду, а більше згадувати наше славне минуле.

Новітні повстанці наші під час 2-ої Світової війни прийняли історичну з 1921 р називу "Українська Повстанська Армія". Командир тої Армії назвав себе іменем поета, що був одним із провідників повстання в 1921 р. і загинув за Волю. Це є тягливість нашої боротьби, що її одне покоління закінчили переможно не в силі.

*) Подільською групою короткий час командував полк. Палій-Сидорянський.

I. Липовецький

МОГИЛА ЛИЦАРІВ БАЗАРУ (Зі слів очевидця)

Герої Базару вмирали з твердою вірою в те, що український народ помстить їхню смерть. Ця віра у всенародну помсту була висловлена устами Щербака в церкві в Малих Миньках, було чути її і в коротких вогністих промовах над могилою за кілька хвилин перед розстрілом.

Герої Базару не помилилися. Уже в грудні того ж 1921 року на теренах Волині, в місцевостях безпосередньо прилеглих до Базарщини, розпочалася енергійна акція по організації Волинської Повстанської Армії. Головним організатором її був Панас Єрмолаєвич Петрик, якому пощастило втекти з церкви у М. Миньках і який чув натхнену промову Щербака. Опираючись на місцевий патріотичний елемент і заховуючи найдальш поширену конспірацію, послуговуючися системою 5-ок, організаторам ВПА вдалося допrowadити її чисельний стан до десяти тисяч осіб. Діланням ВПА були охоплені повіти Волині і частини Київщини.

Але ВПА проіснувала лише рік. 15 жовтня 1922 року вона була зліквідована московською Че-Ка. Система п'яток не дозволила цій останній проникнути в глибину організації. 22-ом особам пощастило втекти до Польщі, багато було заарештовано, але більшість приналежних до ВПА урятувалося.

Це був перший народний відрух зареагувати на трагедію Базару. Другим масовим виявом почуття пошани української людності до загинувших під Базаром була Святочна Маніфестація на їхній могилі в 20-ту річницю їхньої геройської смерти, 21 листопада 1941 року.

Могила Героїв Базару до того часу перевувала в занедбаній, була закидана сміттям, яке звозилось тут із цілого міста. Лише з приходом німців дбайлива рука українських пат-

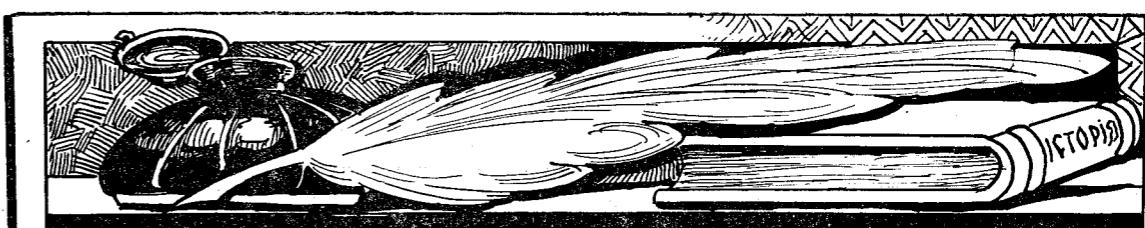

ріотів привела її до повного порядку. На ній було поставлено два великі дубові хрести і 30-метрову щоглу для прапора. Організацію Святочної Маніфестації перевів спеціальний комітет, що складався з представників Базару і околичних районів. В день Маніфестації до спільнії могили у Базарі з'їхалось до 15000 народу з усіх поблизу місцевостей. Над могилою була відправлена Служба Божа, а після неї панахида. Службу Божу і панахиду відправляли три священики, з яких двох було спроваджено з Житомира, а один із Києва.

Хтось дав знати німецькій владі, що над могилою у Базарі відбуваються ці маніфестаційні урочистості. З недалекого Малина негайно приїхав змоторизований відділ німецького війська. Але переконавшись у тому, що маніфестація відбувається за дозволом Житомирського Орткомісара (про що подбав Організаційний Комітет), німці швидко залишили Базарський терен. Єдиним інцидентом, що порушив спокій того дня, була сутичка німців з місцевими жидами. Перестрашенні прибуттям німців, жиди почали масово втекати. Німці відкрили по них вогонь, наслідком чого кілька десятків жидів було забито.

Хоч у наступних роках німецької окупації могила Лицарів Базару і трималася в належному порядкові, то однаке біля неї не відбувалися жодні масові здиги народу. Після Святочної Маніфестації 1941 року всякі зібрання на могилі були забононені німецьким Гестапо.

З відходом німців, Україну знову відділила від нас зализна куртина. Невідомо у якому стані перебуває сьогодні могила Лицарів Базару, у якій, скажемо словами баляди Оверковича, "в землі німій без почестів тіла борців лежать — в небесному ж просторі палають вічно їхні Душі — Зорі."

О. Вдовиченко

Сот. О. Вдовиченко

Під таким наголовком мав вийти у світ 10-ий том збірника "За Державність", що своїм змістом мав замкнути епоху української збройної боротьби. Збірник не вийшов із причин, що їх вже в свій час подав у пресі Український Воєнно-Історичний Інститут.

Роки минають, все забувається, тож байдь в 40-ліття цього славетного рейду мені дозволено буде пригадати цю сторінку визвольних змагань, так мало відому нашому широкому загалові. Не легко втиснути в одну статтю опис подій, що давала матеріал для цілого збірника, а ще тяжче писати з перспективи 40 років і не маючи під рукою належних матеріалів. А тому пишу не історію цього рейду, а лише спогад про нього.

Десь коло 18 жовтня 1920 року, коли на польсько-sovітському фронті настало перемир'я, командир 1-ої Запорізької дивізії полк. Гулий-Гуленко, в порозумінні з Штабом Головного Отамана, рішив піти в запілля Червоної Армії. Формування групи і її зав-

дання із цілком зрозумілих причин тримаються в таємниці. Найближче оточення полк. Гуло то і його Штаб рекомендують для рейду старшин, старшини дають запоруку за своїх козаків, козаки ручать один за одного. Група формується із старшин і козаків, вибраних майже з усіх полків і куренів дивізії, а навіть з-поза неї. За малими виїмками це переважно учасники Зимового Походу.

У перших днях листопада Запорізька група вже була готова до вимаршу. Вона нараховувала 30 старшин, 350 строевих шабель, 12 кулеметних тачанок та 60 фур обозу з амуніцією і необхідним фуражем. З цієї групи формується полк, що дістає назву "Перший Кінний полк Чорної Сіці". На командира полку було призначено полк. Сірка — колишнього командира Волинської бригади, на його заступника — сот. Чорноту. До групи приєднується от. Шепель зі своїм відділом, що складався із біля 150 кіннотчиків при 4-х тачанках, і що дістав з черги назву — "Другий Надбужанський Кінний полк".

До групи також приєднується от. Струк зі своїм відділом, але він мав своє окреме завдання і йшов з нами тільки на прорив фронту.

Чотири старшини під командою сот. Гришного творили штаб контр-розвідки групи. Командир групи був полк. Гулий-Гуленко, його заступником підполк. Нестеренко — к. командир Низового Куреня в Запорізькій дивізії, ад'ютантом — пор. Чехович.

8-го листопада о годині 11-ї уночі ми вишли на прорив. В авангарді колони йшла Запорізька група, а в ар'єгарді — от. Струк зі своїм відділом. Переїзд фронту було зроблено в околиці Ярмолинців. Був час перемир'я і супільного фронту, як такого, тоді не було. Бої точилися тільки за села і стратегічні пункти, як великі шляхи, мости, залізниці і т. п.

Ne Strelka

Колона рухалась бічними польовими дорогами, оминаючи села. У першу ніч нашого маршу ми зустріли тільки один раз пішу ворожу колону силою не більш одного батальону, яка йшла нам на зустріч тією самою дорогою. Пполк. Нестеренко і сот. Гришний вийшли наперед і сміливо запитали: "Какая часть, товарищи?" Командир ворожої частини видно збентежений появою вночі такої численної колони кінноти, — назвав свою частину. Пполк. Нестеренко, ніби сердито, крикнув — "Праваді!" Ворожа колона поступилася вліво і мимовмчки розминулися. Наша контр-розвідка група працювала добре і Штаб Групи знав назви майже всіх ворожих частин, що стояли на фронті.

R На другий день маршу от. Струк відділився від Групи, прямуючи для операції в районі свого рідного Коростеня. Перший тиждень маршу минув "спокійно". Група не проявляла особливої діяльності, прямуючи все далі в затілля ворога. В цей час до наших рук дісталося кілька політруків чи воєнруків, а раз навіть якийсь комдив, що гнав кудись у фаетоні по нашему шляху.

Десь уже на Гайсинщині між містечками Дашовом і Липцями ми зліквідували цілий "Заградітельний Отряд", в силі 120 кіннотчиків

при 2-х тачанках, який, прийнявши нас за "своїх", підіїхав просто під цівки наших кулеметів. Десь у цьому районі і от. Шепель відділився від групи і пішов для операції у ліси Бінничини. На цукроварні в м. Спиченцях на Липовеччині ми знищили залогу китайців, що складалися з 30-40 осіб. У великому селі Жиковотов, де стояла розташована якось велика частина совітської дивізії, ми дали наш перший бій. Ще удаосвіта Група в'їхала в село, без клопоту знявши ворожу заставу і захопивши всю цю совітську частину спічкою по хатах.

Від половини листопада і майже весь грудень були великими жнівами для рейдуючої групи. Це був час коли майже вся 250-тисячна Червона Армія залишала польсько-совітський фронт і ставала на зимові квартири. Уся Правобережна Україна перетворилася в суцільний військовий табір. У повітових і волоських містечках стояли центри більших військових з'єднань, а по всіх околичних селах спочивали відділи по 30-50 осіб, що займалися

реквізіцією фуражу, хліба і худоби для харчування своїх частин, а при тому і грабували "класового ворога" — заможніших селян. І ще довколишні села часто ставали могилою для цих дрібних відділів як від рук групи, так і місцевих повстанців. Запорізька Група хутко збільшує свою вогневу силу до 22 кулеметних тачанок, а крім того ще 6 тачанок лежало в резерві на возах. Група має біля 20 орденів "Красної Звезды", що як трофеї були зняті з полонених або забитих большевиків, а 11 цих орденів було вивезено за границю і здано до архіву.

На Знингородщині по шляху рівнобіжному з нашим марширує большевицька колона силою до 1000 осіб піхоти. Ідуть по 4 в ряд з інтервалами поміж сотнями. За ними тягнуться до 150-200 возів обозу. Наші дороги сходяться клином десь у долині. Зближивши до них на віддалі 70-100 метрів, ми раптово заatakували їх вогнем всіх наших 22 тачанок. Тих пару десятків, що вспіli вискочити з-під вогню наших кулеметів, дігнала і знищила наша кіннота. Ніхто не втік, ціла ворожа колона так і залишилась на шляху. Це була 147 бригада 14-ої совітської дивізії. Уесь штаб, прапор і обоз дістався в наші руки.

На Уманщині ми зустрілися з відділом у силі до 200 осіб, що складався з терських і донських козаків. Групу провадив полк. Цвітковський — к. командир 8-го ім. Костя Гордієнка полку, Це була частина Кінної дивізії ген. Яковleva, яка стояла поруч із Запорізькою дивізією ще на фронті в районі Бару. І полк. Цвітковський видно пішов у рейд тою

самою дорогою, що і ми. Обидві групи довший час оперували разом.

На Таращанщині, десь в околиці Холодного Яру, наша Група з'єдналася з повстанчими відділами от. Гонти і от. Гризлі. От. Гризло — кремезний чоловік з рудоватою борою і великим золотим, наче церковна хоругва, щиком мав навіть свою артилерію. Довго ми разом не нагулялись, бо в одному бою, де брали участь всі чотири відділи — Гулого, Цвітковського, Гонти і Гризла, під час наступу на одне містечко, як не помиляюся — це була Шпола, — ми, не обрахувавши сил попали під шалений вогонь ворожої артилерії, який, при підтримці великого з'єднання кінноти, нас досить дошкульно поторошив.

Командири відділів видно дійшли до переконання, що таким великим з'єднанням в даних умовах оперувати тяжко і незабаром після цього всі відділи розійшлися кожен у своєму напрямку. Ще деякий короткий час повних успіху операцій і от уже тиждень, як велике з'єднання ворожої кінноти йде невідступно по наших п'ятах. Уночі ніяк неможливо більше постоїти як 3-4 години, бо вже ворожа артилерія б'є по нас, навколо села гаряче ворожа кіннота з криком "Ура!", січуть кулемети, але в село не входять. Але варто нам лише вискочити за село в бойовому порядку і розвернути наші тачанки, як червоні розсипаються і ближче як на рушничний постріл до нас не наближаються. Але зате цілий день аж до вечера цокотять за нами кулемети і червоні не спускають нас із очей.

Так було і того останнього фатального дня. Ще вночі на останньому постю застукали нас червоні і засипали гарматним вогнем, і цілий день велике з'єднання кінноти переслідувало нас, пробуючи атакувати нашу колону то з лівого, то з правого боку. Відбиваємо їхні атаки і в певний момент дуже влучно переходимо в контратаку та вогнем наших тачанок розпорощуємо по полю ворожу кінноту. От уже зо дві години ідемо спокійно. Ніде не видно ворога, не чути жодного пострілу. Здавалося, що червоні від нас відчє пилися. Команда: — "Коні на повід!" і йдемо далі спішеним строем. Надворі стояв страшний мороз. Це було десь зараз же по Новім Році, здається 4-го січня 1921 року. Під тиском вітру коні заточувалися немов п'яні. Сухий, зірваний з поля, сніг проникав крізь одіж і колов тіло наче голками. Десь пізно пополудні праворуч від нас раптово почала бити ворожа артилерія. Стрільна падали в недалекій віддалі, не роблячи нам шкоди, хоч скалки і долітали аж під колеса обозу. Дорога спукалася в якусь широку балку. Група спинилася. Полк. Гуцій починає розглядати малу. В цьому моменті раптово прискакують передові роз'їзди, а вслід за ними і лівобічна стежка. Доносять, що у віддалі яких півтори-две верстви від нас рухається велика колона піхоти і на широкому відтинку розсипається в лаву та займає бойові становища. Не вспіли ще роз'їзди закінчити рапорт, як усі наші чотири ар'єргардні тачанки затарахкотіли повним вогнем, а вслід за цим раптово відізвались на-

около нас яких із десять ворожих кулеметів. На допомогу ар'єргардові було вислано ще шість резервових тачанок і 3-тю кінну сотню, які, вступили в бій і відбили атаку ворожої кінноти.

Не тільки старшини, але й козаки розуміли ситуацію: зпереду і зліва від нас наступала ворожа піхота, зправа била артилерія силою не менш двох батерій, яка до того ж напевно стояла під сильним прикриттям піхоти, а на карку у нас сиділо велике з'єднання кінноти. Ми попали у вовчу яму і ця балка могла стати для нас котловиною смерті.

Ми почали нашвидку перегруповуватися. У нас був досить великий обоз, що налічував яких 120 фур. В тій балці ми залишили його, узвівши із собою тільки 30-40 фур найконечнішого. До цих фур упрягли ми по 6 коней.

Погоничі, підстеливши кожухи і рядна, посадили верхи на пристяжних і рушили ристю ледви помітною дорогою вздовж балки. Погало темніти. У полі розпочався страшний стежовий буревій. Під прикриттям ніч і такої сприятливої для нас погоди ми вдарили на ворожі гармати, що стояли під прикриттям 5-6 сотень піхоти, віддалених на 200-300 метрів від батерій. Батерії не вспіли дати ніодноті сальви. Уся обслуга разом із кіньми була досить змітена вогнем наших тачанок. Але піхота ставила шалений опір, зав'язався упертий бій, що тривав яких 10-15 хвилин. Вогнем наших тачанок і одчайдушною атакою кінноти ми змели ворога з нашого шляху і пробили собі дорогу.

В цьому прориві кулею в живіт був тяжко ранений полк. Гуцій. Прорвавши вороже коло, відділ вийшов на велику, добре виїзджену, дорогу. Ще чотири години маршу і ми відпочивали та підгодовували коней в якомусь великому густому лісі.

Ранений командир уже в цивільному вбранні і без своєї генеральської бекеші лежав на звичайних селянських санях, накритий горою кожухів, а начальник розвідки — сот. Гришний, також уже без своєї старшинської бекеші, удягнений у якийсь старий заложений кожух і підперезаний якимось мотузком, тримаючи віжки, сідав на сани. Ми тепло пращались з нашим командиром, а адютант Чехович пошепки пояснив мені, що полковник має документи на ім'я якогось агронома і єде

з Гришним десь тут за дев'ять верстов у село, де є цукроварня, а там є лікар і амбулаторія. Пізніше ми довідалися, що полк. Гулий під опікою сот. Гришного щасливо переїхав через кордон до Польщі.

По від'їзді полк. Гулого в лісі відбулася коротка нарада старшин. Заступник командира іпполк. Несторенко наполягав продовжувати рейд. Полк. Сірко був рішуче проти цього і категорично заявив, що "він має досить партизанки і не бачить ніякого сенсу дальнішого рейду і буде пробувати пробиватися закордон, як це йому вдастся".

Видно більшість старшин поділяла погляд Сірка. З Несторенком залишилося до дальших операцій яких 40 козаків і лише один молодий старшина — хор. Кохаренко. Також командир кулеметної сотні сот. Острівський сформував собі невеличкий відділ, що складався з 15 кіннотчиків і 6 кулеметів його сотні. Решта — до 250 козаків і майже всі старшини відділу, вісім тачанок і більшість обозу пішли з полк. Сірком.

Сірко виявився неабияким стратегом і провідником. Він вправно провадив свій відділ, влучно оминав спіткання з ворогом і більших боїв. Маючи лише незначні сутички з ворогом, ми швидко прямували на захід. Ще деякий час ми обертаємося на Гайсинщині і Брацлавщині, трохи більше затримуємося біля Ям-

поля, де пробуємо нав'язати контакт з от. Зabolотним. Одного разу зустрінулися, але воно помилково прийняли нас за більшевиків і обстріляли з лісу кулеметним і рушничним вогнем.

9 лютого 1921 року, рано ще до світанку, знищивши ворожий прикордонний пікет, який прийняв нас за свою частину, ми по леді перейшли Дністер у віддалі одноєї верстви від с. Рацків.

За цей рейд полк. Гулий-Гуленко, наказом з квітня 1921 року, був підвищений до ранги генерала. Наступним наказом, також з квітня того ж року, була підвищена в ранзі й ціла низка старшин-учасників цього рейду.

Десь напочатку травня, уже вилікувавши рану, генерал Гулий приїхав з Польщі до Румунії і відвідав нас у таборі Прашов. Приїхав у повному військовому однострою з генеральськими галузками і зіркою на комірі. Із власністю йому кипучою і невтомною енергією почав він тут негайно організовувати свою групу для нового виступу на Україну, який в аналах нашої історії записаний як — "Виступ Бесарабської Групи генерала Гулого-Гуленка і удар на Тираспіль", і який відбувся 3-го листопада 1921 року. Це була остання "Лебединна Пісня" однієї із славних формаций наших збройних змагань.

Фото П. Шкурки

Після урочистої панахиди за спокій душ поліяглих в Листопадовому Рейді і 359-ти Лицарів Базару, 3-го грудня 1961 року. Пролита у Базарі кров і пам'ять про поліяглих Лицарів — того дня з'єднала українських ветеранів в одну родину. Представники УПА, 1-ої Дивізії УНА, Пласту, ОДУМ-у, СУЖЕРО і інших організацій з'явилися на панахиду із своїми прапорами, щоби разом з членством 5-ої Станіци СБУВ віддати спільній вояцький поклон Безсмертним.

ІЗ ЖИТТЯ СБУВ В КАНАДІ

ТОРОНТО — ПАМ'ЯТИ ГЕРОЇВ БАЗАРУ

День 3-го грудня 1961 року минув у Торонті під знаком урочистого відзначення 40-их роковин Листопадового Рейду в Україну. В той день в Катедральному Соборі св. Володимира після архиерейської служби Божої відбулася урочиста панахида за спокій душ поліяглих в Листопадовому Рейді і 359-ти Лицарів

Базару. Панахиду відправив Владика Михаїл в сослуженню панотців П. Самця і Д. Фотія. Співав катедральний хор під керівництвом Ю. Головка. Церква переповнена вірними. Масову участю у панахиді взяло членство 5-ої Станіци СБУВ і торонтонських ветеранських організацій.

Увечері того ж дня в залі Катедральної Громади відбулася урочиста академія. Заля по береги заповнена. Могутня мелодія канадського гімну, відкривається куртина і перед очима присутніх на сцені — символічний пам'ятник Героям Базару, а одночасно із цим з могили (з-за сцени) лине голос поляглих — читається "Епітафію на могилу 359 Лицарів Базарських" Миколи Оверковича. Чується такі слова, як "Вкраїна нам звеліла і ми пішли, і впали тут ми, вірні заповіту батьків своїх" ... "Бо ми живем. Осяйні і міцні в серцях і пам'яті великого народу" ... Це робить своє враження, грає на струнах душі, витискає слози з очей.

Далі — концертова частина, в якій взяли участь хор Української Православної Катедри, п-во Іраїда і Петро Черняки, а декламаціями — П. Шкурка і Д. Романик.

У другій частині програми академії була прочитана доповідь про Святочну Маніфестацію на могилі Лицарів Базару в 20-ті роковини їх геройської смерти — 21 листопада 1942 року. Доповідач — мешканець Базару та учасник Маніфестації. Його доповідь, в якій згадувалося речі, що нам, по цей бік "залізної заслони", були переважно не знані — заля вислухала з великом зацікавленням.

Після доповіді була представлена інсценізація балади М. Оверковича — "Сузір'я Лицарів". На сцені блищить група зірок. Це но-

ве сузір'я, що з'явилось на осінньому небосхилі — "Сузір'я Лицарів". На сцену по черзі виходять постаті, що символізують інші сузір'я — Ліри, Орла, Лебедя, Дракона, Кассіонеї, Андромеди, Персея, Оріона... Між "Сузір'ям Лицарів" і ними відбувається розмова. Вони вітають борців, прославляють їх подвиг, прирікають красу їх Духа понести у Всесвіт, переховати віками їх невмирущу славу для сучасних і прийдешніх поколінь...

Академію було закінчено співом українського національного гімну.

Пишучи про це святочне відзначення 40-их роковин Листопадового Рейду і смерті 359-ти Лицарів Базару, не можна не висловити щирої подяки усім тим, хто своєю працею причинився до його організації та успіху. Ця щира подяка належиться в першу чергу Управі 5-ої Станиці на чолі із сот. З. Шкурупієм і членству Станиці, а також представникам ветеранських організацій, які взяли участь у працях Комітету по організації цих світливих роковин.

Дня 3-го грудня ц. р. не тільки зложені поклін Невмирущим. Цей день перетворився у наше загальне Вояцьке Свято, на якому ми з гордістю пригадали ще одну, прекрасну, кров'ю і славою вписану, сторінку історії Української Визвольної Боротьби.

I. Л-ий.

Група виконавців сценічного образу з інсценізації балади М. Оверковича — "Сузір'я Лицарів".

Зліва направо: Сузір'я Оріона (М. Стадник), Андромеди (пані Я. Ігнаш), Орла (Д. Рахницький), Дракона (Ф. Колесник), Ліри (пані Е. Таборовська), Лебедя (пані М. Савченко), Кассіонеї (пані Г. Шкурупій) і Персея (І. Янішевський).

Фото П. Шкурки

Група членів 7-ої Станиці у Гамильтоні.

Після зборів членів Станиці 11-го червня 1961 року, на яких спільно з представниками Генеральної Управи майором І. Липовецьким і сот. Д. Сачківським було намічено план праці Станиці на найближчий час.

Хорунжий С. Магаляс

ДО ІСТОРІЇ 7-ОЇ СТАНИЦІ СБУВ

Одержавши чартер для Союзу Бувших Українських Вояків, тодішня Генеральна Управа постановила негайно приступити до організації станиць, а в місцевостях, де не було приписаного числа членів — засновувати осередки уповноважених. До того часу вже існували станиці: 1-ша у Монреалі, 2-га у Едмонтоні і 3-тя у Ванкувері. У процесі творення були станиці у Вінніпегу, Торонто і Віндзорі. З огляду на потребу ширшого освітлення ідеї комбатанського руху тижневик "Український Голос" у Вінніпегу уділив для СБУВ на своїх сторінках окремий відділ. В цьому відділі розгорнулася жвава дискусія про потребу організації СБУВ та про його завдання, а також було друковано багато спогадів про визволні змагання як членства СБУВ, так і противників з Європи. Звертали увагу на себе фельетони б. вояка Степана Курилова з Гамильтону, який був тоді мистецьким керівником Т-ва "Просвіти". В листуванні з Генеральною Управою він вказував на значення Гамильтону для організації комбатантів і просив прислати репрезентанта Управи на інформаційні збори, який дав би відчит про стан та розвиток СБУВ.

Генеральна Управа прихильно поставилася до його прохання і доручила хор. С. Магалясові відвідати Гамильтон та організувати там як не станицю, то принаймні осередок, щоб згодом привести до заснування станиці.

В означеному дні п. С. Курилів зустрів репрезентанта Генеральної Управи на двірці і запровадив до домівки Т-ва "Просвіти", де вже очікувало його невелике число зібраних. Предсідником зборів був С. Курилів. Темою відчitu було "СБУВ і його завдання". Після відчitu були запити, які ставили пп. Савчук, Волковський, Калинюк і інші. Після запитів було винесено ухвалу організувати станицю і обрано С. Курилова на уповноваженого СБУВ, який мав цю постанову виконати. Завдання цього С. Курилів не виконав через швидкий свій виїзд із Гамильтону, бо не залишив на своєму місці жодного заступника. Це було перед 1939-им роком. До заснування станиці в Гамильтоні тоді не дійшло, однаке ідея заснування там станиці не завмерла.

У часі 2-ої світової війни до Гамильтону перебрався з Монреалю на постійний осідок хор. Семен Антонюк і заснував там торговель-

От. прот. В. ФЕДАК
— капелян 7-ої Станиці

не підприємство. Поміж колишніми українськими вояками він почав пропагувати ідею заснування у Гамільтоні станиці СБУВ. Його праця не залишилася без наслідків. По закінченні війни до Гамільтону переїхало з Європи чимало українських комбатантів, які незабаром знайшли в хор. Антонюкові свого однодумця. Перші ширші інформаційні сходини відбулися влітку 1950 року в залі Української Православної Церкви св. Володимира. На сходини прибуло поверх 20 комбатантів. На голову зборів був обраний хор. С. Антонюк, секретарював пор. Ю. Кодак. На ці збори був запрошений і хор. С. Магаляс, що перебував тоді в Гринзбі на становищі настоятеля монастиря. На зборах він виголосив інформаційну доповідь "Потреба об'єднання українських вояків та завдання СБУВ". Було обрано організаційний комітет на чолі з хор. С. Антоню-

ком, що мав за завдання увійти в контакт з Генеральною Управою СБУВ, розпочати акцію вербування членів і визначити час організаційних зборів Станиці.

По упливі короткого часу Комітет своє завдання виконав. Організаційні збори були скликані. На них було обрано першу Управу Станиці, до якої увійшли: хор. С. Антонюк — командант Станиці, дес. Г. Будник — заст. командаста, стр. Т. Олексюк — скарбник і стр. В. Ходак — секретар. Генеральна Управа СБУВ у Монреалі затвердила обраний склад Станиці і надала їй чергове число — 7. Одночасно було призначено всеч. о. В. Федака капеляном Станиці, який виказався на своєму становищі ідеальним дорадником і діяв заохоту іншим комбатантам до вступу в лави СБУВ.

Станиця незабаром зросла в членстві, проявляючи жваву діяльність. По десяти роках існування вона залишила за собою багато корисної праці і стала одною з сильніших комбатанських організацій. Хоч і відійшов на вічний спочинок св. пам. хор. С. Антонюк, проте його місце зайняли інші, що невпинно продовжували започатковану працю у всіх ділянках життя Станиці та допровадили її до сили і зразкового порядку.

Вічна пам'ять спочилим членам і многі діта тим, що непохитно працювали і працюють в лавах Станиці та прямують до мети, що по кладена в основу СБУВ! Ця праця не залишилась без уваги історика Українського Визвольного Руху і знайде почесне місце на сторінках історії.

ЖИТТЯ 7-ОЇ СТАНИЦІ СБУВ ТВОРИЛИ,

перебуваючи в 1950-1960 роках на становищі:

ГОЛОВИ УПРАВИ СТАНИЦІ: хор. С. Антонюк, пор. Е. Яровенко, ст. лейт. М. Деркач, сот. Б. Стрілковський, стр. І. Надоличний, стр. М. Гудима.

ЗАСТУПНИКА ГОЛОВИ: дес. Г. Будник, сот. Б. Стрілковський, хор. С. Антонюк, лейт. Л. Кириченко, стр. П. Петрук, А. Дибко, серж. М. Антоненко.

СЕКРЕТАРЯ УПРАВИ: пор. Ю. Ходак, стр. М. Кочура, стр. І. Данилюк, м. лейт. П. Трипільський, ст. лейт. М. Деркач, пор. Ю. Швед.

СКАРБНИКА І ФІНАНС. СЕКРЕТАРЯ: стр. В. Ходак, Т. Олексюк, стр. І. Данилюк, хор. В. Червінський, сан. інж. І. Завгородній, стр. Ф. Ігнатюк.

7-ма Станиця СБУВ вітає Вас!

При прапорах: стр. Горбатюк і стар. Павлюченко, між ними — пор. М. Золотників.

М. Деркач

ДЕСЯТИЛІТНІЙ ШЛЯХ 7-ОЇ СТАНИЦІ

Ст. лейт. М. ДЕРКАЧ

— 1-ий заступник командаста СБУВ

25 вересня 1960 року минуло десять років існування 7-ої Станиці СБУВ. Характеристичним моментом у її житті було те, що вона вже на своїх перших організаційних зборах об'єднала в собі українське воянство старої і найновішої генерації, що давало їй можливості активної, гармонійної і всебічної праці на громадському відтинкові нашого життя.

Оглядаючись на пройдений Станицею десятилітній шлях, належить ствердити, що цією працею, своїми різними імпрезами, своїми грошовими збірками на національні цілі — Станиця ряснно виповнила сторінки своєї історії, а тим самим не мало спричинилася до попу-

ляризації, як своєї організації, так і СБУВ у цілому.

До імпрез ширшого маштабу, що їх улаштувала Станиця, у першій мірі належить залічити організацію З'їзду членства СБУВ східньої Канади, що відбувся в днях 26 і 27 червня 1954 року, а також посвячення станичного прапору, якого доконали Всечесні панотці В. Федак і гігумен Святослав.

27 червня 1954 року Станиця, як комбатанська організація, зі своїм прапором брала участь в маніфестації з нагоди 250-ліття Переяславського договору. 21 грудня 1954 року вона разом з Українським Канадським Легіоном і резервою м. Гамільтону взяла участь у поході, присвяченому пам'яті Канадських Вояків. В листопаді того ж року Станиця спільно з ОДУМ-ом влаштувала банкет, що пройшов з великим успіхом. Подібні імпрези вона улаштовувала кількаразово і в наступних роках. Також в 1954 році Станиця взяла активну і масову участь у відзначенні 35-ліття Походу Армії УНР і УГА на Київ, що відбулося заходами 5-ої Станиці СБУВ в оселі "Київ", а 29 і 30 серпня 1959 року в оселі "Золота Брама" вона власними силами улаштувала величну Воячку Зустріч, присвячену цій сторінці української визвольної боротьби.

В рік-річному відзначуванні річниць смерті Головного Отамана Симона Петлюри і організації інших національних свят Станиця

7-ма Станиця в маніфестаційному поході гамильтонських українців в річницю голоду в Україні.

Провадить — С. Антонюк. 1955 рік.

завжди виявляла свою ініціативу і вкладала свої сили в переведення їх у життя.

До організацій, з якими Станиця гармонійно співпрацювала і співпрацює, належить в першу чергу віднести ОДУМ, СУС, СУЖЕРО, а передовсім Рідну Школу при Громаді св. Володимира, працю якої підpirала вона також посильними грошовими допомогами.

Підкреслити належить тут також співпрацю 7-ої Станиці з іншими станицями СБУВ, а передовсім з 5-ою у Торонті і 8-ою у Сен-Кетрінс, в різних імперазах яких вона завжди була масово заступлена.

Окрему позицію в десятилітній праці 7-ої Станиці становлять її різні грошові збірки на національні цілі: на Українських Інвалідів, на

будову пам'ятника на Вояцькій Могилі у Торонті, на допомогу Українському Державному Центрові, на будову Храму св. Володимира у Гамильтоні і т. ін. На підкреслення заслуговує і громадська праця окремих членів Станиці, які майже рік-річно входять до управи Громади св. Володимира, які найбільше спричинилися до засновання у Гамильтоні Т-ва Сприяння Українській Національній Раді і т. ін.

З організуванням Станиці і з затвердженням її в членстві СБУВ, управа вжila заходів до придбання власного прапора, а також затвердження Всеч. о. прот. В. Федака на станисіці капеляна Станиці. В його особі Станиця знайшла доброго душпастиря, дорадника і належного репрезентанта організації.

Але історія 7-ої Станиці заповлена не тільки світлими сторінками творчої радості, в її житті були й сумні моменти. До них в першу чергу належить віднести смерть організатора Станиці св. пам. хор. С. Антонюка і стр. В. Ходака, що були найбільш активними членами-основоположниками і незабутніми друзями. В десяті роковини існування Станиці перед світлою їх пам'ятю низько схиляємо наші чола.

На закінчення цього короткого огляду десятилітнього шляху 7-ої Станиці хочеться висловити надію, що при гармонійному співжитті і співпраці всього її членства праця як для СБУВ, так і для української спільноти у Канаді може бути не менш активною та жвавою і в наступних роках. До цього Станиця має всі дані.

М. Золотників

Л. Кириченко

I. Нароличний

М. Гудима

Комітет для відзначення 40-ліття відродження Українських Збройних Сил. Міннеаполіс, 19. V. 1957 року.

Сидять (зліва направо): пані А. Генсурівська, о. прот. А. Кість, ген.-хор. К. Смовський, мітр. прот. п. о. д-р В. Левицький, полк. В. Філонович, пані О. Романченко, бунч. В. Лібман.

Стоять (зліва направо): сот. Л. Генсурівський, пані О. Прядна, пор. В. Костецький, пані О. Костюк, інж. В. Романовський, пані О. Романовська, пані З. Корсунська, сот. О. Вдовиченко, пані О. Бринь, пані О. Романенко, інж. А. Романенко, Г. Будуляк.

У пошані Невмирущим

МИННЕАПОЛІС

Уже стало традицією, що Союз Українських Ветеранів у Міннеаполісі рік-річно відзначає роковини смерті Героїв Базару. Так було і в цьому році. Відзначення 40-ліття смерті Героїв Базару відбуся тут 3-го трудного ц. р. Того дня в церкві св. Миколая о. д-р В. Левицький відправив урочисту панаходу, а ввечері в ясній і просторій залі при церкві св. Юрія відбулася святочна імпреза, першою точкою якої стояв "Апель Героїв".

Святочно удекорована була сцена: великий образ мистця-маліяра проф. М. Михалевича — "Розстріл 359-ти під Базаром", портрети Грицька Чупринки і Віри Бабенко, що їх мистецькі виконання мистець-маліяр Леонід Попара, і дві схеми Листопадового Рейду.

Святочну імпрезу короткою промовою відкрив голова Союзу Українських Ветеранів полк. В. Філонович. П. о. прот. В. Левицький поблагословив молитвою початок імпрези. Далі, під звуки маршу Шопена, що його виконала на піяніні панна Оксана Левицька, відбувся "Апель Героїв". Також полк. В. Філонович виголосив святочну доповідь, яку присутні ви-

слухали з великою увагою. Ця доповідь у своїй частині була присвячена Грицькові Чупринці — членові Головного Повстанського Штабу, а також звязковій Вірі Бабенко та її геройчній смерті в Жандарській балці під Січеславом.

Палка і цікава була співдоповідь мітр. прот. п. о. В. Левицького про ідеологічні моменти чину під Базаром і значення культу героїв у культурних націй. Панна Клава Глоба відчитала вірш Оверковича "359". Пані проф. О. Костюк продекламувала вірш П. Степа — "Віра Бабенко", а також і свою власну поему, присвячену Героям Базару, викликавши бурхливі оплески відчайдушної авдиторії. Масова присутність на залі української молоді — членів ОДУМ-у — була дуже додатнім і відрадним явищем на цій імпрезі.

Після закінчення офіційної частини програми, пані — дружині ветеранів, гостили присутніх чаєм і власним печевом. Це, як було заповідено, була їхня лепта в користь українських івалідів. Багато праці по організації господарської частини вечора вложила пані

О. Романченко, пані Е. Радченко, пані Галина Семенюк-Смовська. Багато ініціативи та енергії для успішного переведення імпрези вложила пані А. Генсурівська, молода одумівка панна Клава Глоба дуже активно і сердеч-

но помагала паням в обслуговуванню гостей. Чистий дохід з імпрези призначений, як різдвяний дар, для українських інвалідів і буде пересланий, як і в минулих роках, до Головної Управи СУВІ в Німеччині.

О. В-ко

БОФАЛО

В неділю 3-го грудня в Бофало відбулась академія, присвячена героям Базару.

Не зважаючи на те, що в цей день відбувалося аж три імпрези, заля була переповнена.

Генерал П. Самутин при урочистій тиші здає символічний рапорт тим, які віддали своє життя, борячись за волю і незалежність нашої Батьківщини — України: героям, які вірили, що їх слідами підуть наступні покоління і виборють те, за що Вони згинули. Далі йде доповідь генерала П. Самутини “40 річчя Базару”, яка захоплює і пориває. В очах багатьох присутніх блищає слізоза. Урочисто вояки приймають нагороду — Воєнний хрест. Звичайно, згадують вони минулі часи з гордістю, бож вони також боролися за волю і правду,

та червоний кат був сильніший і переміг. Боляче нашим воякам, що не на своїй рідній землі приймають вони ці хрести. І хочеться вселити в їх душі надію, що ще не все пропало, є ще молодь, яка продовжує боротьбу і може, з допомогою Всевишнього, і на нашій землі колись засяє воля і незалежність. І тоді на рідній землі спорудимо пам'ятник усім знаним і незнаним героям, які палягли за волю України. Шкода, що мало було наших молодих хлопців для яких цінно було б почуті заклик генерала Самутини, бож це на них чекає Україна. Це вони перші мусять покласти китицю живих квітів на могилу героїв Базару.

Мистецька частина доповнила цей урочистий вечір.

Наталя Гайдар

НІАГАРА ФАЛС

Заходом організацій, згуртованих біля Української Православної громади в Ніагара Фалс, відбулася тут в неділю, дня 3 грудня 1961 р., академія, присвячена пам'яті геройів Базару. Свято відкрив коротким словом І. Біллоус, голова місцевого відділу УНДС. Відома на терені Ніагарського Півострова капеля бандуристів із С-т Кертінс, під проводом П. Казанівського, виконала кілька історичних кошацьких і повстанських пісень. Доповідь виголосив Е. Пастернак з Торонто. Переповівши головні історичні події, що попереджували Листопадовий Рейд, доповідач порівняв подію 21 листопада 1921 року під Базаром з Тернопільською Битвою греків з персами під проводом полководця Леоніда, коли зрадник, грек Ефіяльт, провів персів у запілля оборонців Греції і вони полягли всі в Тернопільському просміку в обороні Батьківщини. Коли б у

часі наших визвольних змагань не було українських ефіяльтів з відомими українськими іменами по большевицькому боці, то тоді може не було б події під Базаром і не було б програної за закріплення Української Народної Республіки, і не було б усіх пізніших міліонових жертв української нації в боротьбі з московським большевизмом.

Проте, кров пролита за визволення нації не пропадає; про це сказав Головний Отаман Симон Петлюра, на еміграції: вона все “нагадує про нескінчене і кличе до продовження розпочатого”.

На традиції визвольних змагань 1917-21 років та на крові Крутянських героїв і жертв Базару мусимо будувати нашу нинішню ідеологію визволення нації. У цьому зміст і значення академії Базару.

ВІДЗНАЧЕННЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ РОКОВИН У МІННЕАПОЛІСІ

11 листопада ц. р. Т-во Прихильників УНР і ОДУМ влаштували Шевченківський вечір. Вечір відкрив голова Т-ва полк. В. Філонович. Пані Кіра Царегродська виконала на піяніні “Заповіт” Шевченка. Реферат на тему — “Шевченко і Кирило-Методієвське Братство” прочитав п. А. Семенюк. Реферат був скомпонований в дуже цікавій формі і дав слухачам багато цікавих і маловідомих моментів. Маленька Маруся Семенюк з надзвичайною теплотою і чистотою дикції продекламувала — “Мені однаково” — вірш Шевченка, а панна Лідія Курилко дуже гарно виконала “Вечірню пісню” і “Рушничок”. Акомпаніювала панна Уляна Тисовська. Інж. Ярослав Корсунський, що вже має у нашому суспільнстві репутацію непересічно здібного декламатора, продекламував поему Шевченка — “Кавказ”. Молодий студент-стипендіят Міннесотської Музичної Консерваторії п. Віктор Кубик

виконав на піяніні дві річі з Моцарта. Пані Зоя Семенець дуже гарно виконала “Зелений гай” Лопатинського і “Думку” Степового. Їм акомпаніювала пані Кіра Царегродська.

У другій частині вечора Драматичний Гурток ОДУМ-у під мист. керівництвом Бориса Гринвальда поставив три одноактівки. Гра молодих артистів, а особливо декорації, вражали своєю продуманістю і ефективністю. Панові Б. Гринвальдові, як ветеранові сцени і драматичного мистецтва, належиться особливе призначення за ту увагу, яку він привсячує українській молоді, не шкодуючи для цього ані часу, ані рук.

Чистий дохід із цієї імпрези за посередництвом місцевого Шевченківського Комітету передано на будову пам'ятника нашему Пророку у Вашингтоні.

О. В-ко

Спростовання

В ч. 6-7 “Бюлетеня СБУВ” в додаті з Міннеаполісу — “Пам’яти Митрополита-Мученика” викралася груба помилка. Реферат про св. пам. Митрополита Василя Липківського прочитав не проф. О. Грановский, як було помилково заз-

наченено, а проф. О. Корсунський — живий свідок і учасник тих подій. Прошу п. проф. О. Корсунського вибачити цю прикрую помилку у моєму додаті.

О. В-ко

ДО ВІДОМА СТАРШИНІ ВИХОВНИКІВ СПІЛЬНОЇ ЮНАЦЬКІ ШКОЛИ АРМІї УНР

Паризька група б. Юнаків виготовляє НАГРУДНУ ВІДЗНАКУ встановлену Наказом Війську Української Народної Республіки для рангів у вихованців Спільної Юнацької Школи.

Відзнака срібна, кольори і розмір оригіналу. Вартість відзнаки, з пересилкою закордон, одинадцять (11) долярів, або їхня рівновартість в інших країнах у Франції 50 нових франків.

Хто із старшин і виховників СЮШ бажав би мати цю пам'ятку-відзнаку, замовлення і вартість її проситься слати на ім'я пор. Петра Йосипишина на адресу:

M-r Pierre Josypyszyn,
24, rue de la Glacière, Paris 13, FRANCE

або на адресу сотн. Леоніда Єрмолаєва:

M-r Leonid Yermolayev,
96 Hawley St., Buffalo 13, N. Y. USA

Огляд преси

ПАМ'ЯТІ ГРИЦЬКА ЧУПРИНКИ

В той час, як серед інтернованого у Польщі українського вояцтва велася підготовча акція до Листопадового Рейду, у Києві був створений Центральний Повстанський Комітет, що, надіючися на швидкий прихід українського війська на чолі з генералом Ю. Тютюнником, широко розвинув свою діяльність. Але існування і діяльність Комітету стали швидко відомими большевицькій владі і Комітет був криваво зліквідований ще до початку Листопадового Рейду. В числі розстріляних тоді 38-ми членів Комітету був і поет-вояк Грицько Чупринка. Його світлій пам'яті Нью-Йорський "Тризуб" присвятив статтю, яку тут подаємо.

В серпні цього року сповнилось 40 років, як під кулями київської Че-Ка скінчив своє молоде життя український національний поет-революціонер Грицько Чупринка.

Нележав він до Головного Повстанчого Штабу в Україні для підготовки повстання проти московсько-большевицької окупації і впав жертвою провокатора Мордалевича.

Гр. Чупринка належить до тієї групи наших письменників і поетів, пам'ять про яких порохом притала в добу нашого "прогресивного думання", доказом чого є відсутність будької згадки про нього навіть у цей день 40-их роковин його геройської смерті. Не чути, щоб відбувалися якісь імпрези або бодай доповіді на його честь в наших літературно-мистецьких клубах, не говориться про нього нічого в організаціях українських письменників.

"Помирай, як смертельно поранений звір, що й стрільця розриває на щмаття" — це слова письменника і його заповіт та наказ житим, щоб були здібні гідно, без пониження, вмерти за свою ідею.

Коли Чупринку москалі вели на розстріл, він обурився: "не ведіть! піду сам!". І пішов. Пішов не каючись і згинув в боротьбі за українську ідею.

Гр. Чупринка був козак з Чернігівщини, і хоч також жив серед "советських обставин", проте ніколи не мріяв про "аули голубої Савоїї", не обертав своєї зброї проти Україн-

ської Армії і вмер, як поет-вояж в її рядах. Вмер з відкритим чолом, "стоячи на ногах", як і слід козакові, не зрадивши і незаплямивши ні себе, ні свого роду. Отак точнісінько, як співається у нашому гімні, — доказав, що він справді козацького роду.

У висліді згаданої провокації впали й інші члени Головного Повстанського Штабу, напр., сотник Андрух і з'язкова Штабу з Урядом УНР, що вже був на еміграції, молода гімназистка з Катеринославщини Віра Бабенко.

В 40-ліття їх смерти, згадуємо цих забутих героїв, щоб їхні світлі імена збереглися в пам'яті тих українських людей, що ще не зійшли на манівці сьогоднішньої "прогресивної" діалектики.

ДОРОГОВКАЗ НАСТУПНИМ ПОКОЛІННЯМ

На сторінках "Гомону України" (25. XI. 61), в статті "Два Базари", знаходимо наступну оцінку геройчного чину 359-ти Лицарів Базару:

... "Вічно зорітиме в історії України назва маленького волинського містечка Базар, знаного від подій, що мали там місце, сяятиме як символ героїзму і непереможності, як вияв безкрайної полум'яної любові до батьківщини і жертвового подвигу заради неї, як непохитне ствердження невмирущості великої української національної ідеї, якої не можна вбити, не можна знищити. Вона залишається бессмертною і вкінці тріумфує. Геройчний чин 359 українських лицарів-патріотів, що перед лицем смерті відмовились зректися цієї ідеї, не погодились зрадити своєї батьківщини та піти на службу її поневолювачів і своїм подвигом заманіфестували, що смерть у боротьбі за волю рідного краю краща, ніж життя в неволі — заяснів як світливий дороговказ наступним поколінням українського народу, як величний зразок того, як треба любити батьківщину, як змагатись за її визволення та без жалю віддати своє життя за цю високу мету..."

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ ВОЄННИХ ІНВАЛІДІВ

Також і цього року, перед листопадовою зібранкою на українських воєнних інвалідів, одержали ми "Бюлетень СУВІ", який містить у собі вичерпне справоздання із сум, які поступили до Головної Управи СУВІ, і виданих нею на допомогу воєнним інвалідам та ветеранам українських визвольних змагань, як та-кож вдовам і сиротам по українських інвалідах.

Із цього Бюлетеня бачимо, що в часі від 1. 9. 60 до 31. 8. 61 року до Головної Управи СУВІ поступило пожертв на суму 67,908 нім. марок. Серед жертвовавців на першому місці стоїть Канада, на яку припадає 48% зібраних сум. Далі йдуть: США — 35%, Аргентина — 6%, Австралія — 5,5% та інші

країни (Бельгія, Німеччина, Англія, Франція і Австрія), що разом дали 5,5% зібраних сум.

Другу частину Бюлетеня становить пойменний виказ розподілу допомог, що пересічно виносить від 15 до 20 нім. марок місячно на одну особу.

Головна Управа СУВІ висловлює щиру подяку усім жертвовавцям за добре серце, щедру жертвовність і своєчасне пересилання сум до її диспозиції, а також висловлює надію, що українська громадськість прийде їй з поміччю не меншою, як і в минулому році, що дозволить їй допомогти вдовам, ветеранам та інвалідам українських визвольних змагань.

Всесвятіших Ієрархів і Всечесне Духовенство Українських Церков, Державний Центр Української Народної Республіки, Комітет Українців Канади і його Складові Організації, Український Канадійський Легіон, українську генеральну та булавну старшину і всіх побратимів, Управи Станіць і все членство Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді — з нагоди Різдва Христового і Нового Року щиро вітає і найкращі побажання пересилає

Генеральна Управа
Союзу Бувших Українських Вояків
у Канаді

БЮЛЕТЕНЬ

ВІД РЕДАКЦІЇ

Три роки тому, на початку 1959 року, розпочинаючи видання "Бюлетењ СБУВ", у передовій його першого числа ми писали:

...Видаючи "Бюлетењ", ми ставимо перед собою завдання: контакт із членством, інформація про діяльність Генеральної Управи, про життя станиць, про наші потреби, про осягні нашої спільнотою праці, про життя споріднених з нами та інших ветеранських організацій. Це є наше перше і мінімальне завдання.

Але разом з тим, у міру наших можливостей, ми будемо прагнути заповнити сторінки Бюлетењ і іншою тематикою, яку підсказуватиме нам саме життя. Певні вимоги у виборі тем ставить перед нами і статут СБУВ, який наказує нам "заховувати спомини про діяльність наших побратимів і пильнувати, аби їх праця не була забута українською нацією", "постійно заховувати пам'ять про поліглих, про їх геройські вчинки", "заховувати в громадянстві почуття лояльності, патріотизму, обовязку та бездоганного служения народові"...

...Критерієм, з яким ми підходимо до оцінки явищ нашого громадського життя, буде, зазначена в статуті СБУВ, любов і пошана до Канади, а з другого боку — зберігання у наших серцях — всенациональна єдність, соборність чину і вірність пропорам Української Народної Республіки, з якими 40 років тому ми залишили нашу Батьківщину..."

Пригадуємо сьогодні ці наші слова не тільки тому, що були вони вихідними позиціями і дороговказом у нашій праці, але й тому, що згадане тут перше число Бюлетењ було видруковане циклостилевим способом і лише в 300 примірниках, а тим самим зазнайомилося з ними лише обмежене коло наших читачів.

Також в згаданій нами тут передовиці ми писали тоді:

...Найближчі місяці покажуть якою мірою наш Бюлетењ виконуватиме своє завдання і якою широкою буде база його читачів і прихильників..."

Від часу коли писалося ці слова минуло вже майже три роки і сьогодні, входячи у новий 1962-ий рік, час зробити нам підсумок нашої трьохрічної праці і дати відповідь на питання — чи Бюлетењ поставлені перед собою завдання виконав, як також — у якій мірі знайшов він зацікавлення, а вслід за цим і моральну та матеріальну підтримку українських вояцьких мас і громадянства?

Уже той факт, що з 2-им числом Бюлетењ перейшов на друк у друкарні, що за цей час він збільшив свій наклад з 300 на 800 примірників і що у своїй фінансовій господарці був цілковито самовистачальним і незалежним від Генеральної Управи СБУВ — свідчить про те, що на протязі цих трьох років знайшов він контакт як з членством СБУВ, так і з ширшими колами українського вояцтва, контакт і моральну та матеріальну підтримку його праці. І не лише в Канаді, на терені якої розходиться 54% його накладу, але й в США — 31% і в інших країнах — 15%.

Численні листи, які у цьому часі приходили до нас з різних континентів світу, витяги з деяких з них ми друкуємо у цьому числі, свідчать про те, що наша праця не йшла намарне, що Бюлетењем цікавляться, що появі кожного його нового числа очікують.

Усе це було для нас великою моральною підтримкою, за яку сьогодні, по трьох роках нашої праці, читачам і прихильникам Бюлетења, а в першій мірі його меценатам-передплатникам ми складаємо нашу найширішу подяку. Ми віримо, що цю всебічну підтримку нашої праці ми знайдемо у них і в наступних роках.

Пишучи ці рядки, ми не можемо не згадати тих наших побратимів, що разом із нами уклали і свою цеглину праці та гроша у розвиток Бюлетења, а яких невблагана смерть вирвала з наших рядів. Над їх могилами, заховуючи вдячну пам'ять про них, ми низько склоняємо наші чола!..

"БЮЛЕТЕНЬ СБУВ" В ОЦІНЦІ ЙОГО ЧИТАЧІВ

"Нехай Господь допомагає в добром ділі..."
Митр. прот. В. Слюзар, 16. 1. 1960

"Довелося мені побачити і перечитати "Бюлетењ СБУВ", що зворушило мене до сліз. Це була моя мрія, яка здійснилася багато років по моєму виїзді з Канади. Нехай же Бог допоможе Вам утримати його і поширити на всіх побратимів, що проживають поза межами Батьківщини. Його значення величезне"...

Ігумен Святослав, 17. 1. 1960

"Дозвольте щиро подякувати Вам за надіслання "Бюлетења". Ви його прекрасно видали... "Бюлетењ" є прекрасним інформаційним органом Союзу"...

М. Крат, 22. 1. 1960

"Перш за все дякую Вам за надіслання "Бюлетења СБУВ". Останнє 2/5 число, як бачу, вийшло вже справжнім друком і робить надзвичайно мильне враження як зовнішнім своїм виглядом, так і внутрішнім змістом. Є в ньому не багато статей і взагалі матеріалу до читання, але те, що там є, має глибокий зміст і являється золотою візитівкою Організації, яка, треба думати, спроможеться утримати своє видання й надалі в тому ж дусі і в тому стилі. Щастя Вам, Боже!"

А. Зубенко, 4. 2. 60

"Останнє число "Бюлетења" я одержав. Дякую. Дуже приємне враження робить. Дай Боже, щоб дальші числа були такі... Дуже гарно вийшов Весняний Хрест... Перший раз читав промову Головного Отамана у "Трикутнику смерті". Дуже змістовна".

М. Стечинський, Німеччина, 15. 2. 1960

"Дуже дякую за листа і "Бюлетењ", який своїм змістом нагадує дійсно спогади про епоху УНР"...

О. Бондарівський, Англія, 26. 2. 1960

"Пару днів тому одержав "Бюлетењ" ч. 2. Сердечно дякую за пам'ять. Це для мене була велика несподіванка і радість. Нехай Всевишній Господь благословить Ваші добре діла і Вашу працю на користь СБУВ"...

В. Лазарчук, Німеччина, 4. 3. 1960

"Бюлетењ" ч. 2 одержав, дуже вдячний. Моя враження від цього найкраще. Ваш Союз у Канаді живе і діє. Правда заздростити не маю права, але огортає сум, що у нас цього нема, бож за-

морські країни обезброяли нас виїздом нашого членства"...

сот. Т. Бидловський (Бельгія)

"Дякую сердечно, що надіслали мені "Бюлетењ СБУВ". Гарно уложені і зредаговані, та збогачений цінними історичними фотознімками та памятками. Кілька разів читав і кожний раз щось нового та близького минувшини моєї знахodив".

П. Сумароків, Німеччина, 12. 4. 1960

"Дуже дякуємо за нове число "Бюлетења". В ньому цікаві статті і фотографії історичного значення"...

Музей УВАН, 20. 4. 60

"Бюлетењ дістав і мені дуже подобалося його оформлення"...

П. Самутин, 22. 4. 60

"Дякую за надіслане число Бюлетења. Не можу не висловити свого захоплення від змісту і оформлення цього числа. Я з великою приємністю прочитав, як то кажуть, "від дошки до дошки"..."

I. Розгін, 22. 4. 60

"Одержав "Бюлетењ СБУВ". Сердечно дякую, бо по перечитанні я віджив вояцьким духом. Не знаю хто дав вам мою адресу, але велике спасибі тій особі. Бюлетењ мені дуже подобався і я радий, що зустрінувся з ним"...

Ст. Ємчук, 26. 4. 60

"Одержав останнє число Бюлетења... В загальному вигляді добрі. Коли б усі українські часописи і журнали виглядали так, то було б добре"...

I. Драбатій, 3. 11. 60

"Відносно Бюлетења скажу без компліментів — він починає приймати форму гарного журналу. Я питав багатьох про їх враження і ні від коно не чув негативної оцінки"...

В. Мошинський, 7. 11. 60

"Тут на далекому Заході, серед скелястих гір, ваш Бюлетењ повіяв мені Євшан-Зіллям. Читаючи статті у цьому Бюлетењі, так і проходили перед моїми очима спогади, часом мілі, часто сумні"...

Ю. С-кий, 15. 11. 60

"Ваші Бюлетењі ми радо читаємо і безмірно тішимося, що на терені Канади український національний рух заслуговує виняткової уваги. Щасті вам Боже у вашій праці на користь нашої многострадалої ної Неньки-України"...

С. Павлюк, Франція, 3. 11. 60